

Documentar: **A fost odată o revoluție**

FLACĂRA

Exclusivitate

**25 de români
așteaptă
să-și schimbe sexul**

**Reportaj
Muntele
cu sfinți**

**Inedit
Mumia
la tomograf**

SALA DE
LECTURĂ

VIP

**Ada Milea
Miron Mitrea
Cozmin Gușă
Hi-Q**

**SURPRIZA
ANDREEA
MARIN**

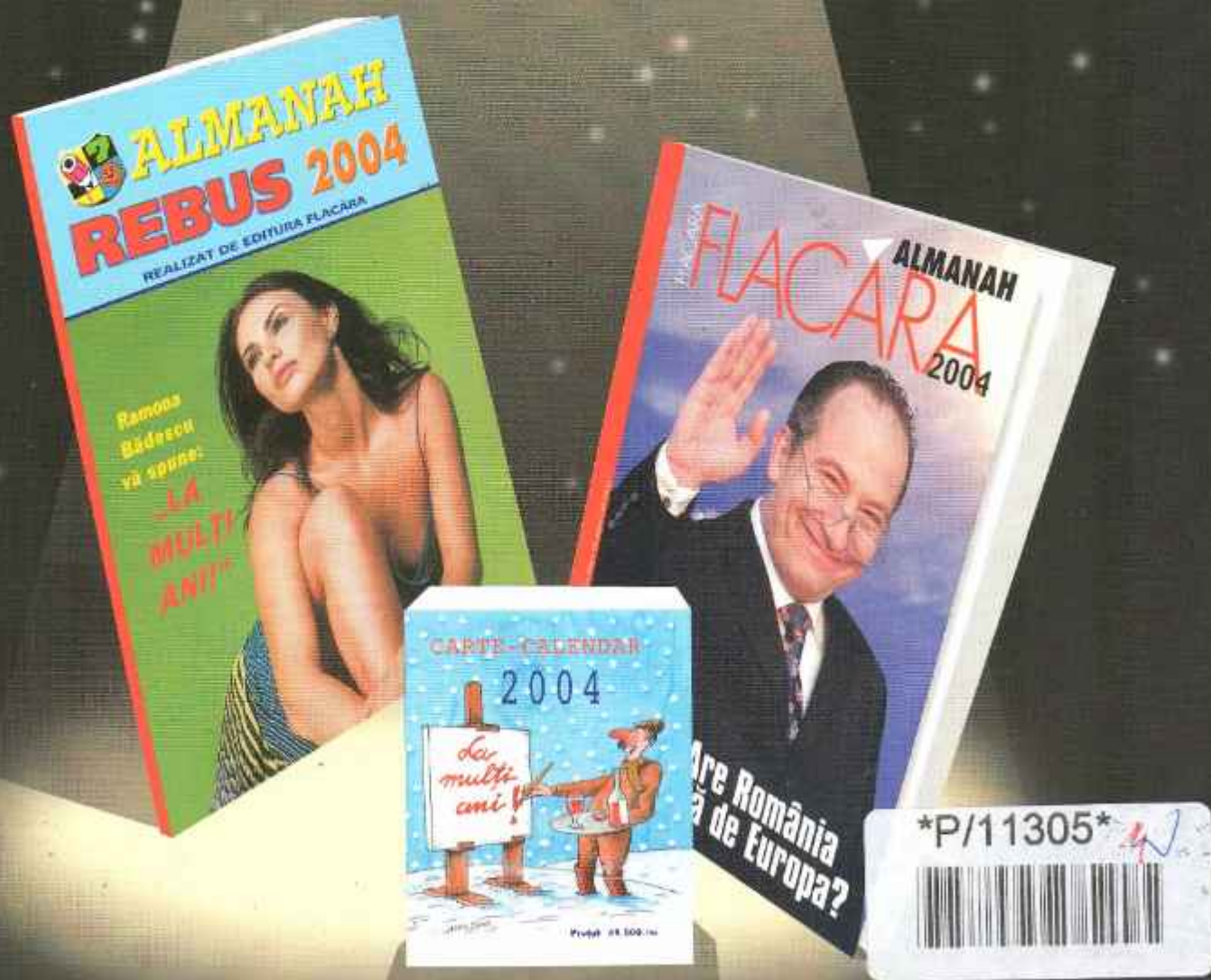

M 205

FLACĂRA

vă oferă

pachetul de sărbători

Economisiți comandând pachetul de sărbători **FLACĂRA**

(Almanah Flacăra 2004 și Calendarul Norocului 2004, pe zile la prețul de numai 45.000 lei fiecare, Almanah Rebus 2004 la prețul de numai 50.000 lei)

Plata la livrarea coletului (ramburs). Taxele poștale vor fi suportate de redacție.

Comanda prin poștă la adresa: Publicațiile Flacăra, București, sectorul 1, Piața Presei nr. 1, cod 013701, sau la telefon: 222.66.28, fax: 224.37.13, e-mail: redactia@flacara21.ro

De fiecare dată
când te urci la volan, ești altul ...
... dar nu știi când se poate rupe filmul.
Ar fi bine să treci mai întâi
pe la noi!

ASIGURAREA DE CARE AVEȚI NEVOIE

 documentar

A fost odată...

...un șir de evenimente confuze și sângeroase, în cursul cărora o mulțime de oameni au murit, fără să se găsească însă, vreodată, un vinovat, și au fost niște trepidații sau radiații sau emanații, și un vid de putere care a absorbit o mulțime de lume, și bucuria și admirația lumii întregi, transformată apoi în dispreț. Și pentru că toate acestea trebuiau să poarte un nume, un singur nume, li s-a spus **revoluția din Decembrie**.

Adevărata revoluție din decembrie s-a încheiat odată cu fuga dictatorului, în 22 decembrie, după prânz, și a fost făcută de o mână de oameni care și-au riscat viața fără să aibă habar dacă vor învinge. Vreme de 14 ani după aceea, la fiecare aniversare-comemorare, au ieșit în față cei mai gălăgioși dintre ei, alături de politicienii care au știut să prindă valul. Dar au fost atunci în stradă și oameni de altă calitate.

**JOS
UCIGASIIL
COMUNISTE**

Am ajuns la vorba mamei

George Stanca: „În 21 am chiulit de la serviciu și m-am dus la un prieten să văd la televizor mitingul. După faza cu «Alo! Alo! Așezați-vă liniștiți!» am plecat acasă, unde am găsit un prieten, regizorul Iov Rus, care, deși i-am zis că e nebun, s-a dus să fotografieze mulțimea. Eu mai aveam o treabă, după care am mers la atelierul lui Vasile Chinschi, unde m-am întâlnit cu regretatul scriitor și ziarist Ștefan Stoian, cu care am plecat spre Universitate. Când am început să strig «Jos Ceaușescu!» am avut senzația că în mine mai e o persoană, pentru că eu n-aș fi avut curajul să strig așa ceva! N-aș vrea nici o secundă să se creadă că am fost un erou și n-am avut cel mai uman sentiment de frică. Erau acolo tot felul de oameni, inclusiv un provocator pe care l-am salvat să nu fie linsat. La un moment dat mi s-a făcut frig și am plecat să-mi iau o căciulă în loc de bască, ceea ce avea să-mi salveze viața. M-am întors pe la șapte seara la Universitate, unde tocmai apăreau tunurile de apă, încât, cu un amic și soția lui, ne-am refugiat în intrarea parcaului subteran. De acolo am văzut un zid de «băieți de la Băneasa». Le-am spus: «Măi, copii, voi nu sunteți români?» Sau dat la o parte și a apărut un milițian, care m-a înjurat. L-am înjurat și eu și atunci – capul meu era la nivelul genunchilor lor – cineva m-a izbit cu patul metalic al puștii.

M-au tras sus, m-au băgat la mijloc și am luat cea mai mare bătaie din viața mea. Pe urmă, doi civili m-au târât pe actuala stradă Câmpineanu, unde Securitatea avea o unitate de ascultare, TS. Eram acum dincolo de baricadă și din holurile blocurilor ieșeau securiști care mă loveau după ce-și luau avânt, parcă erau la triplu-salt! M-au aruncat pe trotuar, alături de alți răniți. La trei sute de metri era casa mea, unde era cald, și în clipa aia puțin îmi păsa de revoluția Dumnezeului mă-sii – vă rog să scrieți așa! Pe toți cei care, ulterior, au zis că am fost laș, îi întreb ce-ar fi făcut și simțit în situația mea! Un actor ratat, care-mi fusese prieten, n-a ieșit din casă trei zile și ulterior era ironic cu mine... De pe trotuar ne-au băgat ca pe sardale într-un microbuz și ne-au dus la Miliția Capitalei. Ne sufocam și am strigat la șofer, care ne-a răspuns: «Stați la căldură, nu strigați voi că vreți căldură!» Pe ăla l-aș călca în picioare! Când s-a deschis ușa în sfârșit, am avut parte de schema «pianul»: milițienii făcuseră un culoar și ne

pocneau cu bastoanele. Cădeai, te izbeau cu picioarele. Am fost duși la un etaj – altă bătaie, erau niște fiare nenorocite, treceai pe lângă ei și te pocneau din mers! În biroul unde ne-au băgat, unul mi-a zis: «Du-te, bă, și spală-te de sânge, că ne murdărești parchetul!» La toaletă, când m-am văzut în oglindă, am făcut o criză de râs nervos și am început să vorbesc singur: «Bă, Stanca, tu ești ăla!? Eu sunt ăla!» În fine, un felcer m-a examinat și a zis că trebuie să ajung la spital. M-a luat unul, Banu, care, coborând, mă «oferea» colegilor cu care se întâlnea, să mă lovească... Când am văzut că mașina lese din oraș, eram convins că mă împușcă pe câmp și am început să mă rog de Banu, măcar să-mi anunțe familia... M-au dus la Jilava, la spitalul penitenciarului, unde am avut norocul să întâlnesc trei doctori adevărați, Adrian Soica, chirurg, Mihai Crăciunoiu, anestezist (ambii la *Bagdasar* acum) și Daniela Cipăianu, ORL-istă. Eram abia al doilea rănit. Ulterior, în același pat în care am fost pus aveam să ajungă Marian Munteanu, apoi Nicu

nici un complot împotriva Securității Statului! Am ajuns la concluzia că aveau nevoie să poată vorbi de «huligani», deci n-ar fi dat bine ca un intelectual să fi participat la proteste – așa am interpretat eu, că asta m-a salvat. Am fost pus în celula 13, în celulă cu un țigănuș care avea trei rupturi de coloană, îi înlocuiam perfuziile, îl schimbam... După care medicii au început să ne neglijeze, căci au început să «curgă» morții și răniții. Doctorul Soica a venit la mine plângând și-mi spunea că nu mai are anestezic, scoate gloantele pe viu... Pe răspunderea lui, a lăsat celulele deschise, să poată alerga mai repede la cei care țipau. Eu am început să număr dacă se strigă mai des «Mamă!» sau «Doamne!» și pot să vă spun că maternitatea bate Divini-tatea... A doua zi, dimineață, am fost transferat la Spitalul 9, după ce doctorul Crăciunoiu m-a sfătuit să fug de acolo, că nu se știe ce urmează. Eram convins că e provocator! La Spitalul 9 am cerut să merg la toaletă, și a venit un soldat cu arma în ușa closetului, dar l-au alungat femeile de serviciu cu mă-

turile! «Deșiți, fi-re-ați ai dracului de nenorociți, nu lăsați omul nici să se...!?» Iar mie mi-au șoptit: «De dimineață, tot IMGB-ul a plecat spre Universitate! Stai liniștit!» Pe hol, o asistentă a acceptat să sune acasă la ai mei, să le spună unde sunt. În salon, am decis să ne baricadăm și să fugim.

Ceaușescu! Doctorul Soica m-a liniștit că nu am capul spart. Lângă el era un politruc, colonelul Patrăniș, care zicea: «Hai, bă, că n-ai nimic!» Brusc, mi-a trecut frica și i-am zis: «Când o să ies de aici, o să am grijă de destinul dumitale!» Soica a decis că trebuie să fiu dus de urgență la un spital «de Sănătate», civil adică. Între timp, însă, m-au dezbrăcat de tot, mi-au făcut inventarul «bunurilor» (l-am păstrat!) și m-au dus în celebrul Fort, care nu fusese folosit de prin '45. Din celula alăturată se auzeau tipete îngrozitoare. Din când în când, ieșeau doi tipi și strigau: «Mai adu unul!»... Mai striga cineva: «Bă, care ești Florin Râpă?» Eu știam că ăsta e numele real al poetului Florin Iaru și, în meschinăria mea, m-am bucurat dacă mă închid ăștia zece ani pentru complot împotriva statului, o să am cu cine să mă cert prin curte despre Dostoievski și textualism! Când mi-a venit rândul la interogatoriu, mi-au dictat o declarație în care scriam că eu m-am dus din curiozitate la Universitate, am fost arestat din greșală și nu am participat la

În același timp – sunt crud de sincer –, mă gândeam că americanii au intrat în Granada, or intra și rușii în România, și mă bucuram! Mă și vedeam fugind în pijama de spital la Ambasada URSS sau la agenția *Novosti*... A fost momentul meu de demență. Din fericire, n-a fost cazul. A apărut un cumnat al meu, venit să mă ia eu mașina, și chiar atunci s-a aflat că a fugit Ceaușescu. A urmat unul dintre cele mai frumoase momente din viața mea: noi, răniții, am fost luați pe brațe și se striga că suntem eroi... Azi, am ajuns la refrenul unui cântec: *Uteciștii de azi, comuniștii de mâine*. Sunt uteciștii de pe «discheta lui Cozmăncă», care urmau să împrășteze puterea, și chiar asta au făcut! Mai puneți și procentul de securiști... Așa ajung la vorba mamei. Când am intrat atunci în curtea mamei, ea, în loc să mă ia în brațe și să mă pupe că sunt erou, mi-a tras două palme și mi-a zis: «Și dacă mureai, crezi că puteam să-ți cresc eu copii!» Cu mare regret, constat că mama a avut dreptate. ■

Varujan Vosganian: „Este pentru prima oară din decembrie 1989 încoace când sunt soliciat să povestesc ce s-a întâmplat în acele zile. A trecut prea mult timp ca detaliile să mai conteze și a trecut prea puțin timp ca să fim indiferenți. Cei cu care am împărțit patimile acelor zile nu știau nimic din ceea ce se petrece deasupra capetelor noastre. Nici de lovituri de stat, nici de delegații la ambasade, nici de întinarea valorilor socialismului

ori de guverne încropite pe petice de hârtie, la colț de masă. Am ajuns în Piața Universității, în ziua de 21 decembrie, cu sentimentul că, dacă nu sunt acolo în acele clipe, înseamnă că meritam tot ce mi se întâmplase până atunci. Mitingul de la Comitetul Central se risipise. Ascultam la radio. În clipa în care transmisiunea s-a întrerupt, am hotărât să merg în oraș. Am sărit gardul din spate al fabricii unde lucram (*Bere Rahova*); a trebuit să procedez astfel căci, deja, poarta era păzită de militari înarmați. Am alergat în piață și am format, împreună cu alți participanți, lanțul viu din fața scutierilor. Ceea ce a urmat, de la raidurile transportoarelor, incidentul de la *Sala Dalles*, care a inaugurat șirul de crime, primele rafale trase în aer, apoi tot mai aproape, nu mai e nevoie să povestesc. Atunci când s-a tras prima oară de-adevăratelea, eram foarte aproape de scutieri. M-am aruncat la pământ și m-am rostogolit până la intrarea în primul bloc de pe strada 13 Decembrie. Am alergat pe scări și, de la o ferastră de la etajul doi, am sărit în curtea inte-

rioară. După vreo jumătate de ceas am pătruns în hol, printr-o ușă laterală. Holul era presărat de căciuli, fulare, cizme, care lămureau cam ce se petrecuse cu cei care intraseră în urma

Ziua în care am fost liber

mea. Am sunat la toate ușile, dar nu mi-a deschis nimeni. Decât, la ultimul etaj, o femeie singură, doamna Ionescu, a cărei omenie o evoc acum cu recunoștință. În timp ce afară se auzeau rafalele din piață, am privit *Telejurnalul*, unde diferiți oameni ai muncii incriminau huliganii de la Timișoara. Am ieșit din nou, cu gând să mă reîntorc în Piața Universității, dar, deja, pe stradă nu mai erau decât scutieri. Am fost arestat și culcat, cu mâinile la ceafă, la capătul străzii, acolo unde pe vremuri era o florărie. Atunci am aflat ce înseamnă să simți o țevă de pușcă lipită de tâmplă. Am fost, apoi, urcați în dube și duși la sediul Securității în strada Eforie. Am stat acolo timp de șapte ore cu fața la perete, cu picioarele deslăcute și cu palmele lipite de zid. E o poziție îngrozitoare. După un timp genunchii încep să tremure, ceafa întepeneste, iar umerii slăbesc și nu mai pot ține brațele sus. Cei care cădeau erau ridicați cu lovituri de bocanc. Avea cine să lovească, pentru că în mijlocul camerei erau câțiva militari cu armele

îndreptate spre noi. Pe la patru dimineața am fost coborâți în subsol, unde am fost legați la mâini și împinși către dube. Subsolul acela arăta îngrozitor. Pe pereți erau urme de sânge, ca niște meduze roșii, probabil de la cei ale căror capete fuseseră sparte prin lovire de zid. Era mult sânge pe jos și cei care legau continuau să lovească. Până la dubă erau vreo douăzeci de metri, care trebuiau parcurși prin două șiruri paralele de – cum să le spun, securiști, soldați, milițieni, teroriști? – care te loveau când ajungeai în dreptul lor. Unii cu bastoanele, alții cu pumnii. Cele mai periculoase arme s-au dovedit a fi vergelele din metal care spărgeau vinșoarele de sânge și provocau, mai târziu, dureri atroce ale cărnii învinetite. Important era să nu te oprești și, mai ales, să nu cazi, pentru că atunci primeai potop de lovituri, mai ales peste rinichi. Drumul cu duba a durat aproape două ore. Eram legați, păziți de soldați cu pistoale mitralieră iar mașina o luase peste câmp. Eram convinși că vom fi împușcați. Deodată unul a strigat cu o bucurie stranie pentru orice altă împrejurare: «Ne duce la Jilava!». În subsolurile închisorii era o atmosferă de catacombe. Întineric, vaiete, unii se tărau din cauza loviturilor primite, alții aveau crize de isterie ori epilepsie. Se făcuse ora șapte de dimineață când am fost duși în celule și atunci abia am înțeles că nu vom fi omorâți. Am fost numit șef, fiind cel mai puternic, fizic vorbind. Am primit mâncare pe care am împărțit-o la ceilalți. Am adunat țigările și le-am raționalizat,

apoi mi-am desemnat doi adjuncți. Noi nu știam ce se petrece afară dar din comportamentul gardienilor am înțeles că lucrurile par să se schimbe. Pe la prânz, doctorița – care, altminteri, s-a purtat destul de frumos cu noi – a intrat în celulă, m-a luat deoparte și mi-a

șoptit: «Dictatorul a fugit. Aveți grijă...». A fost greu în celulă. Eram vreo cincizeci, așezați câte doi în pat, mulți erau aproape copii și plângeau. Cei răniți trebuiau duși la toaletă, căci nu se puteau ține pe picioare. Colegul meu de pat nu mai avea dinții din față, îi fuseseră zdrobiți în Pasajul Universității cu patul pustiu. Mai târziu am aflat că la televiziune se făcuse apel către populația Bucureștiului să-i salveze pe deținuții de la Jilava. Probabil că de aceea conducerea închisorii a decis să ne adune în curte și să ne dea drumul. Lumea care ne întâmpina arăta cu totul altfel decât cea pe care o știam. Era un soare orbitor, mașinile claxonau, vedeam pancarte neverosimile și o bucurie pe care nu am mai regăsit-o nicidecum după aceea. Am înțeles, însă, destul de curând, că lucrurile nu sunt în regulă. Primul șoc a fost, chiar a doua zi, la sediul Uniunii Scriitorilor, când, rugat de Mircea Ciobanu să-l însoțesc, am asistat la niște scene oribile. Cei mai abili începuseră deja să împartă ceea ce nici măcar nu avusesem timp să câștigăm.» ■

Florin Iaru: „Am fost și voi rămâne un prost. Nu spun asta cu vreo intenție ascunsă. Pe măsură ce trece timpul, îmi dau seama că sunt prostul meu. De fiecare dată când se apropie decembrie, ziarele și televiziunile mă contactează, pentru a afla de la mine amănunte noi. Dar eu nu mai am nimic de oferit. Prieteni ai mei, alături de care am făcut-o, au plecat într-o lume mai bună. Ion Dumitriu, Călin Angelescu, Ion Monoran. Toți, cu o enormă dezamăgire. Pentru că, pe cât de frumoasă și îngrozitoare a fost acea zi, pe atât de jalnică mi se pare evoluția României postdecembriste. Sărăcie și corupție ca politică de stat. Anal-fabetism, politică de stat. Minciună, politică de stat. Și dispreț, și tupeu. Astea nu le-am adus noi, nu, desi prin ușița între-deschisă de noi a năvălit turma* activiștilor flămânzi, gata de capitalism, așa, cufăr până mai ieri fuseseră constructorii nerușinați ai comunismului luminos. Dar revin. Pentru mine rămân câteva întrebări la care cred că am răspuns, alături de regretele cărora n-am să le pot răspunde nicio-dată. Stați să vedeți operațiunea Ceaușescu. Capturat pe 22 decembrie, la ora 17, dus în garnizoana Târgoviște. E timpul să spunem oamenilor cum au stat lucrurile cu adevărat. Comandantul unității, ca orice piesă mică dintr-un angrenaj mai mare, a dat telefon la București, la Marele Stat

Major și a anunțat. La ora 18, procesul era deja planificat, odată cu execuția. Ceea ce mai rămânea de terminat era modul în care puterea avea să treacă în mâinile celor sortiți. Pentru că afară era haos. Deși Ion Iliescu avea un grup tare, mai existau la televiziune, la C.C. și la Ministerul Apărării, încă patru-cinci guverne tari, având fiecare propriul lider. Așa s-a luat hotărârea de a se tăinu deținerea lui Ceaușescu și de a se declanșa un război de gherilă, pentru înlăturarea nepoștilor. Când normal ar fi fost să fie anunțată capturarea dictatorului și acesta să fie un argument forte în

Am fost un prost

evitarea vărsării de sânge, timp de două zile, misterios, amărășteanul era văzut peste tot prin Bărăgan, la diverse ore. Două zile iar noi eram fraierii care credeau că există trupe speciale de sprijin! Păi, când te confrunți cu teroristi, pui pistolul la tâmpla țintei și faci liniște. Zile de haos în care noua putere a purtat tratative, a cântărit, a făcut compromisuri și a câștigat, cu prețul unei mari rușini naționale. Evident, a mai fost nevoie de diversivitate. Și ce mai diversivitate! Acum știu că n-a tras nici măcar un singur om al lui Ceaușescu, ci al trupelor speciale, cu ordin de sus. Ar fi fost

lovituție dacă n-ar fi murit o mie de oameni. Să te bazezi pe haos și incompetență ca să ștergi orice împotrivire! Și ce slugi vesele! Ce slugi credincioase! Teodor Brates, marele tartor de la televiziune, muhaiaua de Gelu Voican Voiculescu, prostul de Cazimir Ionescu, nebulul de Dumitru Mazilu, hipnotizatul de Nica Leon! Toți într-un angrenaj care ne-a vârat hapul pe gât! Pentru că în România nu era posibilă o revoluție de catifea. Pentru că în România clasa politică «disidentă» a fost o mare mâncătoare de rahat. Și pentru că ea nu dorea decât schimbarea lui Ceaușescu (ceea ce s-a realizat pe făcute),

odată cu înscăunarea propriului cur în jilt. Abia acum văd politicienii vechi și noi avantajele unui regim constituțional (curat constitu-

țional). Nici un control, răs-bunul plac, controlul maselor imbecilizate, banul public conectat la scurgătoarea din propriul buzunar. De aceea, politica slugilor merge înainte. Odioși precum Miki Spagă, Mihai Ungheanu, Dinu Sărau, Dinu Marin, Ristea Priboi, panglicari și escroci unși cu toate alifiile, sunt din nou la mare preț, cu o libertate de mișcare pe care nici n-o visau. Slugi. Căcânari. Lor le-am făcut cadou «revoluție și prosperitate». De asta sunt un prost. Pentru că am crezut în România mea. E România lor. A lor și a urmașilor urmașilor lor.”

Ceea ce am refuzat eu i-a aruncat pe alții în Parlament

Și orașele mici, de provincie, au avut revoluția lor. În general fără morți și răniți, dar cu același entuziasm de-a schimba ceva! Atunci se credea că în bine, acum se zvonește că în rău. Vasile R., fost președinte CPUN al orașului Moinești, din județul Bacău, își amintește, cu o ironie amară, despre cât de „tânăr și neliniștit” a fost atunci: „Aveam 28 de ani, eram inginer la Baza de aprovizionare și transport. La un moment dat, unul dintre *greii* întreprinderii a murit și astfel s-a eliberat postul de șef de coloană. Când să se organizeze concurs, au constatat că doar eu corespund. Nu m-a interesat postul. L-am refuzat. De aici, însă, mi-am atras calificativul de *ciudat*. Toată lumea se uita la mine cu o oarecare prudență, pentru că făcusem ceva de neînțeles în acele vremuri, într-un oraș mic și amărât, unde toată lumea fugea după o bucată de pâine. În postura asta m-a găsit decembrie '89. Ne-au tras urgent niște sedințe, unde nu s-a explicat ce tâmpenii fac golani de la Timișoara. Noi urmăream evenimentele cu sufletul la gură, în ideea că uite, dom'le, ce se întâmplă în țară. Până în 22 decembrie, când au apărut zvonurile locale, cu atacuri teroriste, apă otrăvită, baraje aflate în pericol. Atunci s-a creat și acolo o rumoare, o mișcare. Fiecare a procedat după cum l-a dus mintea. Destul și bine că m-am trezit în mijlocul vâltorii, cu valul care intra în primărie. Dintr-un om cuminte am devenit un haiduc. Atunci chiar credeam că se schimbă ceva. Și că nu pot să stau deoparte. Nu știu dacă era curaj, inconștiență sau nebulie. Dar îmi amintesc cum atunci chiar simțeam pericolul. Trebuiau făcute lucruri extreme, nimeni nu ne garanta că mâine nu vom fi puși la zid pentru asta. Deși acum mă apucă râsul, în momentul respectiv eram foarte responsabil. Ne-am organizat, am scos de la năfalină gărzile patriotice, am verificat sursele de

apă potabilă și barajele. Circulau tot felul de povești cu apă otrăvită și atentate. Oamenii de la punctele de control aveau puști și se trăgea de-a prosteala, pentru că nu știam cine nu voia să se supună controlului. Din fericire, însă, n-a murit nimeni. Când am găsit stația de amplificare a orașului, am pus *Phoenix*, să asculte toată lumea. Mi se părea o muzică potrivită momentului. În 23 decembrie, după o zi și o noapte de nebulie, unii au zis că s-au distrat destul și au plecat pe la casele lor. Eu am rămas în primărie, cu încă vreo 20 de entuziaști. Am luat legătura cu Bacăul, cu Bucureștiul, să învățăm, cumva, mecanismele din mers. Repet, chiar dacă acum mi se pare de răs, atunci era o problemă de viață și de moarte. Pe 25 ne-am mai liniștit, am aflat că a fost împușcat Ceaușescu. Ne simțeam, cumva, mai în siguranță, mai spre partea democratică a lucrurilor. Am plecat prin sate și comune, strângeam oamenii să vedem ce vor, demiteam primari și diverși conducători de unități. Spre Balcani, era un gestionar pe care am hotărât să-l controlăm, pentru că tot orașul era stupefiat de faptul că el vindea *ness* și *pepsi* în vremurile acelea austere. N-am reușit să intrăm la el, și-a adunat toți sătenții, să-i țină parte. Am orbecăit prin munți să vedem dacă releul de televiziune e în siguranță, am verificat barajele de la Valea Uzului și Ciobănuș. E comic, dar era real. N-am dormit deloc din 22 până în 27 decembrie. Nu știu cum am rezistat! Pe fond nervos, probabil, mi-a căzut o bucată din păr. Aveam o chelie cam cât o monedă de cinci mii de lei. Apoi s-a refăcut. În ajunul Anului Nou, m-am trezit ales președinte CPUN pe oraș. Apoi a început nebulia ajutoarelor. Ne luptam cu țigani, eram acuzați de favoritism. Am făcut liste de priorități pentru televizoare color, frigidere și congelatoare, i-am dat afară pe cei care le-au modificat. Venise

ordin, de la Bacău, să angajăm pe toată lumea din oraș. Mergeam la un director de schelă, de pildă, și-i spuneam că trebuie să ia și el o sută de femei. Ală holba ochii, că n-are la ce să le folosească, eu îi ziceam că e ordin, n-are decât să le găsească oareșce de făcut. Am lucrat și cu Viorel Hrebenciuc, la vremea aceea responsabil cu partea economică a lucrurilor în județul Bacău. Trebuia să rezolvăm împreună alimentarea cu apă a zonei din râul Ciobănuș. La un moment dat, m-au chemat la județ să mă ia de urechi. Pentru că în Moinești nu se dezvoltă acel Partid de Uniune Națională, parcă, din care s-a format actualul PSD. Era și un domn din București, Vasile Secăres. M-am certat cu el, pentru că eu chiar n-aveam chef să mă ocup de nici un partid. Partidele erau treaba altora, după cum s-a văzut. Numai că eu încă visam la toate ideaurile și utopiile democratice. În 12 februarie, când a fost manifestația de la București, m-am lămurit. Erau doar niște jocuri, nu era calea mea. Mi-am dat seama cum se pot manipula masele, cum poți fi dirijat să faci ceva și să crezi că faci ce vrei tu. Ca președinte CPUN n-am avut niște teme clare, niște presiuni evidente. Dar mecanismul era parșiv, indirect te făcea să te comporți în interesul altora. Care își vedeau de treabă nestingheriți. În timp ce noi încă mai aveam probleme existențiale, Sechelariu, de pildă, își deschidea primele magazine pe care avea să construiască un imperiu. El știa clar ce are de făcut. Am rămas pe baricade până în 20 mai, în ideea că nu pot lăsa lucrurile baltă. Nu e genul meu. M-am ocupat de organizarea alegerilor în zonă, ajutat de Corneliu Iacobov, de la Bacău. Am asigurat o anume echidistanță, zic eu, dar parcă poți să știi? Am refuzat să candidez, deși eram primul propus pe listele FSN. Revoluția mea se terminase, am ieșit din joc.

Acum, privind acea perioadă de la distanță, sunt bucuros de ceea ce am făcut. Știu că era o nebulie, dar conștiința mea spune că asta era atitudinea potrivită atunci, că trebuia să încerc. Mai știu și că dacă aș fi fost de-al lor nu dădeam cu pictorul unor oportunități. Ceea ce am refuzat eu i-a aruncat pe alții în Parlament sau în *Topul 300*.

Dacă s-ar întâmpla din nou, aș proceda la fel. În raport cu mine, e mai importantă conștiința decât vinderea ei pentru avantaje materiale. Am o diplomă de revoluționar pe care n-am folosit-o niciodată. Când beau mai mult, o arăt prietenilor și ne amuzăm. Bă, cât de naiv am putut să fiu, îmi zic uneori, privind în urmă. Dar atunci trăiam la parametri reali, chiar mă jucam puțin cu viața. Pentru ce? Dacă mă gândesc mai bine, în Moinești a fost chiar o revoltă a săracilor, nu intrau în joc competențele, erau măsuri populiste. Nu mai cred în ele. La vremea aceea, însă, mi se părea că este momentul zero. Când fiecare trebuia să aibă o șansă.”

Mi-e și jenă să mai spun că sunt rănit

Vili Tronaru din Râmnicu-Sărat a fost rănit în 23 decembrie 1989, în unitatea militară din Târgoviște, cea în care a fost împușcat Ceaușescu. De atunci, o operație făcută în bătaie de joc și tergiversările la care a fost supus până să primească o parte din drepturile de care beneficiază prin Legea 42, i-au mâncat viața.

„În 17 decembrie am primit alarmă. Nu știam ce se întâmplă. Eram în timpul gărzii atunci, ne-au scos din gardă și ne-au dat ordin să mergem în poziția de tragere. În jur de 12 noaptea am ajuns în unitate: tancurile și tunurile erau desasturate. Am stat în curtea unității, dar la 800 de metri față de clădiri, până pe data de 22 decembrie. Aveam muniție de război. Pe data de 22 am mers pe platoul din fața unității. Se vehicula că intraseră ungurii în țară. Noi n-aveam aparat de radio, nu știam nimic. Nu eram speriați, nimeni nu participase vreodată la un război. Unii ofițeri ne îmbărbătau: «Armata noastră e cea mai bună, nu ne fac ungurii față!»

După ce-am luat masa, pe 22, ne-au chemat pe platou, dar tot nu ni s-a spus nimic. Știam că totul e din cauza ungurilor, că e răzmeriță în țară. M-am întors în unitate, unde comandantul bateriei a ieșit ca un fulger și ne-a dat ordin să luăm toate tablourile cu generalul Mîlea de pe pereți, pentru că se spunea că e trădător. După câteva ore, ni s-a dat ordin să luăm și tablourile lui Ceaușescu de pe pereți. Am auzit prin stație: «Bucurați-vă, români, dictatorul a fugit!» Noi încă nu știam despre cei vorbă. Nu știam nici cine-i dictatorul. La difuzor a început să se cânte *Deșteaptă-te, române*, nu mai auzisem cântecul ăsta decât într-un film, când eram mic. Ne-am strâns pe platou. Lumea începuse să iasă cu mașini pe străzi, era alarmă. Unii începuseră să cânte, să joace, să urle. S-au format plutoane de câte 30 de militari, ne-am urcat în

mașini, ca să mergem în oraș. Oamenii deja se strânseseră, erau cam o sută și ceva de persoane în fața unității. Nu puteam să ieșim, nu ne lăsau. Au văzut că suntem înarmați: «Nu, că ne omorâți, că trageți!» Degeaba le-am spus noi că nu avem muniție de război, că ieșim numai ca să păstrăm ordinea publică. S-au urcat pe gardurile unității. Ba chiar unii dintre ei spuneau că Ceaușescu se află în unitate, deși era la o oră după fuga lui. Strigau să li-l dăm pe Ceaușescu. Se adunau din ce în ce mai mulți. Ofițerul care era cu noi a fost nevoit să ne dea jos din canioane, și am ieșit numai cu baioneta. Am ajuns în centru, la Consiliul local, actuala Prefectură. Când ne-am întors în unitate, tot n-am putut să intrăm. A ieșit și Kemenici, comandantul nostru, și comandantul unității celeilalte, și le-au explicat oamenilor că nu au dovezi că Nicolae Ceaușescu este prins sau arestat. Nimeni nu i-a crezut. După lăsarea întinerii, pe 22, a început să se tragă. De unde, nici acum nu știu. Veneau puncte luminoase pe cer,

apoi au început tunurile. Foarte sus erau punctele luminoase, degeaba ni s-a spus să tragem, n-aveam cum să le nimerim cu arma. Ni s-a spus că trag teroristi. După aceea, ni s-a părut ciudat că am fost scoși în fața TAB-urilor, pentru că în spatele lor am fi fost în siguranță. Unitatea era foarte bine apărată, în nici un caz nu ar fi existat pericolul să se pătrundă acolo. Pe sub podul care mergea la oțelărie trecea calea ferată pe care veneau trenurile dinspre București. În noaptea aia au fost acolo câțiva răniți, se spunea că s-a tras de pe pod asupra lor. Din spate nu avea cine să împuște, pentru că plutonul trăgea în sus. Eu am fost împușcat pe 23 decembrie la ora 6,30 dimineața. Eram chiar lângă zidul unde avea să fie împușcat Ceaușescu, pe 25 decembrie. Noi nu știam că Ceaușescu se află acolo. Foarte puțin

știau, doar ofițerii. Ceaușescu a fost adus în noaptea de 22 spre 23 decembrie în unitatea noastră. Fuseseră aduse și trupe de vânători de munte. Dimineața, pe la 6, a început un atac și am primit ordin să ieșim afară. Eram în corpul de gardă (clădirea lângă care a fost împușcat Ceaușescu). Abia am coborât treptele, la cinci metri m-a împușcat o dată, apoi a doua oară. Am căzut la pământ, m-am ridicat în cot ca să trag arma, atunci m-a nimerit glonțul în braț. Dacă nu mă ridicam să trag arma, mă împușca în inimă. Am stat cam un sfert de oră jos, după care am fost dus la spital și operat de urgență. M-am trezit a doua zi. Cât am fost în spital, am fost tratați domnește. La câteva luni, am fost trimis la spitalul de chirurgie plastică *Agripa*, aveam dureri foarte mari, chiar comandantul nostru, Kemenici, îmi făcuse un program special: să nu ridic greutate, să nu stau în frig, să nu mă spăl cu apă rece. La spital am stat o lună, nu mi-au făcut nici măcar o injecție, nici nu m-au întrebat vreodată de ce sunt internat. Nu aveam bani, până la urmă am făcut rost, am dat drepturi doctorilor, m-au operat, dar nu mi-au făcut nimic. Mi-au deschis rana și mi-au închis-o la loc. Ba, mai mult, pentru că era imediat după alegeri, o nenorocită de asistentă mi-a făcut o injecție de o zi n-am putut să mă mișc din pat. Apoi am ajuns la o comisie care consulta răniții în revoluție, și hotărâ cine trebuia operat afară, cine rămânea în țară. De-acolo m-au trimis la doctorul Lascăr, unul dintre cei mai buni chirurghi plastici din țară. El mi-a spus că doctorul care tocmai mă operase și-a bătut joc. M-a trimis imediat la sală, să mă pregătesc de operație. Am încercat să-i spun că nu eram pregătit, de, pentru operație. A zis că nici nu vrea să audă, că nu așteaptă bani de la unul care a plătit scump în revoluție, mai operase el și bețivi care veneau cu mâinile smulse și nu le cerea nimic, dar-mite mie. La două zile mi-a dat drumul acasă. Mi-a spus că operația aia trebuia făcută imediat după ce fusesem rănit, acum era târziu, el făcuse tot ce era omenește posibil. De atunci nu am mai avut dureri mari, dar un reumatism tot mă roade. Am nervul secționat. Nu pot folosi mâna cum trebuie. Nu am precizie, nu am putere, nici unghiile nu pot să mi le tai. Între '92-'94 am fost pensionat pe caz de boală, și-atunci cu mari certuri și comisii peste comisii. Iar pentru Legea 42 a trebuit să fac naveta la București săptămână de săptămână aproape un an de zile.

Băiețelul meu, Alexandru, are șapte ani și mă pune mereu să-i mai povestesc. Mi-e și jenă să mai spun că sunt rănit. Uite, copiii răniților ar trebui să beneficieze de cămin gratuit. După un an, am fost chemat să plătesc, altfel nu-mi mai primesc copilul. Am fost din nou la Primărie, dar n-am obținut nimic. Revoluția asta mi-a distrus viața.

pagini realizate de Tudor Călin Zarojanu,
Liliana Petrus și Găla Iova

SONY

Oricare ar fi gusturile tale muzicale, experiența trăită cu Sony e incomparabilă.

Sony a creat cele mai performante sisteme HiFi. Eleganță și un sunet desăvârșit. Bașii pătrunzători și volumul puternic sau finețea extrasenzorială sunt redată cu cea mai mare fidelitate prin tehnologia de amplificare digitală S-Master de pe Super Audio-CD multicanal. Rezultatul: un sunet clar, fără compromis.

S-Master
Digital Amplifier

SUPER AUDIO CD

www.sony.ro

You make it a Sony

FLACĂRA®

Fondată în 1911 de Constantin Barbu

Publicație auditată BRAT

DIRECTOR: ALEXANDRU ARION
SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE: Felix Siciu
SENIOR EDITORI: Diana Petres, Tudor Călin Zărojanu
EDITORI: Găbriela, Dan Tănăsescu
SPORT: Pompiliu Ionescu Dumitrescu
SENIOR EDITOR FOTO: Gică Ionuț Tăbăr
FOTOREPORTERI: Paul Agărici, Robert Păncărescu, Răzvan Ioniță
TEHNOREDACTOR: Laura Tăbăr
CULEGERE COMPUTERIZATĂ: Angela Ciocășanu
COLABORATORI PERMANENȚI:
Emil Hristeașanu, Rodu Ionescu,
Nicolae Mănolescu, Ștefan Nicolae,
H.R. Potaprevici, Dan Păvar, Horia Părojanu,
Bozi Ștefan, Alex Ștefănescu
CORESPONDENȚI ÎN STRĂINĂTATE:
Gabriela Adams (Austria),
Alexandru Grazi (Italia), Ion Huij (SUA)

Oricleș, tehnoredactare
și prelucrare imagine

Societate de distribuție înregistrată la
Oficiul Registrului Comerțului București
nr. 1/2005/1997 din 04.07.1997
Căpătare de înregistrare: 582276

S.C. PUBLICAȚIILE FLACĂRA S.A. este membru al
Biroului Român de Audit al Timpului - BRAT

Consiliul de Administrație:

PRESEDINTE - DIRECTOR GENERAL: George Arion
VICEPRESEDINTE: Alexandru Pădură

MEMBRI: Mariana Ruxandra Arion, Alexandru Arion, Dorin Stancu

DIRECTOR EXECUTIV: Beatrice Anca Arion

DIRECTOR DISTRIBUȚIE: Gabriela Bombă

CONTABIL ȘEF: Elena Anghel

DIRECTOR PUBLICITATE ȘI MARKETING: Emil Dumitru

E-mail: emil.dumitru@flacara21.ro

SECRETARIAT: Ileana Tejeleanu Tel: 224.36.88; 224.37.44

Fax: 224.37.13 E-mail: redactia@flacara21.ro

Adresa: București, sectorul 1, Poșta Pășeni nr. 1, cod 71341

G.F. 33; C.P. 12

Cont. lei: -2511-1799-1/ROL BCR, sector 1, București

Cont. val. ad: -2511-1799-3/USD BCR, sector 1, București

Fundația „Premiile Flacăra - România”

Președinte: George Arion

Director executiv: Mariana Ruxandra Arion

Director al publicațiilor de divertisment: ALEXANDRU PĂȘĂRIN

REBUS®

Redactor-șef: MIHAI ZGUBEA
Revista Rebus are Certificat de Audit eliberat de BRAT

REBUSACHE®

Redactor-șef: DANIEL POPA

Redactor artistic: Aurel Ștefan Avardărescu

Tehnoredactare computerizată: Doru Vintilă

Corectură: Victoria Scutu și Pompiliu I. Dumitrescu

Publicitate și marketing: Florin Toma

Telefon, fax: 222.67.38, 224.36.88

Distribuție (222.66.28, 224.37.44): Marian Ceican,

Consilierii Episcop: Mihail Ioni, Nicoleta Păncărescu

Cititori de joia și zilnic arădărele se pot abona

prin S.C. „Publicațiile Flacăra” S.A.

Cititori se pot abona și prin: S.C. MT PRESS IMPEX S.R.L., București
Tel./fax: 021/255.48.15; 021/255.48.16; 021/255.48.17

Flacăra, Almanah Flacăra, Flacăra Bis, Flacăra Focus,

Rebus, Almanah Rebus, Rebusache, Rebus Bis

sunt măști înregistrate

ale S.C. Publicațiile Flacăra S.A.

Potrivă art. 206 CP, responsabilitatea juridică pentru conținutul
articolelor aparține autorului. De asemenea, în cazul unor agenți
de presă și personalități citate, responsabilitatea juridică le
aparține.

ISSN: 1220-773x

Tipar: MEGAPRESS - BUCUREȘTI

DOCUMENTAR

A fost odată o revoluție

REPORTAJ

Muntele cu sfinți

EXCLUSIVITATE

25 de români așteaptă
să-și schimbe sexul

INTERVIU

Cozmin Gușă:
„Damenii care
au fost prostitui
au dreptul la
revanșă”

VIP

Ada Milea,
cinismul bine temperat

INEDIT

Mumia la tomograf

REPORTAJ

- Ultimul flașnetar 28
Gropile se conservă până la primăvară 44

TRADIȚII

- Jocul ursului 30

INTERVIU

- Miron Mitrea: „Familia este cel mai important lucru pentru mine” 47

UTILE

- Plătim cât consumăm sau... consumăm cât ne putem permite 60

BUSINESS

- Dumitru Mănoiu: „Nici în cercetare nu tot ce zboară se mănâncă” 62

TEATRU

- Festivalul Național de Teatru sau primul cantității 74

FILM

- Ambasadori, căutăm patrie 76

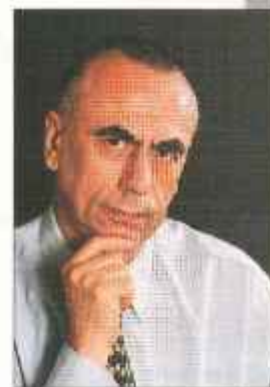
INEDIT

- Propunere de tinerețe fără bătrânețe 88

Coperta 1 Andreea Marin
foto: arhiva personală

Altceva

Ne-a scris pensionarul Ioan Clonaru din București.

CUVINTE ÎN RATE

Domnia-sa are 63 de ani și, încă din adolescență, este un împătimit al cuvintelor încrucișate. Atunci când dezleagă vreun careu, mai apelează și la dicționar. În lumea rebusiștilor e ceva obișnuit. Din nefericire, *Dicționarul limbii române moderne* din 1958 pe care îl posedă este demult depășit și nu-i mai este de prea mare folos. De aceea, învingându-și sfiala, ne roagă să-i înlesnim cumpărarea unui *Dicționar explicativ al limbii române* pe care l-ar putea achita în rate lunare.

Am citit și recitit această scrisoare prin care nu ni se cer bani pentru întreținere sau plata luminii și m-am cutremurat la gândul că până și cuvintele limbii române pot să ajungă să se vândă în rate. O rată pentru cuvintele de la A la C, o alta pentru cele de la D la M, încă una pentru cele de la M la O... Și brusc mi-am adus aminte de mutrele triumfătoare ale guvernanților care anunțau, ca pe o mare victorie, indexarea cu 3,1 la sută a pensiilor. Indexare care l-ar putea acoperi, eventual, corespondentului nostru, o rată pentru cuvintele care încep cu D – printre care se află și cuvântul DEMAGOGIE, sau pentru cele care încep cu S – printre care se află și cuvântul SĂRĂCIE, sau pentru cele care încep cu M – printre care se află și cuvântul MINCIUNĂ.

Domnule Ioan Clonaru, directorul revistei *FLACĂRA* – un tânăr la 29 de ani – vă oferă *gratis* un DEX. Eu vă doresc să-l folosiți mulți ani de-acum încolo. Iar directorului revistei îi urez ca, la anii pensiei, să nu fie nevoit să trimită vreunei redacții o astfel de scrisoare. Pentru asta însă e nevoie ca România să nu mai aibă conducători de felul celor pe care l-a avut în ultimele decenii.

Sergiu Briceag

Piața Universității la **Tbilisi**

Revolta de fraudarea grosolană a alegerilor, gruzinii au ieșit în stradă, de unde au năvălit în Parlament, Televiziune și alte instituții de stat. Inițial, președintele Eduard Șevardnadze le-a acordat, caecum comic, 48 de ore pentru a se potoli. Sfătuit însă de ministrul rus de Externe, Igor Ivanov, sosit val-vârtej la Tbilisi, Șevardnadze a acceptat să demisioneze, lăsând drum liber unor noi alegeri, sub interimatul prezidențial al lui Nino Burjanadze, o doamnă care a stârnit admirația ziarștilor străini prin temperanță, inteligență și, nu în ultimul rând, engleza impecabilă pe care o vorbește. Diferențele față de Piața Universității sunt seci: la gruzini a durat numai o zi și a avut rezultatul scontat. ■

Irakul **fierbe**

Războiul din Irak e departe de-a se fi încheiat. După ce alte două elicoptere le-au fost doborâte, americanii au înăsprit condițiile de supraveghere dar, în același timp, au început să le bată localnicilor apropiouri că ar cam fi cazul să-și ia soarta în propriile mâini. Până una-alta, soldații din imagine se pregăteau să lanseze un baraj de mortiere împotriva pozițiilor inamice, în cursul unui atac de noapte desfășurat contra fideliilor lui Saddam Hussein, în împrejurimile orașului Tikrit, la 193 km nord de Bagdad. ■

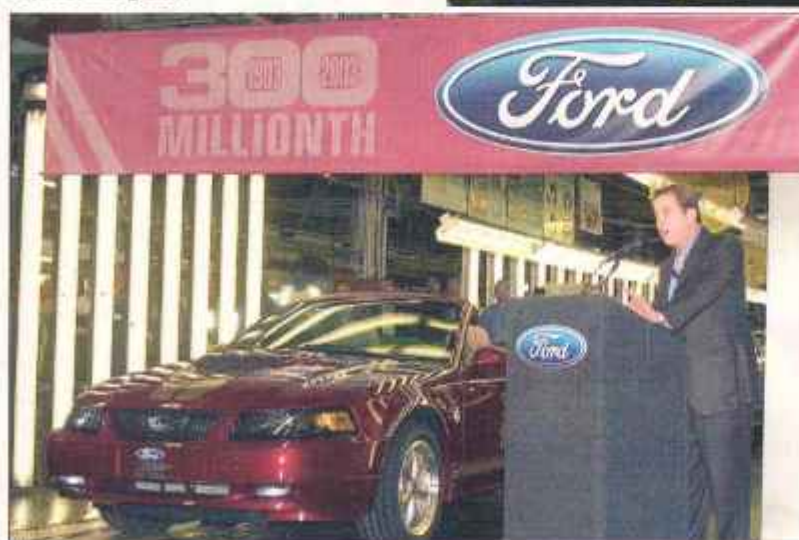
Teroare la **Istanbul**

La patru zile după ce două explozii în apropierea unor sinagogi din Istanbul au dus la moartea a 27 de persoane și la rănirea câtorva sute, alte două deflagrații au devastat capitala turcă. De data asta țintele au fost Consulatul Britanic și sediul unei Bănci din aceeași țară. Mesajul e limpede destinat aliaților americani în războaiele din Afganistan și Irak, mai ales că atentatele au fost revendicate de Al Qaeda. În noile explozii au murit cel puțin 27 de persoane, inclusiv consulul general al Marii Britanii, și au fost răniți circa 450 de oameni. ■

Anti **GMO**

O bărcuță cu activiști ai organizației Greenpeace se agită pe lângă cargoul Poseidon, care transportă soia din Argentina în Thailanda. Protestul vizează alimentele obținute din organisme modificate genetic (GMO). Thailanda importă anual peste un milion de tone de soia obținute prin procedeul incriminat, cantitate din care mai mult de o treime provine din Argentina. Imaginea sugerează destul de bine șansele ca protestarii anti-GMO să aibă succes. ■

Multimilionari...

Bill Ford, președintele Ford Motor Co., se fotografiază, în Fabrica de asamblare de la Dearborn (statul Michigan) lângă un model de Ford Mustang 2004 care reprezintă exemplarul cu numărul... 300 de milioane produs de celebra firmă. Orice comentariu este inutil. ■

...și multimilionari

Premierul thailandez Thaksin Shinawatra (al doilea din stânga) a participat la inaugurarea unei fundații care reunește circa 80 de milionari și miliardari străini. Ei au plătit fiecare 25.000 de dolari ca să fie clasificați drept „turiști de elită pe viață”. Ca urmare, au primit privilegii care includ discount-urile la unitățile de lux și dreptul de a cumpăra proprietăți în Thailanda. ■

Vreau să
NAVIGHEZ
ÎN ZURUL
LUMII

Vreau
să fii
CINEVA!

Vreau să
MESERIE CA
SĂ MA PASION

Vreau să REUȘESC
SĂ CITESC TOT
CE MI-AM PROPUȘ

Vreau să
VĂD
LUMEA
PRIN POZITIVITĂ

Vreau să am
insula mea.

Vreau să
învăț să pilotez
avioane

Vreau ca oamenii să creadă în puterea lor de a-și îndeplini visele

Să ai un vis e ca și cum ai avea un copil. Trebuie să fii lângă el
când face primii pași. Să îl ajuti să crească frumos. Să îl scoți în
lume când se face mărișor.

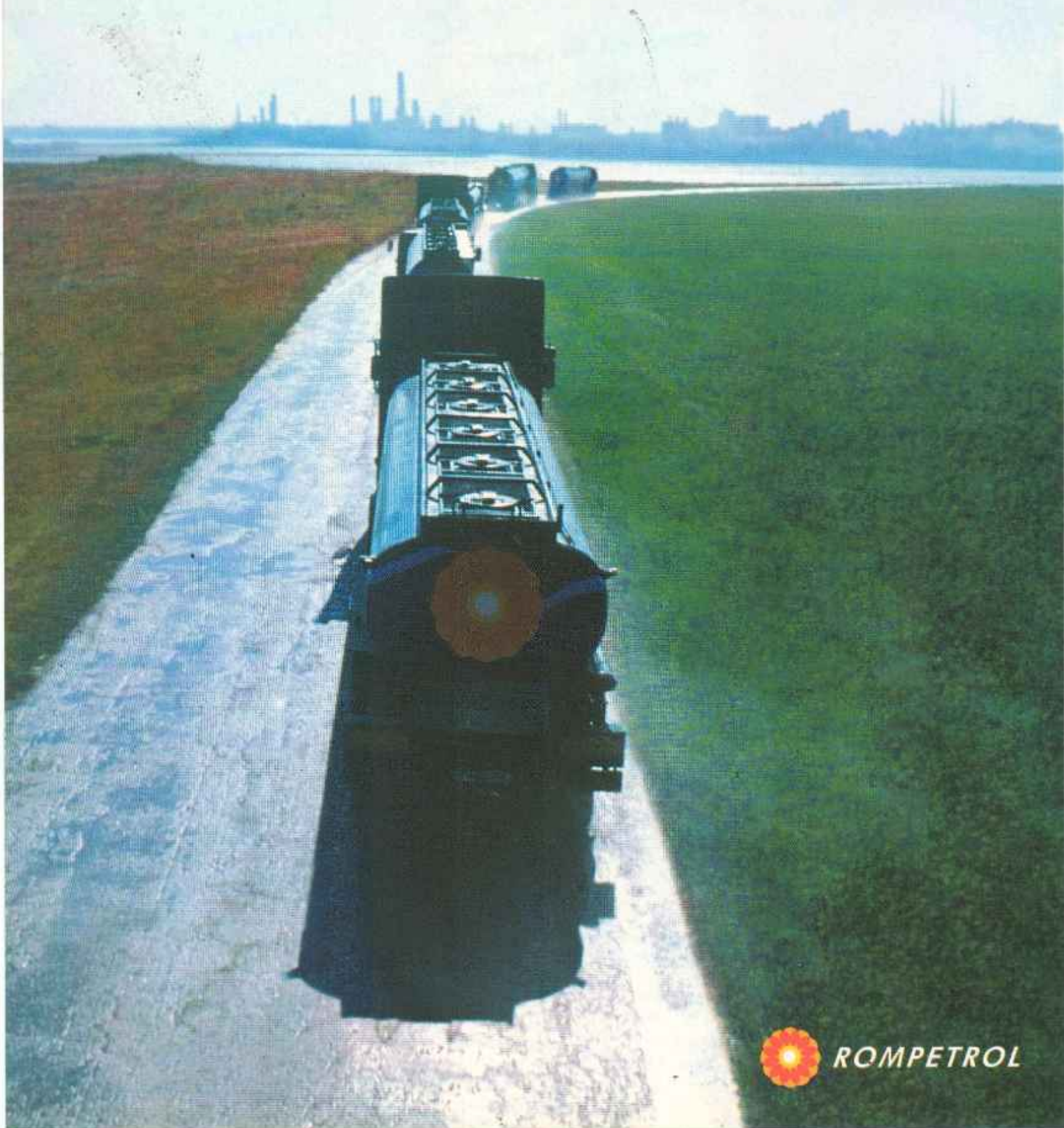
Să îl arăți cu mândrie și să spui "Este visul meu" - oamenii or să îți zâmbească și or să îți
spună că seamănă cu tine.

Iar când îl vei face mare, trebuie să îl lași să plece și să îl privești cu aceeași dragoste. Să îți
iei apoi un alt vis pe care să îl crești cu la fel de multă încredere. Pentru că, până la urmă,
visele pe care le faci mari, ca și copiii, îți împlinesc viața. Și așa, împlinind vis după vis, îți iei
viața în mâini. Așa, viitorul este al tău.

Tu faci viitorul

CONNEX

energie vie Evoluând perfect adaptați la mediu,
giganții Rompetrol asigură energia fiecărei zile.

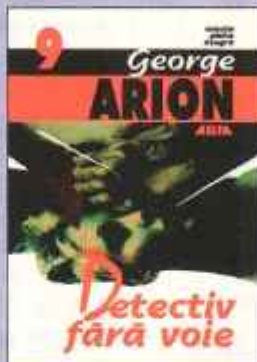
ROMPETROL

Un cadou de sărbători

Dacă ați urmărit pasionantul serial TV *Detectiv fără voie* și doriți să intrați în posesia romanului care a inspirat acest serial – adresați-vă redacției **Publicațiile Flacăra**.

Puteți primi această carte polițistă – cel mai bun thriller din literatura română! – la prețul de **99.000 lei**, prin poștă, contra ramburs, taxele de expediere fiind suportate de către redacție. Fiecare exemplar comandat va purta autograful autorului.

Comenzile se fac pe adresa: **S.C. Publicațiile Flacăra S.A., Piața Presei nr. 1, oficiul poștal 33, căsuța poștală 12, cod 013701, sector 1, București, sau la telefon 021/222.66.28.**

La Târgul *Gaudeamus*, președintele Ion Iliescu a vizitat și standul **Publicațiilor Flacăra**, unde a putut admira, între altele, coperta *Almanahului Flacăra 2004*, pe care se află imaginea „clonei” sale, Cristian Grețcu, de la *Divertis*.

La mulți ani!

2004

Talon de abonament

FLACĂRA 2004

Vinul și femeia

La Huși „s-a dat cep” la sfârșitul lui noiembrie celui de-al IX-lea Salon de grafică satirică *Damigenius*, organizat de Consiliul municipal Huși, Casa de cultură *Alexandru Giugaru* și Asociația culturală *Punct*. Tema salonului din acest an – *Vinul și femeia* – dar și tema liberă au adus pe simeze peste 70 de „soiuri” diferite, desenate de Axinte, Boacă, Botezatu, Bour, Dumitrescu, Marcu, Pavel și cei trei invitați speciali, Alex, Turculeț și Năstase, toate soiurile având însă o etichetă comună: umorul. Ca și în anii trecuți, a fost un salon de umor fără premii dar pe deplin de (gustat) întrucât publicul prezent la Casa de Cultură le-a acordat caricaturistilor o răsplătă.

Adică zâmbetul.

text **Aurel Ștefan Alexandrescu**

Mickey 75

Grijulii cu simbolurile naționale de orice fel, americanii sărbătoresc cu mare fast aniversarea a 75 de ani de la apariția lui Mickey Mouse. 75 de artiști, actori, sportivi și pictori au decorat fiecare, după imaginația proprie, câte o statueta de 15 centimetri a simpaticului personaj creat de nămuritorul Walt Disney. Prezentate publicului în gala din 18 noiembrie, cele 75 de statuete vor fi expuse în Împărăția Magică din cadrul *Lunii Walt Disney*, în Lake Buena Vista, Florida, până în aprilie, anul viitor, iar în 2005 vor fi scoase la licitație de către casa *Sotheby's*, încasările urmând să fie donate în scopuri caritabile. Exemplarul din imagine a fost pus la punct de Sir Elton John.

Underground pe bune

Dacă tot e underground, de ce n-ar avea loc chiar sub pământ? Actorul Mansai Nomura (în dreapta) poate fi admirat în timp ce joacă pe o scenă special construită într-un tunel tehnic, aflat în construcție la Tokyo. Circa 150 de spectatori, costumați conform normelor de protecție a muncii în subteran, au putut urmări, la 40 de metri adâncime, o reprezentație de kyogen, una dintre cele mai vechi forme de teatru japonez.

Talon de abonament

FLACĂRA

Abonându-vă, faceți o economie de 15% din costul total al exemplarelor.

Costul unui abonament este:

6 luni – 175.950 lei (în loc de 207.000 lei) 12 luni – 351.900 lei (în loc de 414.000 lei) plus **Almanahul FLACĂRA 2005 – GRATUIT**

Am achitat suma lei, cu mandat postal/O.P. nr. data

în contul 2511.1-789.1/ROL al **S.C. Publicațiile Flacăra S.A.** – B.C.R. Sector 1, București

Taxele de expediție vor fi suportate de către redacție. Pentru relații suplimentare contactați-ne la:

Tel.: (04) 01-222.66.28 (distribuție); (04) 01-224.36.88 (secretariat); Fax: (04) 01-224.37.13; e-mail: redactia@flacara21.ro

Expeditor

NUMELE PRENUMELE Tel.

Str. Nr. Bl. Sc. Ap. Cod poștal

O.P. Localitatea Jud./Sector

ABONEAZĂ-TE LA **REBUS**

Cuvintele te premiază!

MARELE PREMIU

oferit de

DAEWOO
AUTOMOBILE ROMÂNIA

1X Sejur la Sinaia

oferit de

ULTRAMARETRAVEL

2X Excursii la Paris

oferite de

Romantic Travel

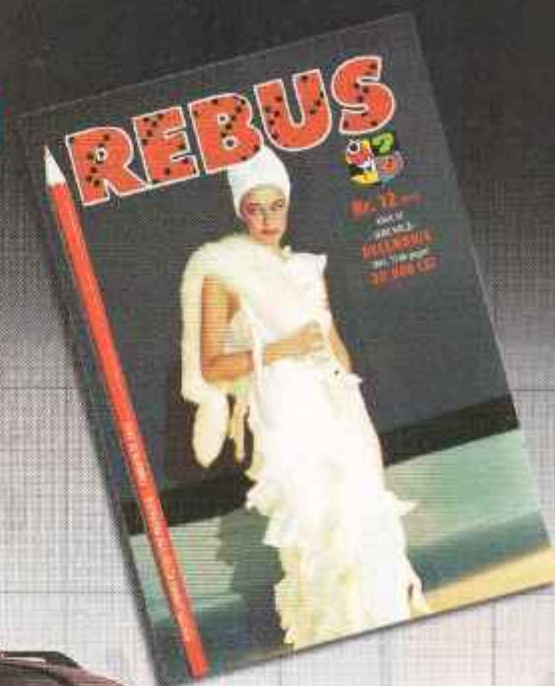
5X Telefoane mobile

3X Televizoare

Plus alte 500 de premii!

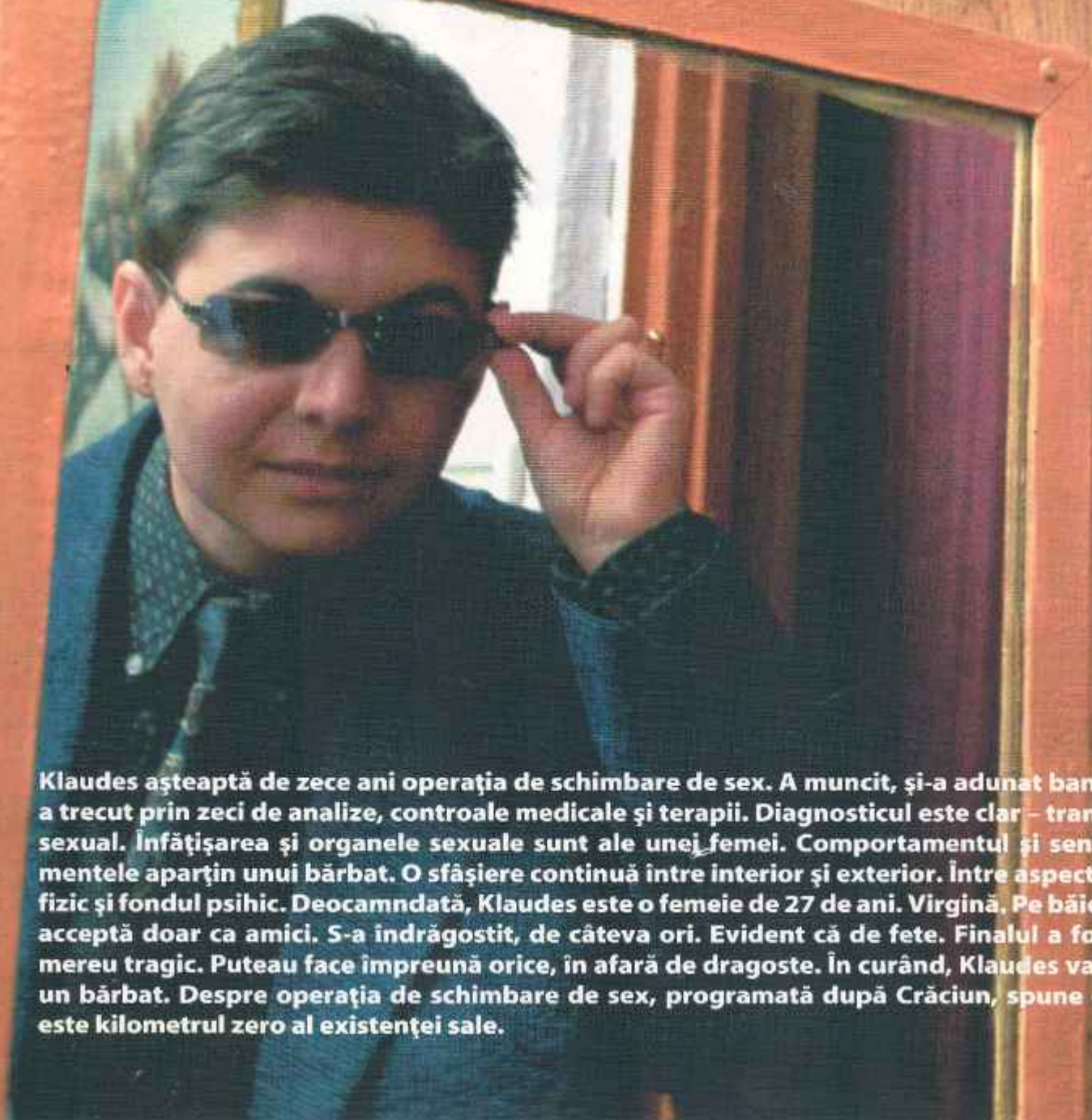
Detalii în revista Rebus

REBUS – o revistă editată de Publicațiile **FLACĂRA**

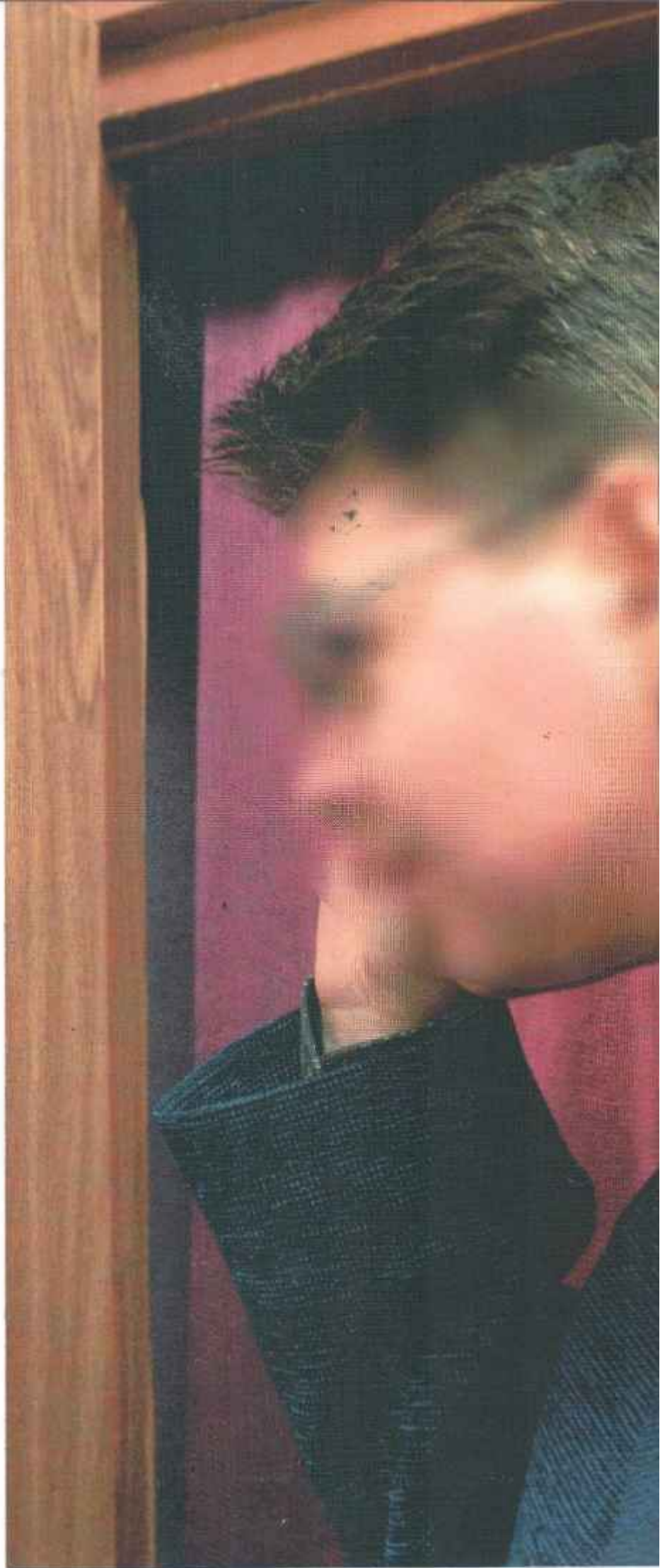

exclusivitate

Femeia-bărbat sau bărbatul-femeie

Klaudes așteaptă de zece ani operația de schimbare de sex. A muncit, și-a adunat banii, a trecut prin zeci de analize, controale medicale și terapii. Diagnosticul este clar – transsexual. Înfățișarea și organele sexuale sunt ale unei femei. Comportamentul și sentimentele aparțin unui bărbat. O sfâșiere continuă între interior și exterior. Între aspectul fizic și fondul psihic. Deocamdată, Klaudes este o femeie de 27 de ani. Virgină. Pe băieți acceptă doar ca amici. S-a îndrăgostit, de câteva ori. Evident că de fete. Finalul a fost mereu tragic. Puteau face împreună orice, în afară de dragoste. În curând, Klaudes va fi un bărbat. Despre operația de schimbare de sex, programată după Crăciun, spune că este kilometrul zero al existenței sale.

„Cred că o să fiu un tip
drăguț, fudul, o să mă
uit des în oglindă.
Mi-am pregătit, deja,
garderoba de bărbat:
cămăși, cravate,
pantaloni, sacouri.
De-abia aștept
să le port.”

„După intervenția
chirurgicală, pacienții
au nevoie de tratament
medical toată viața.
Pentru că nu au glande
sexuale specifice
sexului dobândit,
endocrinologul
urmărește permanent
administrarea
hormonilor de
substituție”, susține
prof. Ioan Lascăr.

„Cei de la IML m-au atenționat că o să am probleme de integrare socială. Nu mă interesează. Pentru că integrarea socială nu-mi dă să mănânc și nu-mi plătește întreținerea. Eu mă chinui. Așa că e mai important să mă simt bine cu mine însumi.”

„Ultima mea prietenă se numește Lădmila și pentru moment este iubirea vieții mele”

Data viitoare o să-l sărut

„Din mai, de când fac tratamentul hormonal, modificările spre bărbat sunt vizibile: pilozitate, mi s-a îngroșat vocea, mi s-a lătit spatele, s-a schimbat structura mușchilor.”

„Nu mă simt bine cu organele pe care le am, stau ca într-o armură. Interiorul meu nu corespunde cu exteriorul.”

Stabilisem să ne întâlnim în fața Poștei, într-un oraș din provincie. O recunosc imediat, deși n-o mai văzusem niciodată. Un chip luminos, cu trăsături derutante. Nu prea știi ce să alegi între zâmbetul cochet, de femeie, și privirea așezată, de bărbat. Vestimentația te duce spre a doua variantă: blugi, pulover, geacă din piele, șapcă, adidași. Cercele într-o ureche și un inel pe mâna dreaptă. Ne împrietenim din mers. Stă undeva aproape, într-un apartament de două camere. Modest, dar strălucind de curățenie și ordine. Un tablou din copilărie, când era *soim al patriei*. Da, pare mai degrabă un băiețel. Mobilă obișnuită, câteva icoane, o combină muzicală și mult, mult blues. Stăm la taclale, așa, ca două muieri. Supravegheate, totuși, de viitorul bărbat. De la poziția în care stă pe scaun, cu un picior îndoit, până la felul de-a-mi oferi o cafea și emoția vizibilă atunci când vine vorba despre femei. Asemenea tuturor traumelor psihice, și asta s-a iscat în copilărie. Deși mama o îmbrăca în rochițe, Klaudes se juca doar cu băieții. Voia doar fotbal, pistoale, mașini.

Ura păpușile, cumpărate, cu zel, de părinți. Prin clasa a cincea, fără să realizeze de ce, îi venea să ofere flori. Fetelor, evident. A început să se simtă din ce în ce mai ciudat. Pubertatea i-a creat, deja, o respingere față de băieți. Mai mult, o atrăgea sexul frumos. Într-un fel anormal și foarte chinător. Bineînțeles că s-a speriat. Colegii o credeau lesbiană. Ea știa doar că nu se simte bine în pielea ei. Că degeaba este „dotată” ca o femeie, dacă simte și se comportă ca un bărbat. La 17 ani a înțeles care e problema. După ce a citit despre o campioană de ski alpin, din Elveția, care și-a făcut o operație de schimbare de sex. Atunci s-a împăcat cu sine, s-a acceptat așa cum e. A făcut o școală profesională, a terminat liceul la seară, a muncit pe brânci. Știa că o așteaptă un drum lung și greu. Că are nevoie de bani pentru asta. Când le-a spus părinților, a fost tragedie curată. Maică-sa a plâns zile în șir, a zis că n-o mai recunoaște de copilul ei, că o să se taie ca un porc și cine știe ce pacoste o să iasă. Klaudes a tăcut. Știa că oamenii au nevoie de timp ca să înțeleagă asta. Apoi au început drumurile, consultațiile medicale, analizele. Institutul de Medicină Legală (IML) din București, internări la Spitalul Obreja și la Institutul Parhon, psihiatri, psihologi, umilintă cât cuprinde. Unii medici i-au spus că se uită prea mult la televizor, alții i-au recomandat niște dușuri reci. Klaudes a suferit, în tăcere, fără să renunțe. Între timp s-a îndrăgostit ca un bărbat. De vreo cinci ori. Finalul a fost mereu nefericit. Fetele așteptau ce așteptau, după care cădeau în brațele altuia. „E cumplit să iubești și să nu poți satisface și latura fizică a sentimentului. E un chin. Unele știau despre problema mea, altele nu. Și-au găsit pe

altcineva, au căsătorii falimentare. Recent, una dintre fostele mele iubite mi-a mărturisit că a fost o proastă și regretă faptul că nu a avut răbdare până când voi fi bărbat”, mărturisește Klaudes.

După câțiva ani de navetă la București și doctori de nu le mai știe numărul, diagnosticul s-a clarificat – transsexual. Cu dovezile la purtător, a făcut cerere la tribunal pentru aprobarea operației de schimbare de sex. Iar sedințe, nu știu câte termene, expertiza finală de la IML. În fine, o zi istorică pentru Klaudes. 5 noiembrie 2003. De acum a intrat în legalitate. Tribunalul a recunoscut ceea ce ea simte de peste 20 de ani. Că are o problemă de identitate. Că pare femeie, dar e bărbat. Hotărârea judecătorească acceptă că avem de-a face cu un transsexual și aprobă operația de schimbare de sex. Discuția dintre pacient și profesorul Lascăr s-a lăsat cu o programare. Până acum n-am mai văzut nici un om transfigurat de fericire că va fi operat: „De-abia aștept, mi se împlinește visul vieții. Îmi regăsesc adevărata mea identitate, voi fi ceea ce simt. Nu mi-e teamă, îmi asum orice riscuri.”

Mă despart de Klaudes cu un sentiment ciudat. Uite, am vorbit câteva ore cu o femeie și data viitoare, dacă o fi să ne mai vedem, voi găsi un bărbat.

Ne strângem mâinile camaradereste. Până una-alta, am cunoscut un om special. Sincer, deschis, fără false pudori. Da, am comunicat simplu. Mi-ar plăcea să o / să îl mai întâlnesc. Și nu știu de ce, îmi vine în minte o reclamă tâmpită: „Data viitoare o să-l sărut.”

Demersurile încep cu o consultație psihiatrică

O definiție simplă, dar foarte sugestivă, ar suna cam așa: *Transsexualismul este singura afecțiune psihică ce poate fi tratată chirurgical*.

Din punct de vedere fizic, transsexualul are o structură bine definită, se situează clar la unul dintre cei doi poli ai sexualității: bărbat sau femeie. La nivel psihic, însă, individul respectiv simte o frustrare, uneori chiar din copilărie: dacă este băiat vrea să se îmbrace în rochițe și să se joace cu păpușile, dacă este fetiță adoră jucăriile și obiceiurile băieților. Pe măsură ce înaintea în vârstă, persoanele, în cauză simt că aparțin sexului opus și se identifică, treptat, cu

sexul. Chiar și pentru un medic, asta sună a glumă. Dacă se nimește să aibă timp, chirurgul îi explică potențialului pacient toate drumurile pe care trebuie să le străbată înainte de a ajunge pe masa de operație. Dacă timpul este drămuț – și în jurul secțiilor de chirurgie cam așa este – transsexualului i se spune doar că demersurile încep cu o consultație psihiatrică.

Cel care vrea să-și schimbe sexul trebuie să dovedească, în primul rând, că a încercat, cel puțin doi ani, să se vindece de boală prin metode specifice psihiatriei. De altfel, spre deosebire de chirurgi, psihiatrii cred că, fiind o afecțiune psi-

Una peste alta, transsexualul trebuie să epuizeze toate căile psihiatrice. Dacă boala persistă, urmează comisii interdisciplinare, examinări, cereri, aprobări... Toate acestea durează câțiva ani. În final se ajunge la un dosar voluminos, care va fi înaintat justiției, cu cererea schimbării sexului juridic. Pacientul este „bun de cuțit” numai după o hotărâre judecătorească afirmativă și definitivă. În aceste condiții, chirurgul nu mai are nici o responsabilitate decizională, este doar executant.

În 1998, dr. Lascăr și-a adjudecat încă o premieră națională. De data aceasta, o femeie a devenit

mult decât discretă. Dr. Lascăr spune că așa a cerut pacienta, „o persoană cu un alt grad de inteligență și un alt comportament.” Fără nume, vârstă, localitate sau te miri ce elemente de identificare, proaspătul bărbat și-a limitat declarațiile la câteva fraze: „Pot să spun că acum mă consider un om fericit, m-am născut a doua oară, mi-am găsit adevărata identitate. Sentimentele și gândurile mele au fost întotdeauna ale unui bărbat. Cred în Dumnezeu și de aceea sunt convins că într-o zi voi avea o familie a mea.” Problema unui transsexual nu se încheie odată cu intervenția chirurgicală. Sunt necesare alte tratamente psihiatrice, hormonale, chiar psihologice. După ce ai fost femeie peste 30 de ani, să zicem, nu este tocmai ușor, chiar dacă ți-ai dorit asta, ca de mâine să ți se spună „domnule”, să trebuiască să faci alte gesturi când te duci la WC, să ți se pretindă să te porți bărbătește, să pupi mâna cucoanelor ș.a.m.d. Schimbarea de sex presupune, de obicei, și o schimbare a vieții sociale. Oamenii care au optat pentru asta se comportă ca și cum ar fi luat viața de la capăt. În afară de familie și câțiva prieteni intimi, trecutul este aruncat la coș. Cu ajutorul psihiatrilor, însă, pacientul reușește, în cele din urmă, să-și găsească locul în societate. Și cum acesta era și scopul, cazul se consideră încheiat.

L-am întrebat pe prof. Lascăr dacă nu cumva mânia divinitatea, făcând bărbat dintr-o ființă pentru care Dumnezeu a hotărât că este femeie? „Lucrul ăsta îl faci tot cu voia divinității. Înainte de prima operație de acest fel, m-am sfătuit cu tatăl meu, Dumnezeu să-l ierte, pentru că era preot. Tatăl meu a fost de acord cu o astfel de intervenție, pentru că ea vine în sprijinul individului. Dacă omul are o suferință și consideră că doar așa se poate realiza în viață, ar fi păcat ca acei care îl pot ajuta să nu o facă. Și-apoi tot ceea ce facem se întâmplă cu voia divinității. O să fii de acord că nu putem face decât ceea ce ni se permite”, ne-a mărturisit chirurgul.

„Am o pacientă care după operație s-a căsătorit și duce o viață de familie normală. Soțul ei nici nu știe că s-a însurat cu un fost bărbat”, susține prof. Lascăr.

foarte multe dintre caracteristicile comportamentale ale acestuia. Urmează un sentiment acut de neîmplinire, de ratăre chiar, cu efecte negative asupra vieții de zi cu zi. De aici încolo, telul transsexualului este să-și schimbe sexul. De la dorință până la intervenția chirurgicală, însă, este o cale foarte lungă, plină cu tratamente, cereri, analize medicale și acte juridice.

Pentru că nu cunosc procedura, transsexualii se duc, în general, direct la cabinetul chirurgului: „Doctore, am venit să-mi schimb

hică, transsexualismul ar trebui tratat ca atare. Medicul psihiatru Gabriela Costea susține că, fără să fie exclusă, intervenția chirurgicală este acceptată doar ca soluție extremă: „Acesta ar fi ultimul pas, recomandat numai în situațiile de transsexualism primar cu risc vital, atunci când există pericol de sinucidere. Și cu probe, nu așa că spune cineva, la supărare, că se omoară. Intervenția chirurgicală nu dă soluții fericite, nu face dintr-o femeie un bărbat – sau invers – ci un fel de caricatură”.

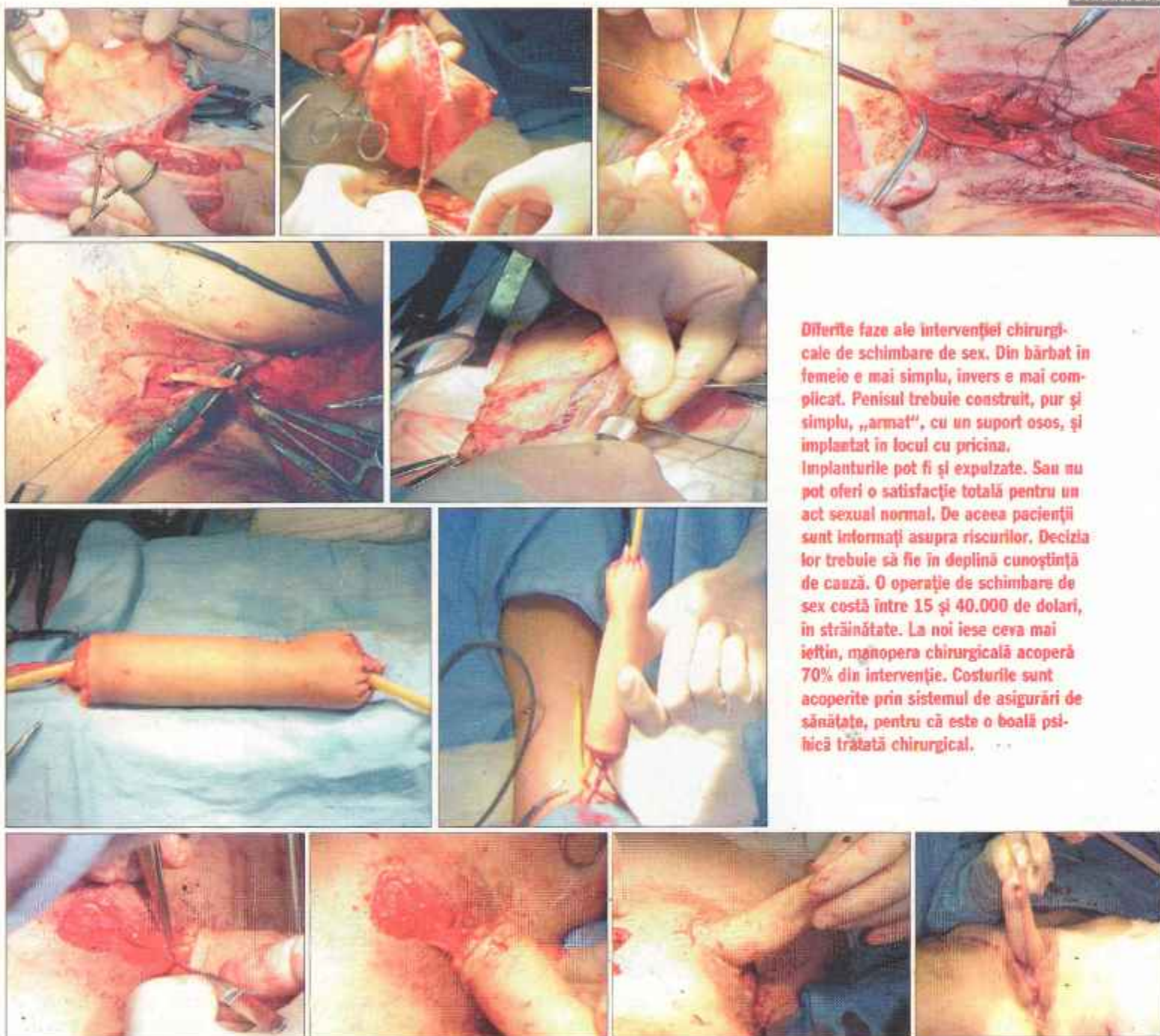
bărbat. Spre deosebire de operația de schimbare de sex din bărbat în femeie, care se poate face într-o singură etapă chirurgicală, timp de 7-12 ore, transformarea unei femei în bărbat presupune mai multe etape chirurgicale, esalonate în câteva luni. Fără să intrăm în amănunte, precizăm doar că sexul bărbatului se „construiește” cu multă migală, pentru asta nefiind suficiente metodele chirurgiei tradiționale.

În comparație cu vâlva stârmită de cazul Sorin-Sorina, această operație de schimbare de sex a fost mai

Text: Liliana Petruș

Foto: Octavian Tîbăr

și arhiva prof. Ioan Lascăr

Diferite faze ale intervenției chirurgicale de schimbare de sex. Din bărbat în femeie e mai simplu, invers e mai complicat. Penisul trebuie construit, pur și simplu, „armat”, cu un suport osos, și implantat în locul cu pricina. Implanturile pot fi și expulzate. Sau nu pot oferi o satisfacție totală pentru un act sexual normal. De aceea pacienții sunt informați asupra riscurilor. Decizia lor trebuie să fie în deplină cunoștință de cauză. O operație de schimbare de sex costă între 15 și 40.000 de dolari, în străinătate. La noi iese ceva mai ieftin, manopera chirurgicală acoperă 70% din intervenție. Costurile sunt acoperite prin sistemul de asigurări de sănătate, pentru că este o boală psihică tratată chirurgical.

Povestea cu transsexualii este veche de când lumea. Întotdeauna au existat femei care și-au dorit să fie bărbați, reciproc fiind și ea valabilă. În vremurile trecute, însă, nimeni nu-și punea problema unei intervenții chirurgicale, oamenii se resemnau, în cele din urmă, cu propriul lor sex. Nimeni nu știe dacă ei erau mai mult sau mai puțin nefericiți decât transsexualii de azi, beneficiari ai unor tehnici chirurgicale de schimbare de sex. Termenul de transsexualitate a fost folosit, pentru prima dată, în 1949, de un specialist american, într-o lucrare medicală. În 1976 se folosește, deja, sintagma „fenomenul transsexualității” și se face primul tablou clinic al unui astfel de bolnav.

În România sunt 600 de transsexuali

Anii următori au demonstrat că transsexualismul este răspândit în mai toate țările lumii și că nu poate fi ignorat. Conform unor estimări, în S.U.A. ar exista 7.000 de persoane îndreptățite să solicite schimbarea de sex și alte 60.000 persoane care se consi-

deră ca aparținând sexului opus, fără să aibă o dovadă psihiatrică. Statele nordice au un transsexual la

12.000 de locuitori, iar în Orientul Mijlociu raportul este de 1/7.000. Cei mai mulți dintre transsexuali sunt bărbați care vor să devină femei.

Chiar dacă nu s-au făcut statistici oficiale, specialiștii apreciază că în România există aproximativ 600 de transsexuali.

Despre Vasile Cocoloș nu cred că trebuie scrise prea multe. Lucrurile care ies din mâinile lui spun tot. E singurul constructor de flașnete din România și, de fapt, din Estul Europei.

Ultimul flașnetar

Când spui flașnetar, mintea-ți fugă la un bărbat puțintel, adus de spate, cu ochelari, lentile groase, un șorț mare pătat cu băit și mâini ce nu stau o clipă locului. Și, normal, trebuie să fie bătrân, chiar foarte bătrân. Altfel, cum ar putea construi o flașnetă? Ei bine, Vasile Cocoloș nu este nici pe departe moșneguț-flașnetar, ci un bărbat prezentabil, între două vârste, cu o mustață impozantă ce atrage privirile. Și un simț al umorului bine dezvoltat, un tip simpatic, înconjurat de o familie asemeni lui. Izabela este soția lui și cel mai bun prieten, iar Mirela și Luciana sunt fiicele pe care și le-ar dori orice părinte: frumoase, și nu vorbesc aiurea, deștepte și cu minti. Fără ele, Vasile n-ar fi ajuns atât de departe. Flașnetarul nostru este omul acela din cărți, care muncește de drag, dar atât de mult, încât Dumnezeu știe când mai trăiește și pentru el, nu doar pentru muncă. Partea materială nu o prețuiește prea mult, decât în măsura în care îl ajută să trăiască decent.

„Flașnetă este cea care m-a scos în față”, spune fostul subinginer de la IOR-proiectare. Vasile s-a apucat de construit flașnete prin 1994, dar cu lemnul a cochetat de când se știe. Asta pentru că tatăl lui era tâmplar. Primele obiecte ieșite din mâna lui au fost jucăriile, iar rumegușul, talașul și cam tot ce se găsește în atelierul de tâmplărie, l-au fost familiare. A intrat în economia de piață încă dinainte de 1989, așa că Revoluția nu l-a prins în „pielea goală”, ci doar fără bani. El și ai lui făceau de toate: poze, măștișoare, filmau diferite evenimente. Apoi croitorie și tricotate de mână, Izabela având un feeling vizavi de chestiile astea. Flașnetă lui Cocoloș „s-a născut” în sufragerie, din ceva lemn, metal și sticlă, cu ajutorul unei mașini de găurit. A fabricat-o în mod clasic, dintr-o pompă cu aer, o manivelă ce bagă aer într-un rezervor din piele de oale – ca la cimpoi – și un arc ce presează rezervorul și eliberează aerul. Urmează rofa din hârtie perforată, care se plimbă pe un cititor. Unde găsește loc liber, aerul trece printr-un furtun spre un bloc de comandă ce trimite la nota care trebuie să se audă. La flașnete, Vasile meștește tot, de

De la o vreme, omul nostru s-a apucat de meșterit lemnul mai abilit ca un tâmplar. Din mâinile lui au început să iasă

tot felul de obiecte deosebite și ambalaje, care mai de care mai cu moț, brevete, toate create pentru casele de vinuri. Însuși Al Bano, la Salonul Vinului 2002, și-a ambalat vinurile în cutiile lui Vasile și tot atunci, a primit Medalia de aur pentru ambalaje și Premiul pentru excelență, fără a participa la vreun concurs.

la roți, la balamale și traforări. Oricum, principiul e același la toate, diferă tipul de sunet: alamă, zinc, lemn, în funcție de materialul din care sunt făcute fluierile. Flașnetele sunt pe tonuri, vreo 20 la număr, cu mai multe registre – sună ca un acordeon ori ca o amonică. Melodia e aleasă în funcție de preferințe.

Abia prin '98, Vasile a primit OK-ul că flașnetă lui e bună. Până acum a construit vreo 30 de flașnete, dintre care trei sunt în România. Restul au ajuns în Anglia, Belgia, Franța, Elveția, SUA și Canada sau poate și în alte locuri de pe glob, pe la vreun colecționar înrăit. De vreo câțiva ani se chinule să aibă și el una de Anul Nou, dar degeaba. Cum o termină, se găsesc cinci cumpărători pentru ea. Anul acesta a făcut un singur exemplar, care a participat la *Expoziția Țărilor Dunărene*. Vasile construiește o flașnetă în 30-40 de zile, dar de-i zor

mare, o dă gata și mai repede, într-o săptămână – nu fără ajutorul Izabelei. Lumea-l admiră, iar un englez l-a construit un site. Asta după ce l-a cumpărat o flașnetă pentru un festival din Germania.

Unii ar crede că Vasile e om bogat, ce nu duce lipsă de nimic, că doar e patron, iar în lume flașnetele sunt lucruri de valoare. Dar nu-i chiar așa. Tot ce-a câștigat, a investit în mașini și utilaje pentru atelierul de la Oltenița. Vasile gândește ca un capitalist occidental. Nu pune preț pe vile, mașini și altele de-astea – nu pentru că nu l-ar plăcea, ci pentru că vrea să închege afaceri solide.

Totul e gândit și meșterit de el. Împreună cu familia se ocupă de producție. În urmă cu trei ani, înainte de Crăciun, trei generații dădeau cu băit, meșteșeau de zor pentru mica lor afacere. Astăzi, se pot lăuda că afacerea a prins viață și merge bine, chiar au angajat câțiva lucrători. Dar Vasile și a lui soată n-au renunțat la muncă. „Pentru că nu-s ei patronii”, își zic lucrătorii dându-și coate. Unde s-a mai pomenit ca un „patron” să muncească cât e ziua de lungă alături de angajați?

Ziua e prea scurtă pentru Vasile. Deși pare mulțumit de ce-a realizat până acum, inima-i plânge după clipele în care meșteșea câte-o flașnetă. Într-o bună zi, va construi flașnetă mult visată, acel balsam pentru suflet, ce-i va lumina noaptea dintre ani.

text **Ingrid Ioneț**

foto **Arhiva Vasile Cocoloș**

Te așteptăm cu ușile deschise...

CITYCENTER
VÂNZĂRI SERVICE

Calea Dorobanților 31-33,
Sector 1 București
Tel./Fax: 021.210.36.76; 021.212.27.01
e-mail: bu30@bx.logicnet.ro

Matiz – creat pentru tine

DAEWOO
AUTOMOBILE ROMANIA

Telefonul clientului: 0251.144.187
Asistență tehnică 24h: 0251.196.767
www.daewooauto.ro

GARANȚIE 3 ani sau 100.000 km

tradiții

Jocul ursului

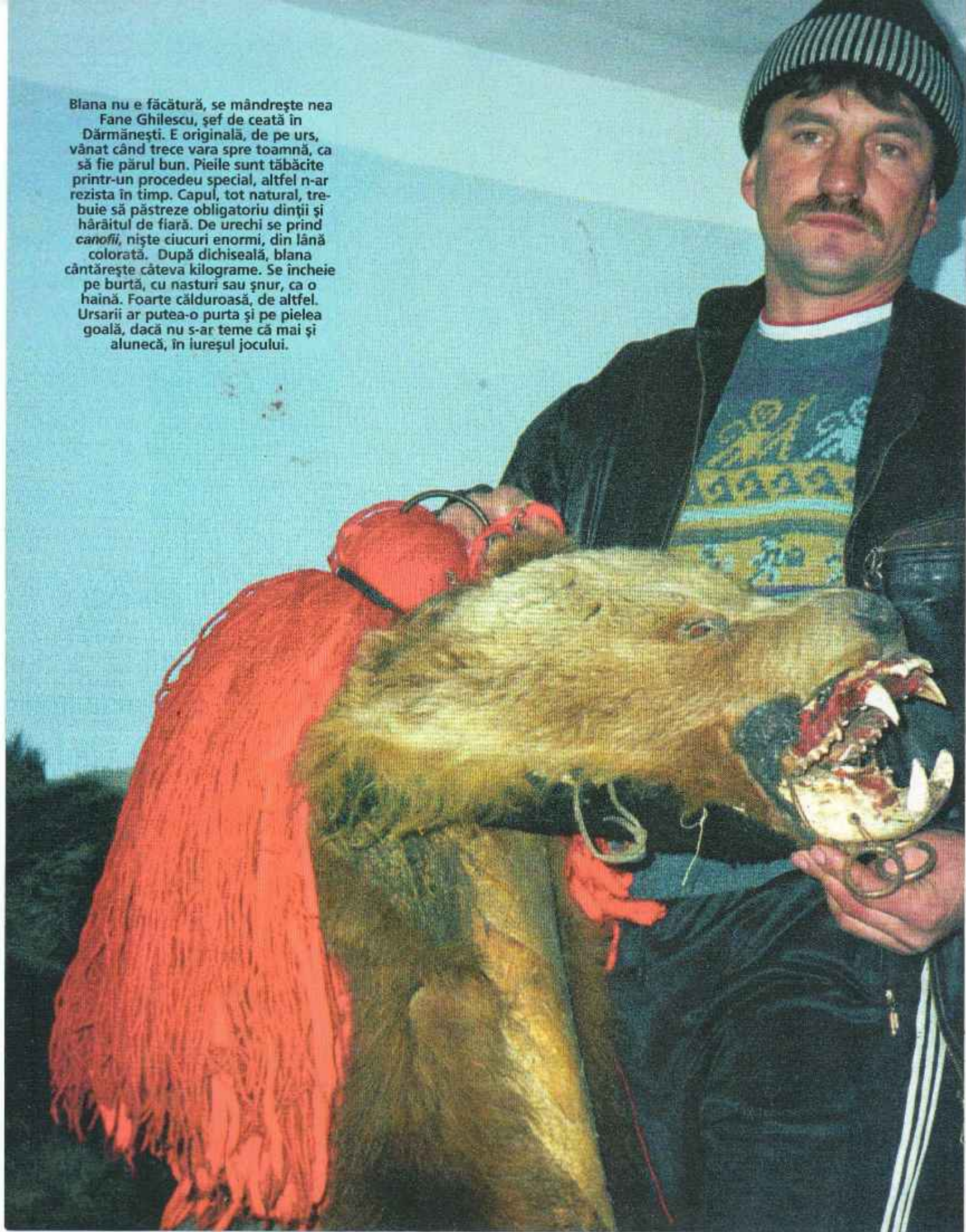
În prima zi a lunii noiembrie, Valea Trotușului este spintecată de zarvă de tobe. Semn că e vremea ursarilor. Se adună în cete, fac repetiții. Scot de la naftalină opincile și ițarii. Dar mai cu seamă blănurile de urs. Căroră li se păstrează aievea, zeci de ani, rânjetul acela fioros. Zvonul de sărbătoare merge din casă în casă. Din deal în deal, chiuături, vâlvătaie de focuri. Tobe se aud din ce în ce mai tare. Până în ajunul Anului Nou. Când bubuie până-n ceruri. Ca să joace urșii, la Dărmănești.

Împătimitii tradiției au adevărate colecții de blănuri. Spre sfârșitul fiecărui an, le închiriază. Cu patru-opt milioane de lei bucata, funcție de mărime și dichis. Dacă ai peste zece piei, iacătă bani de pâine pe tot anul. În caz de vânzare, se negociază la sânge. Sub zece milioane n-ai ce discuta. Cea mai mare blană din Dărmănești are 2,8 metri înălțime și-i lată de 1,6 metri. Arată ca un covor, dacă e întinsă. Nea Fane a dat pe ea 36 de milioane de lei. Speră să-și amortizeze cheltuiala în doi-trei ani.

Blana nu e făcătură, se mândrește nea Fane Ghilescu, șef de ceată în Dărmănești. E originală, de pe urs, vânat când trece vara spre toamnă, ca să fie părul bun. Pieile sunt tăbăcite printr-un procedeu special, altfel n-ar rezista în timp. Capul, tot natural, trebuie să păstreze obligatoriu dinții și hârăitul de fiară. De urechi se prind *canofii*, niște ciucuri enormi, din lână colorată. După dichiseală, blana cântărește câteva kilograme. Se încheie pe burtă, cu nasturi sau șnur, ca o haină. Foarte călduroasă, de altfel. Ursarii ar putea-o purta și pe pielea goală, dacă nu s-ar teme că mai și alunecă, în iureșul jocului.

În mitologia românească, Ursul este investit cu multiple virtuți protectoare, terapeutice și meteorologice. Jocul cu măști de Urs simbolizează moartea și reînvierea naturii.

În ritmul flutereilor și al tobelor, Urșii joacă, înveliți în zurgălăi, panglici și cu belciug în nas

Dinți și hârâit de fiară

Mascarii joacă scene de teatru în care autoritățile centrale și locale sunt ocărate. Este actualizată biografia popel, se povestesc intrigile din sat și din țară, viața romanțată a unor personaje și chiar decepțiile conjugale.

În aprecierea irozilor, cel mai mult contează costumația. Frumusețea și vechimea costumului popular, abundența și coloritul zorzoanelor.

Localnicii din Dărmănești, județul Bacău, spun că s-au născut cu ursul jucând. Asta vrea să însemne că obiceiul e foarte vechi, de nimeni nu-i mai știe urma. Unii cred că se trage de la geografie, fiindcă e zonă de munte, ursul e de-al locului. Pe vremuri era îmblânzit și folosit și vara, pe la târguri, ca să adune o căciulă de măruntiș. Alții zic că e vorba de puterea lui tămăduitoare. Tot cu ani buni în urmă, nimeni de pe-aici nu mergea la doctor pentru dureri de șale. Se întindea pe jos, îl călca ursul de două-trei ori, dirijat de dresor, și-i îndrepta toate oasele. Destul și bine că, la un moment dat, *jocul ursului* a devenit chiar o sărbătoare. De iarnă, de cumpără dintre ani. Din Dărmănești s-a întins pe toată Valea Trotușului. Și chiar mai departe. Cetele de ursari, cu impresari în toată regula, bat țara în lung și în lat, cât să-i bucure și pe alții sau să ia un ban cinstit, de sărbători. Scenariul obiceiului pare de-a dreptul grandios. Fiecare ceată este dirijată de un ursar. El dă comenzile, în curtea gospodariilor. O pornește cu pas greoi, ca de urs. Apoi jocul devine din ce în ce mai rapid. Toboșarii bubuie din ce în ce mai tare. Strigăturile devin niște urlete, că altfel nu se mai înțelege nimic: „Vine ursul de la munte/Toi în coate și-n genunchi/Ursule, ușurel/C-ai mâncut carne de mielși pastramă de vitel”. Și joacă urșii de mama focului, de se zguduie pământul sub ei. După ce au asudat destul, intră în scenă irozii. Vreo 30 de bărbați și femei, în costume naționale cu burnețe, respectiv un fel de panglici late, țesute cu motive populare și legate cruciș peste piept.

De vreo jumătate de secol, *Dansul ursului* este completat cu mască. Alte cete, alți oameni, veselie cât cuprinde: draci, călugări, voievozi, animale, stafii. Măștile sunt actualizate mereu, astfel încât, la Dărmănești și numai acolo, Constantinescu se pupă cu Iliescu, Petre Roman îi trage un pumn lui Băsescu, sau invers ș.a.m.d. Mai mult, în ultimii ani s-au jucat chiar minierăda și arestarea lui Miron Cozma. Deși sunt la curent cu treburile țării, ursarii încă n-au luat în calcul și eliberarea lui. Poate data viitoare.

Una peste alta, *jocul ursului* nu e tocmai un obicei bătut în cuie. Dacă trec de cenzura înțelepciunii populare, noutățile anului se pot regăsi în el. La fel cum unele dintre detalii se pierd în timp. *Încontrarea*, de pildă, nu se mai joacă. Au interzis-o comuniștii, că țesea mereu cu belea. Se întâlneau două cete între ele, își tăiau tobele, își cotorogeau irozii, se încăierau, se mai tăiau și urșii între ei, sângerau oamenii de sub blănuri.

Acum întâlnirea este mai pașnică, sub formă de paradă, organizată de primărie. Cetele vin într-o ordine anume, își etalează costumele și dansul, tobele, irozii și măștile. Localnicii și turiștii veniți special pentru spectacol aplaudă, filmează, comentează, se prind în joc, fac clasa-

mente. De obicei, cetele cele mai tari sunt *Măscășenii*, *Ungurenii*, *Boiștenii* și *Lăpoșenii* (denumirile vin de la locul sau neamul căruia îi aparțin). „Prin '92, oficialii orașului s-au gândit că ar fi mai bine să aducem obiceiul în ziua de Crăciun, ca să nu intrăm în Revelion. Am vorbit trei zile cu șefii cetelor și n-am reușit să-i convingem. Ei spun că tradiția nu poate fi mutată după cum se gândesc unii sau alții. Așa că am făcut un compromis. În 25 decembrie facem un festival al tradițiilor, unde invităm cete de pe toată Valea Trotușului. Dar *jocul ursului*, în toată splendoarea lui, se face tot în ultima zi a anului”, ne-a mărturisit Mihai Buzatu, viceprimarul orașului Dărmănești.

Ar mai fi de spus că Nicolae Ceaușescu nu a fost deloc încântat de acest obicei popular. Urșii cică erau agresivi, umblau în haite, perturbau liniștea și ordinea publică. Așa că i-a interzis. Ursarii, însă, spun că nu s-a născut încă dictatorul care să oprească *Ursul*. Așa că l-au jucat și atunci, ba chiar cu mai mult năduf. Doar că fără măști.

Text Lilliana Petruș

Foto Valentin Racoviță

și arhiva Primăriei Dărmănești

3 HOTELURI - 4 ANOTIMPURI

HOTEL SPORT * / **** - 89 spații cazare**

HOTEL BRADUL * - 55 spații cazare**

HOTEL POIANA * - 53 spații cazare**

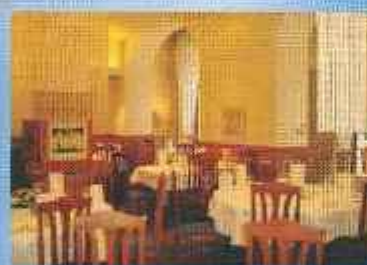

Cele trei hoteluri oferă o diversitate de spații de cazare, apartamente, garsoniera, camere duble cu două paturi sau pat matrimonial.

Toate spațiile de cazare sunt dotate cu TV prin cablu, telefon internațional cu linie directă, minibar. Majoritatea spațiilor au balcoane, oferind o priveliște montană minunată.

Saloanele restaurantului SPORT modern decorate și bine echipate, oferă cu profesionalism, într-o ambianță plăcută, o gamă bogată de preparate din bucătăria românească și internațională, produse de cofetărie-pâtiserie și diverse băuturi care satisfac cele mai rafinate gusturi.

Cu atmosfera sa specifică, pub-ul KANZEL vă așteaptă în masivul Postăvarul, la 1.700 m altitudine.

CENTRUL DE CONFERINTE

Caprinde 6 săli având capacități între 10 și 300 de locuri; este dotat cu logistica necesară pentru organizarea și desfășurarea de seminarii, conferințe sau întâlniri de afaceri.

ANA TELEFERIC

Disconsiunea în masivul Postăvarul este asigurată de cele două telecabine și o gondolă, iar în sezonul de iarnă plăcerea de a schia pe pârtii cu diferite grade de dificultate este facilitată de 6 teleschiuri.

AGREMENT

Pentru un sejur cât mai plăcut și agreabil, în funcție de anotimp, ANA HOTELS vă pune la dispoziție, prin biroul de informații și prestații turistice, o gamă variată de excursii, teren de tenis, mese de billard, bicicleta montană, discotecă, jocuri de echipă - teambuilding, paintball, partie cu zapada artificială, închiriere de echipament sportiv, școală de schi, saună, masaj, jacuzzi, coafor, gimnastică de întreținere, transport auto.

Pentru rezervări sau informații

Telefon: (40)268.407.330

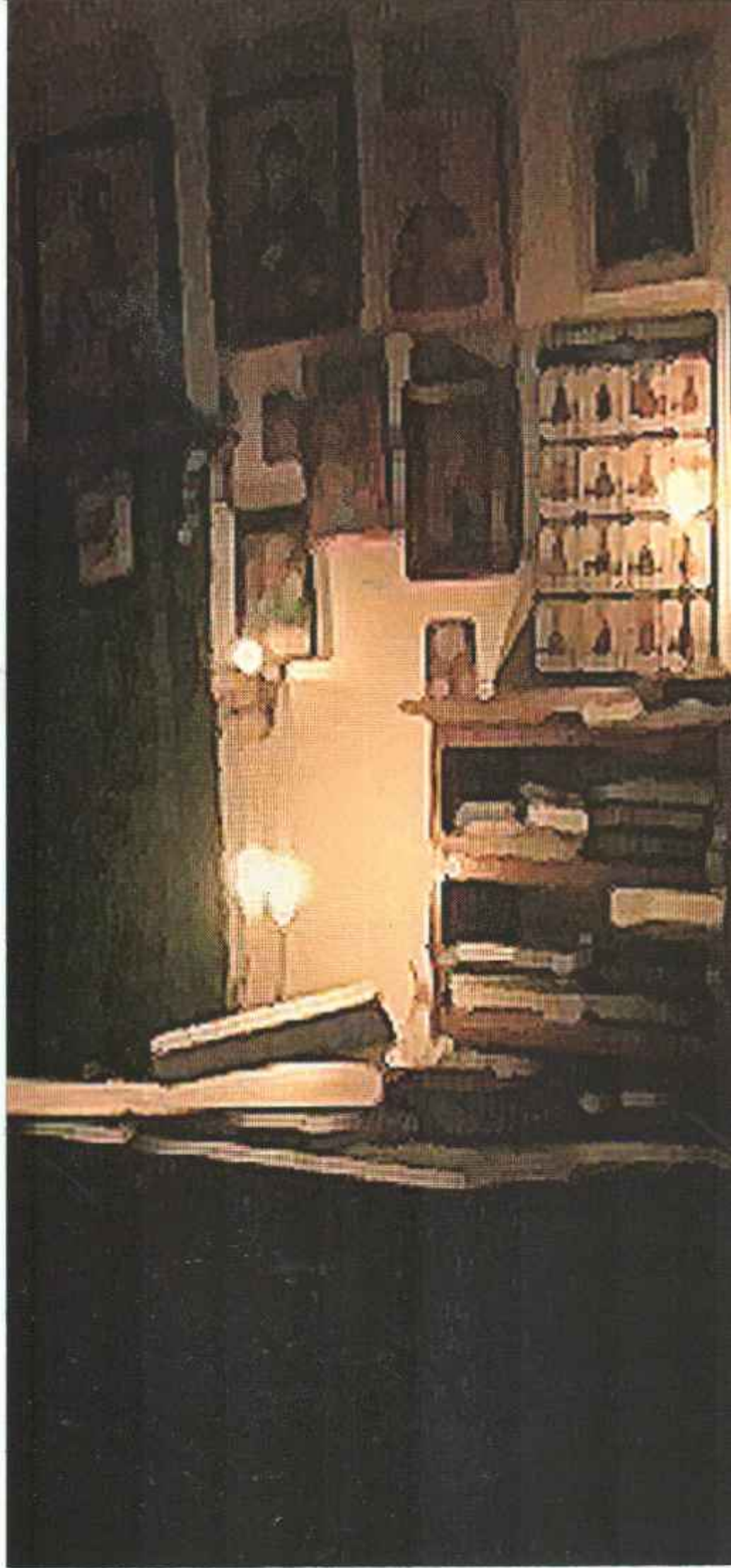
Fax: (40)268.407.334 E-mail: marketing@anahotels.ro

reportaj

MUNTELE CU SFINȚI

Defileul Jiului. Zeci de kilometri de șosea șerpuind printre munți. Ceva necurat se întâmplă în locurile astea. Oamenii îmi simt parcă teama și nedumerirea. „Se spune că pe-aici se-arată uneori Diavolul. El vine numai acolo unde credința în Dumnezeu e mare, ca să încerce s-o alunge cu ispitele lui nenorocite. Iar munții ăștia sunt plini de sfinți care stau ascunși și trăiesc numai din rugăciune.” Într-adevăr, aici, în sălbăticia munților Vâlcan, se ascund de păcatele lumii mai mulți călugări cu har duhovnicesc.

Bogdan Antim are
41 de ani. S-a
călugărit în 1991.
Până atunci, a fost
inginer într-o uzină
din Valea Jiului.
Nu-i lipsea nimic,
avea o casă,
o soție, doi copii
frumoși,
foarte mulți
prieteni.

Cât vezi cu ochii, numai stânci și păduri. Totul e pustiu și sălbatic. Un peisaj parcă ireal care-ți trezește însă și o frică nelămurită. Fără să vreau, încep să alunec ușor într-un coșmar. E o noapte mohorâtă de toamnă și eu sunt singur în pustietatea de aici. E atâta beznă încât nu-mi văd nici pașii care calcă aiurea. Orbecăi. Ridic brațele pipăind aerul și spaima îmi născocoște în fața ochilor mei orbi tot felul de umbre mișcătoare. Aud doar râul cum curge și foșnetul pădurii. Dar groaza îmi aduce la urechi un strigăt sinistru, ca un vuiet în ecou. Da, ceva parcă mișcă acolo, undeva, printre frunze, la câțiva pași de mine. Spaima îmi taie răsuflarea, în beznă asta n-am unde să fug. Umbra se apropie tot mai mult și vuietul e tot mai deslușit. Urlu, dar urletul meu parcă atâta mai tare arătarea. Cad în genunchi și aștept împietrit de spaimă... Îmi scutur privirea și tresar. E din nou ziuă și sunt aici, pe șoseaua ce serpuiește prin Defileul Jiului. În toată sălbăticia asta, descopăr o cabană, aproape de mănăstirea Lainici. Intru în vorbă cu oamenii locului și aflu povești care-mi amintesc din nou de coșmarul meu. Se pare că locul ăsta, înghesuit între munți, e un loc bântuit de tot felul de năluciri. Bucătăreasa a auzit într-o noapte, venind dinspre Jiul ce curge în spatele cabanei, un bocet prelung de copil. A ieșit la fereastră și a văzut apa zbătându-se în vâltori înalte. Paznicul îmi povestește apoi despre o muzică îngerească pe care o aude deseori noaptea, trecând ușor prin spatele cabanei, îndepărtându-se încet, ca un ecou prelung. Ascult aceste povești și-mi amintesc din nou de coșmar.

Și-a lăsat soția și doi copii. S-a despărțit de ei senin, fără prea mari regrete. A ales să-i slujească lui Dumnezeu tot restul vieții. Acum, călugărul Bogdan Antim trăiește singur, departe de lume, în inima muntelui. Nimic din ce-a lăsat în urmă nu-l mai îmbie.

Așa arată colțul de rugăciune al călugărului. Este locul în care își petrece cel mai mult timp, cel mai prețios spațiu al universului său tainic.

„Am simțit foc și lumină că se coboară din cer peste mine“

După două ore de urcat prin pădure, l-am găsit la izvorul de lângă schit. Vine zilnic aici să ia apă. Călugărul Antim trăiește de un an singur acolo, sus, într-o chilie mică și întunecoasă. În jur e numai pădure și pustiu. Noaptea nu se aud decât fiarele pădurii. La început i-a fost greu. Când se lăsa întunericul, o teamă nelămurită îi răscolea sufletul. Era poate la fel ca în coșmarul meu. Șabăticia acestor munți e înfricoșătoare. „Noaptea vin la chilie urși, mistreți. Îi aud cum scarmă pământul sau răcăie ușa. La început nu știam ce e, aprindeam o lumânare și ieșeam speriat în prag. Dacă era o noapte mai senină, îi vedeam în fața chiliei. Dar fugeau, nu erau deloc agresivi, așa că m-am obișnuit. Acum nu mi mai e teamă, dacă Dumnezeu e cu mine, n-am de ce să mă tem. Singurătatea asta îmi aduce liniște și pace.“ O ploale măruntă biciuie ușor pădurea îngălbenită. Urcăm spre chilie, iar eu încerc să-mi alung teama aceea nelămurită și amintirea acelui coșmar.

Schitul se află într-o poiană desprinsă parcă dintr-o poveste. Se numește „Locurele“, denumire care vine de la pluralul diminutivului „locurel“, adică poienită de munte. Oamenii îi mai zic însă și *Locuș-rele*, țesând o legendă care spune că muntele acesta, în care trăiesc călugări singuratici, n-ar fi deloc primitiv pentru cei veniți cu gânduri necurate. Schitul a fost construit demult, în 1858, de către călugării Lupu și Cleopa. Tot ei au înălțat aici, din piatră de râu, și o biserică ce poartă azi hramul „Schimbarea la față“. Monahul Antim mă poartă în chilie și asta mă surprinde.

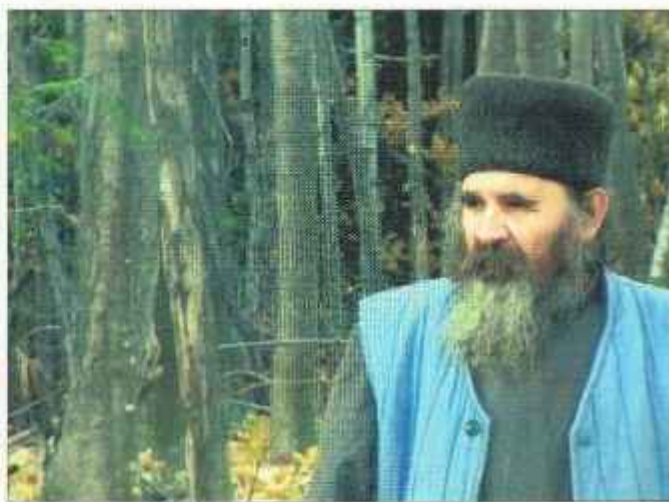
Auzisem că nimeni nu poate intra într-o chilie monahală, că ar fi un loc tainic în care n-ar avea nimeni acces. „Taina este doar în rugăciune“, îmi răspunde călugărul. Întru cu sfială și parcă trec pragul altei lumi. Un pat de lemn, o masă mică lângă fereastră, un cuptor vechi, câteva cărți și multe icoane atârând pe perete. Aici, timpul s-a oprit demult. Din această odaie strâmtă și întunecoasă, nici măcar măreția Americii nu mai înseamnă nimic. Toate bucuriile și mâhnirile pier, toate orgoliile se sting, toate păcatele lumii și ale tale îți năvălesc în suflet și-ți înmoaie genunchii. Monahul îmi oferă o cană cu compot cald. Apoi se așază pe pat și cu un zâmbet îngăduitor își începe povestea.

A citit mult, încă din copilărie, și-a dorit din totdeauna să afle adevărul despre viața asta, a aflat de la Van Gogh că noi, oamenii, căutăm viața într-un ținut al morții și atunci a început să citească Biblia. O vreme, a fost atras de biserică adventistă, dar nu i-a oferit vreun răspuns. A plecat apoi într-o excursie în Moldova, pe la mănăstiri. Acolo l-a întâlnit pe părintele Cleopa. L-a ascultat vorbind credincioșilor și atunci s-a întâmplat minunea cea mare. „Cred că a fost momentul – cheie în viața mea. Când m-a binecuvântat, mi-a făcut cruce cu mâna deasupra capului și mi-a zis, Dumnezeu să te binecuvânteze, atunci am simțit foc și lumină că se coboară din cer peste mine. De-acolo am pornit cu hotărârea să încep să trăiesc creștinește. M-am întors acasă, am avut o discuție cu soția, am întrebat-o dacă vrea să mai avem copii, ea s-a mirat, eu am stăruit cu

întrebarea, și ea mi-a zis că nu, că ne ajung doi. Atunci eu am întrebat-o dacă putem trăi mai departe ca frații și mi-a răspuns că așa ceva nu se poate. Atunci trebuie să ne despărțim, i-am zis. Ce? Ești nebun? Nu, i-am răspuns. Până acum am fost nebun, acum am aflat calea. Și am mai trăit ca frații încă vreo trei luni, mi-am luat rămas bun de la familie, de la prieteni și am plecat la mănăstire.“ Cum? Așa, pur și simplu?, îl întreb. Fără nici o ezitare, fără regrete? Singurul lui regret este că n-a știut mai devreme să ia calea călugăriei. „Înainte de a pleca, i-am încredințat pe copii și pe soție în grija Maicii Domnului. Acum ei sunt bine, trăiesc în Italia, vin să mă vadă în vacanțele lor. Am toată lauda și prețuirea pentru felul în care soția s-a ocupat de creșterea copiilor.“ N-a avut niciodată ispița de a reveni la ai lui. Mai primește vești de la ei prin scrisori. „În rest, când vreau să-i văd mă întâlnesc cu ei la rugăciuni, când mă rog pentru ei.“ Povestește despre toate acestea cu o liniște copleșitoare. Pentru mine, cel ce vine dintr-o lume ticsită de păcate dar și de sentimente omenesti, pare de neînțeles atâta liniște în conștiința unui om care și-a lăsat familia. Dar poate că liniștea asta este totuși o suferință nevăzută și asumată, ca un preț pe care oamenii aceștia îl plătesc zilnic pentru a sluji toată viața lui Dumnezeu. „Noi de toate trebuie să ne bucurăm, îmi spune părintele Antim la despărțire, chiar și de suferință, pentru că toate sunt de la Dumnezeu. Uite, acum de pildă, îmi pare rău că plecați, dar mă și bucur în același timp.“

Gherasim Rotaru a lucrat în mină, în Valea Jiului. În 1990, o mare nenorocire s-a năpustit asupra familiei sale. A fost momentul în care a hotărât să se călugărească și să trăiască singur, în munte. Timp de un an și jumătate n-a scos un cuvânt. „Am vrut să stau de vorbă doar cu Dumnezeu.“

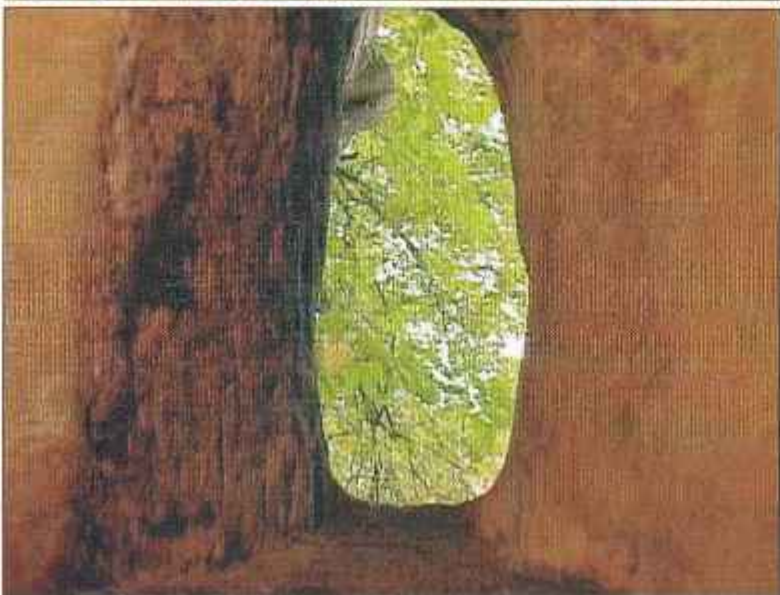

Se spune că acum o sută de ani în această poiană din inima muntelui s-ar fi ascuns un pustnic, Ioanichie. A trăit aici vreme de 45 de ani. De-atunci, locul se numește Poiana Pustnicului. În 1990, părintele Gherasim s-a hotărât să dea din nou viață acestui loc sfânt. A cărat cu cărca piatră de rău ca să-și înalțe o chilie, apoi a găsit niște oameni cumsecade care l-au ajutat să zidească biserica. Nimeni n-ar fi crezut că aici, în sălbăticia muntelui, se putea face o așa minune.

Sihăstria are o tradiție străveche în România. Cu multe secole în urmă, pustnici își săpau în piatră cu mâna chiliile, trăind printre sălbăticiunile pădurilor. Munții noștri ascund multe asemenea grotte misterioase. Ele au pat, horn, ferestre, totul de piatră. Și totul făcut de mâna omului.

Ca preot, a făcut 20 de ani de temniță grea, cu muncă silnică

Ieromonahul Adrian Făgășanu are 91 de ani. Până acum un an a fost preot la biserica Antim din București. Povestea vieții sale e un adevărat roman. Astăzi, el s-a retras în liniștea muntelui pentru a avea parte de un sfârșit creștinesc.

Puțin mai sus, într-o altă chilie, trăiește ieromonahul Adrian Făgășanu, fost preot la biserica Antim din București. Are 91 de ani și locuiește aici împreună cu un ucenic care are grijă de el. Mărturisește cu seninătate că s-a retras în munte pentru a avea parte de un sfârșit creștinesc. În tinerețe a participat ca voluntar la război. A fost rănit grav și povestește că a fost salvat „într-un mod absolut minunat”. Nici azi nu-și poate explica rațional cum a reușit să supraviețuiască. Era pe un câmp pustiu și rănilile pe care le avea i-ar fi luat viața în scurt timp. Minunea a făcut să apară un avion de observație care avea însă doar două locuri, amândouă ocupate. La stăruințele unuia camarad, cei doi piloți îl urcă în avion. Deși depășea greutatea admisă, avionul se

ridică, se menține în aer și parcurge cei 500 de kilometri până la locul unde rănitul este salvat. Până atunci, Adrian Făgășanu nu era deloc credincios. Acest miracol l-a îndemnat să-și dedice întreaga viață celui care l-a salvat. Ca preot, a făcut apoi 20 de ani de temniță grea, cu muncă silnică. Trece repede peste povestea acestor ani grei. Amintirea suferințelor prin care a trecut nu-l face să zăbovească. Se întoarce cu gândul la oamenii între care a trăit ca preot, încercând să-l facă să înțeleagă creștinismul. Mărturisește că în ultimul timp credința românească a început să alunece către superstiție. „Și nu din vina babelor, zice el. Ci din vina noastră, a clericilor. Pentru că suntem prea comozi, stăm pe scaunul nostru mulțumiți, știm că aici e paro-

hia, protopia sau episcopia și așteptăm să vină oamenii la noi când au nevoie în loc să mergem noi către ei și să le explicăm ce înseamnă creștinismul. Ori asta este încălcarea legii Mântuitorului.” Se ridică apoi de pe scaunul său și, spre marea mea uimire, îmi deschide ușa odăii sale. „Uite, aici, în colțul ăsta e locul meu de rugăciune”. Întru cu sfială și văd o cămaruță simplă, un colțor plin cu icoane și în prag un om istovit de-atâta suferință, dar atât de aproape de Dumnezeu. Pornesc apoi prin pădure, coborând muntele către șosea. Se lasă seara, drumul e lung, pădurea se întunecă dar acum îmi dau seama că teama de sălbăcie de-aici îmi trecuse demult.

Text și foto **Cătălin Apostol**

Poiana se numește „Locurile”, dar oamenii din zonă îl spun „Locuri-rele” pentru că, zic ei, muntele Grapu, care adăpostește mai mulți călugări, n-ar fi deloc prietenos cu cei veniți aici cu gânduri necurate.

Un om care face toți banii

De peste un deceniu, viața românilor, cu bune, cu rele, se învârtă în jurul banilor postcomuniști. Am trăit mineriadele, mărirea și decăderea CDR, crahul FNI sau performanțele lui Leonard Doroftei cu portofelele foșnind de miliarde de copii ale creațiilor lui Nae Săftoiu. Timp de 14 ani, secretul a fost păstrat cu sfințenie. Acum însă, creatorului de bancnote i s-a cerut să-și prăpădească vederea în van, pentru o comandă neonorată de una dintre cele mai onorabile instituții ale țării: Banca Națională a României.

Cum mergi de la Târgoviște spre Câmpulung, drumul îți scoate în cale sate de o bogăție și o frumusețe extraordinare. Voințești sau Malu-cu-flori sunt așezări pe care toamna le transformă în adevărate colțuri de rai. Mai întâi apar din loc în loc meri fără pic de frunză în acest noiembrie târziu, dar cu crengile pline de fructe galbene sau roșii. Semn că de atâta abundență, sătenii n-au făcut față să strângă toate roadele pomului. În patria fructului Evei, șoseaua a fost transformată de-a lungul a zeci de kilometri într-o imensă piață. Mii de lădițe pline cu mere de toate solurile și culorile își așteaptă cumpărătorii chiar în fața porților celor ce au muncit pentru recoltă. Pe măsură ce înaintăm în munte, Dâmbovița taie în carnea pietrei un defileu straniu. În zona localității Cetățeni, am trecut din patria mărului în cea a Țiganilor. Case din chirpici fără ferestre, fără garduri sau fără curent electric așteaptă iarna cu detașarea unui urs aflat în pragul hibernării. La dreapta noastră întrezărim un schit cocotat pe o stâncă de piatră înaltă și abruptă. E o versiune reușită a celebrei Meteore din Valea Kalambaca. La poalele sale însă și-a făcut cuib un sat de țigani, despre care se crede că

au luat în primire o asemenea splendoare geografică cu japca. Printre localnici umblă vorba că nici la frumosul schit lucrurile n-ar fi tocmai curate, deoarece starețul are niscăi combinații cu mașini de import. Lăsăm în urmă suspiciunile oamenilor. De la Stoienesti facem dreapta, peste un pod de piatră, ne aventurăm pe un drum de munte și traversăm o pădure la capătul căreia descoperim o punte ce ne debarcă în Lunca Gârții. În acest loc de sub munți, plin de splendori și de controverse, și-a stabilit cartierul general tatăl banilor din România.

Nicolae Săftoiu este un artist. Acum bate-n șaptezeci de ani. A început să picteze vitrinele de la Alimentara la sfârșitul anilor '50. După trei ani, mai precis în 1961, a deschis prima expoziție personală. Succesul repurtat l-a permis să nu mai lucreze pe leafa statului și să-și construiască o carieră de liber-profesionist. A trăit din tablouri și din tot felul de lucrări pe care le vindea la Fondul Plastic: măștișoare, felicitări etc. În '90, fostul director al tezaurului l-a prezentat guvernatorului BNR. Câteva întâlniri au fost suficiente pentru ca Săftoiu să se apuce de lucru. El și-a format echipa care

lucra zi și noapte, în cel mai mare secret, la bancnotele românești. Concepția banilor îi aparține în întregime. Alegerea personalităților, a simbolurilor, a culorilor și a formelor sunt creațiile sale. La fiecare model erau executate mai multe variante, după care oamenii se întâlneau și dezbăteau intens propunerile. Totul, dar absolut totul, în cel mai mare secret. Și cu câte probleme nu s-a confruntat omul nostru! Unii dintre cei care participau la dezbateri nu știau cine-i Coandă. Alții (în special

reprezentanții PRM) se plâneau că Anghel Saligny e evreu. Dar a trecut mereu peste aceste controverse inerente și, încetul cu încetul, a ajuns în pragul bancnotei de un milion. Bașca faptul că i s-a comandat și tirajul complet al leului greu. Din acest moment însă au apărut problemele. Între Nae și BNR nu a existat niciodată un contract scris, deoarece s-a plecat de la premisa că ambele părți sunt „onorabile și de bună credință”: „Ei îmi comandau lucrarea, iar eu, în decurs de câteva luni bune, veneam cu mai multe propuneri. După un timp era aprobată una dintre machete și ne apucam de lucru. Niciodată nu mi-am pus problema banilor. Lumea ar putea crede că am făcut avere din treaba asta, dar nu este adevărat. Pe ultimele două bancnote am luat, ce e drept, o sumă de bani mai mare: cinci mil două sute de euro. Atâta tot. N-am știut niciodată să negociez. Am luat cât m' s-a dat, deși, în mod normal, trebuia să fac avere pe treaba asta. Modul de lucru era următorul. Primeam un telefon și mă apucam de comandă. Când eram gata, mergeam cu proiectele, le îmbunătățeam după cerințe și ne apucam de lucru. Aveam o echipă grozavă. În final, mergeam în tipografiile din întreaga lume, pe unde dădea BNR comanda bancnotelor. Am ajuns până și-n Australia, la o astfel de tipografie. Eram înconjurat de baloți de bani mari cât casa. Dar nu aveam nici o senzație; eram prea preocupat

să fac treabă bună cu leii noștri. Leul greu și bancnota de un milion le-am făcut ca și până acum. Am primit un telefon de la ei și m-am apucat de lucru. De atunci, nu m-au mai căutat, însă am aflat din presă că bancnota de un milion urmează să apară, făcută de către altcineva. Am înțeles că ar fi vorba de o companie străină. Am lucrat cu drag, fără să cer bani mulți, și-am pus în toate bancnotele mele spiritul acestui popor. Acum probabil că am ajuns să ne deseneze banii un străin.”

Cu bune, cu rele, familia Săftoiu s-a retras la poalele munților. Are o gospodărie plină de câini și pisici, în grădina căreia cultivă flori, tot soiul de legume autohtone sau broccoli și varză de Bruxelles. Mărturisim cu plăcere că specialitățile culinare ale Cristinei Săftoiu, cu precădere budinca de broccoli, ne-au lăsat gura apă. În fața cerdacului se întinde o viță sălbatică, ale cărei fructe se păstrează și-n toul iernii. Bucuria păsărilor sălbatice. Ele vin aici în număr atât de mare, încât soții Săftoiu și-au luat un atlas zoologic pentru a identifica speciile iarna, din spatele geamurilor ușor aburite. Câteodată mai vin urșii să se înfrupte din perele din spatele casei, iar lupii le-au mâncat un motan bătrân și leneș. Dar viața trebuie să-și urmeze cursul.

text Ciprian Enea

Noul Power Mac G5.

Disponibil în limita
dorinței de a vă
schimba perspectiva.

NouMax

Str. J. S. Bach, Nr. 1A, Sc B, Ap. 20, București, Sector 2
Tel: (4021) 230 7057, (4021) 231 0561,
Fax: (4021) 230 2704. E-mail: nmx@itcnet.ro

Authorized Dealer
and Service Provider

Pentru că vindem computere diferite, am învățat să fim alfel. Să fim simpli, eficienți, de încredere. Altfel spus, am învățat să fim la înălțimea computerelor pe care le promovăm.

Și la înălțimea așteptărilor clienților noștri.

Dacă vreți un computer diferit, servicii deosebite sau pur și simplu o informație aparte, alegeți un dealer care gândește alfel.

În 2003, programul de reabilitare a drumurilor a fost mai amplu decât în alți ani, dar lucrările au început abia prin august-septembrie, adică mult prea târziu pentru a fi încheiate înainte de venirea iernii. Așa se face că unele lucrări au fost „puse la păstrare”, urmând să fie reluate la primăvară, iar altele au fost amânate în întregime pentru 2004.

Gropile se conservă până la primăvară

400 de metri de bandă din Calea Plevnei se pregătesc de hibernare. Au fost astupați cu pietriș, iar la primăvară, gropile vor fi din nou scoase la soare și pregătite pentru plombare. „Aici, de când au început lucrările, sunt numai nervi, claxoane și înjurături”, mormăie un portar negricios, cu căciula îndesată peste sprâncene. S-a rezemat de stâlpul porții și contărează plictisit procesiunea interminabilă: „Se circulă pe o singură bandă – sigur că e lumea nervoasă, dar și înainte era dezastru: când să bagi în viteză a treia sau a patra trebuia să frânezi pentru că dădeai de o groapă. Un Lăstun și-a lăsat aici toba de eșapament.”

Inginerul care supraveghează lucrările explică: „Nu suntem noi de vină că lucrările au fost demarate atât de târziu, ci războiul acesta politic. Mai mult, în momentul în care am început săpăturile, au venit și cei de la utilități să facă reparații la conductele de apă. Altfel, am fi terminat lucrările în proporție de 80%.”

La drept vorbind, în acest an Capitala a avut de-a face cu cel mai amplu program de reabilitare a străzilor demarat după 1990. 150 de artere din cele 340, câte are Primăria Generală în administrare, au fost supuse unui soi de lucrare – fie mai de profunzime, fie mai de „retușare”. Șoferii au avut impresia că drumurile se lungesc printr-un fenomen fabulos și că destinațiile lor sunt mai greu de atins decât au fost vreodată.

Lucrările au început cu întârziere, iar în unele locuri s-a făcut treabă de mântuială. Pe la mijlocul lui noiembrie s-au asfaltat pe ploaie mii de metri pătrați pe Șoseaua Mihai Bravu, Splaiul Unirii, Calea Griviței, Bulevardul Decembal și Calea Giulești, susțin specialiștii Inspectoratului de Stat în Construcții.

Ei au avertizat Primăria Generală a Capitalei că, dacă va continua să asfalteze străzile din oraș pe timp de ploaie, peste câteva luni va trebui să aloce bani publici suplimentari pentru refacerea arterelor.

Însă, în opinia lui Gheorghe Udriște, directorul Direcției Generale Transpor-

Șoselele bucureștene rezistă din ce în ce mai greu veritabilei explozii pe care a înregistrat-o numărul de mașini în ultimii 12 ani. Dacă, în 1989, în Capitală existau 100.000 de automobile, acum numărul acestora se apropie de un milion, în condițiile în care șoselele nu și-au adăugat nici măcar o bandă nouă de circulație. Au crescut în schimb numărul de gropi și – direct proporțional cu acestea – nervii șoferilor și banii cheltuiți pe reparația mașinilor.

turi, Drumuri și Siguranța Circulației din cadrul Primăriei Capitalei, firmele care au câștigat licitațiile fac treabă serioasă. El a mai precizat că în cazurile în care se efectuează săpături și asfaltări pe timp de ploaie sau la temperaturi de sub zece grade, constructorii vor fi obligați să plătească din buzunarul propriu, toate lucrările fiind garantate pentru o perioadă de doi ani.

În ceea ce privește întârzierile, acestea sunt explicabile, susține Gheorghe Udriște. „Reabilitarea nu este o lucrare de o vară. Poate să dureze trei-sapte luni”, explică, oferind spre exemplu „piesele grele” ale acestui program: Dudești, Ghencea și Chitila, străzi care deveniseră aproape impracticabile. În plus, lucrările au avut un debut destul de toamnă, din mai multe motive. În noiembrie 2002, Administrația Străzilor a fost desființată, iar cele 350 de străzi au trecut în gestiunea sectoarelor. De abia din mai s-a revenit la vechea formulă, permițându-se în acest fel și demararea programului prin lunile iulie-august. Apoi, creditul BEI, oferit pentru reabilitarea a

40 de străzi magistrale a început să fie utilizat cu o întârziere de doi ani, din cauză că semnarea documentelor a tot fost amânată fără explicații serioase.

La toate acestea s-ar mai adăuga și faptul că în perioada octombrie 2002 – iunie 2003, primarul Traian Băsescu nu a putut semna documentele pentru acordarea creditului BEI, explică Gheorghe Udriște.

În ceea ce privește lucrările propriu-zise, acestea au fost frânate și de timpul nefavorabil, o singură zi de ploaie blocând săpăturile la fundație pentru cel puțin cinci zile. De asemenea, s-a lucrat sub trafic, deoarece străzile nu au putut fi închise în totalitate, iar la toate acestea se adaugă și faptul că Apa Nova și Distrigaz au profitat de ocazie pentru a înlocui pe o distanță de peste 300 de kilometri rețelele de apă și gaz. Per total, „plombările” pentru 80 de străzi au fost încheiate, iar din cele 70 de străzi cu „lucrări grele”, 34 au fost lăsate pentru primăvară.

Gheorghe Udriște e convins că toate aceste inconveniente au afectat cantitatea și nu calitatea lucrărilor și că programul în care s-au investit peste 2.000 de miliarde de lei va fi încheiat fără probleme prea mari în 2004.

text Irinel Mica

foto Octavian Tibăr

**Z.
i
u
A**

câinele de pază al democrației
face lumină!

www.ziua.net

BURSA ROMÂNĂ DE MĂRFURI

Valoarea tranzacțiilor bursiere derulate în anul 2003 prin ringurile Bursei Române de Mărfuri a depășit 1 miliard de dolari. Vrem ca 2004 să fie mai bun și împreună cu dumneavoastră să dezvoltăm: ringul de creanțe, ringul de cereale și ringul de instrumente financiare derivate.

Cu ocazia sfintelor sărbători de iarnă și a trecerii în noul an, urăm tuturor partenerilor, colaboratorilor și prietenilor noștri:

La mulți ani!

Bursa Română de Mărfuri este lider național pe piața bursieră
tel.: +40 22 44 560 / fax: +40 22 42 878, e-mail: bursa@brm.ro; www.brm.ro

Miron Mitrea:

„Familia este cel mai important lucru pentru mine“

interviu

„Eu sunt mai pragmatic,

▼ **Cum v-ați defini în câteva fraze?**
 - E destul de greu să cuprinzi personalitatea unui om în câteva cuvinte însă ceea ce mă caracterizează este că sunt un om pe care te poți baza, în care poți să ai încredere.
- Din ce familie și din ce loc vă trageți?
 - M-am născut la Sighișoara. De acolo era mama mea. Copilăria mi-am petrecut-o în cea mai mare parte la Făgăraș, unde era bunica dinspre mamă, o nemțoaică fără pic de sânge românesc, de la care am învățat să fiu tolerant dar și foarte riguros. Ne-am mutat apoi la Brașov unde am făcut clasa întâi. Însă tatei îi era foarte greu din cauza frigului pentru că după război a rămas cu un reumatism profund. Așa am ajuns la București.
- Care sunt cele mai importante lucruri pe

care le-ați învățat de la părinții dumneavoastră?
 - De la tata am învățat că pot oricând să o iau de la capăt și să reușesc, fără să am regrete, iar de la mama am învățat că educația este foarte importantă pentru orice om.
- Sunteți ministrul Transporturilor, cu ce călătorii în afară de mașină?
 - Automobilul este unul dintre simbolurile personalității mele. Îmi plac foarte mult motoarele și merg foarte mult cu mașina. Nu de puține ori, însă, am ajuns la Guvern cu metroul. Cu noile trenuri pe care le-am adus se circulă în condiții foarte bune, civilizate. Sunt comode, au sistem de încălzire, nemaivorbind de faptul că metroul te scutește de traficul infernal din Capitală și de bulevardele ciuruite. Când am avut un sfârșit de săptămână liber

am plecat cu soția în minivacanță la pensiunile din țară cu *Săgeata albastră*. În plus, toate deplasările în teritoriu le fac tot cu trenul.
- Ce fel de copil, adolescent, respectiv tânăr ați fost?
 - Am fost un copil ca oricare altul, făceam năzbății și recunosc și îmi pare rău că îmi mai supăram părinții din când în când. Părinții mei au avut un rol foarte important în educația mea și bunicul din partea mamei care a fost primul editor de limbă română din Ardeal. El m-a învățat că nu trebuie să mă uit înapoi, ci numai înainte. Puterea lui m-a marcat foarte mult și am descoperit în mine aceeași putere. Tatăl meu de asemenea a fost un om puternic, care a știut să lupte în viață și a reușit. Și ca adolescent, și mai târziu, cel din jurul meu

Ias visele pentru alții"

m-au văzut ca liderul lor.

- Vă amintiți de profesorii și colegii din trecut? Ați păstrat legătura cu ei?

- Sunt câțiva de care mi-amintesc foarte bine și chiar am păstrat legătura cu ei. Sunt figuri dragi de profesori care mi-au rămas în minte, iar o parte dintre colegi mi-au devenit prieteni, pe care nu pot să-i uit.

- V-ați păstrat prietenii de altădată?

- Cel mai bun prieten sunt din Brașov și Făgăraș, acolo unde am copilărit și mi-am petrecut vacanțele, la bunici. Am descoperit apoi oameni deosebiți cu care am lucrat și care acum îmi sunt prieteni foarte buni.

- Sunteți asaltat de cereri, de pile de la foști prieteni, colegi, vecini?

- În primul rând, cei care fac asta nu pot fi numiți prieteni. Prietenii mei știu că nu aș putea face ceva pentru ei folosindu-mă de funcția pe care o am. Dacă pot să-i ajut eu, Miron Mitrea, o fac cu cea mai mare plăcere. Trebuie să recunosc însă că au fost destule cereri de pile. Așa sunt unii. Își aduc aminte de tine dacă ajungi într-o funcție importantă, oameni cu care nu ai avut nici o legătură.

- Ca fost lider sindical, cum priviți azi spre mișcarea sindicală?

- Lucrurile s-au schimbat foarte mult. În perioada în care eram sindicalist nu aveam cu cine discuta, cu cine negocia pentru drepturile noastre. Acum nu mai e nevoie să ieși în stradă să obții ceva, deși sunt mulți care încă mai cred acest lucru. Suntem deschiși dialogului și cred că numai așa putem rezolva problemele.

- Când erați lider sindical protestați față de unii colegi politici de astăzi. Nu vă tachinează din cauza asta?

- După cum v-am spus, erau alte vremuri și alte probleme. Și s-au mai schimbat și oamenii. Am fost atâta timp sub comunism încât mentalitatea românilor de-abia în ultimii ani a început să se schimbe în bine. În plus,

nu au de ce să mă tachineze. Cât am fost lider sindical, ceea ce am spus și am făcut, am crezut cu adevărat, și cred că nu am greșit cu nimic având în vedere situația de atunci. Lucrurile au evoluat, am reușit să schimbăm ceva. Și acum, ca lider politic, cred în ceea ce fac, ce spun.

- Ce înseamnă pentru dumneavoastră familia? Vorbiți-ne despre ea, vă rog.

- Familia mea este cel mai important lucru pentru mine. Iar soția și copiii îmi aduc cea mai mare bucurie în viața mea. Ei îmi oferă liniștea și puterea de a merge mai departe. Nu pot spune că alături de ei uit de toate problemele, pentru că nu pot lăsa problemele la minister și când ajung acasă munca mea să nu mai existe. Dar alături de familia mea sunt cu adevărat fericit și parcă toate problemele nu mi se par fără soluție.

- Ce fel de tată sunteți?

- Îmi iubesc foarte mult copiii și sunt un părinte care își dorește ce e mai bun pentru ei. Însă asta nu înseamnă că ei pot obține totul fără să facă nimic. Încerc să le insuflu copiilor mei, așa cum și mie mi-au explicat părinții, că dacă vrei ceva trebuie să lupti, să muncești pentru acel lucru. Nimic nu îți pică din cer și, în plus, dacă știi că ai câștigat corect acel lucru, îți oferă cu adevărat bucurie. Sunt bucurios că băieții mei mai mari și fata și-au găsit drumul lor, acum trebuie să am grijă de cei mici.

- Aveți timp liber? Dacă da, cum îl petreceți? Ce citiți, la ce spectacole mergeți? Practicați vreun sport?

- Recunosc că munca pe care o am nu prea îmi lasă timp liber, însă nu îmi pare rău pentru că îmi oferă și foarte multe bucurii. Atunci când reușesc să am timp liber stau alături de familia mea. Vorbim foarte mult, ieșim în oraș împreună, fugim un week-end la munte sau la pescuit, ca orice familie obișnuită. Am jucat mulți ani polo și baschet

și îmi lipsesc acum. Din când în când mai joc o partidă de tenis.

- Ați devenit în timp un alt om, v-au schimbat funcțiile avute?

- Am învățat foarte mult de-a lungul timpului și în același timp am descoperit că pot face față oricărei situații. Eu cred că oamenii puternici devin și mai puternici dacă au parte de cât mai multe provocări. În plus, orice om se schimbă, mai ales că în cazul meu responsabilitățile au crescut foarte mult.

- Cum vă înțelegeți cu adversarii politici?

- Suntem oameni civilizați, așa că nu vă așteptați să ne vorbim urât pe la colțuri. Sunt și politicieni cu care pur și simplu nu poți discuta și atunci prefer să nu am de-a face cu ei. Reacionez doar atunci când depășesc limitele bunului-simț și încep să spună numai minciuni, încercând să manipuleze opinia publică. În rest, politica e politică la fel în toată lumea și, dacă mi-am asumat această responsabilitate, voi face politică, indiferent de unii adversari. În plus, când e vorba să lucrăm împreună am găsit foarte mulți primari în țară, din alte partide, cu care colaborăm foarte bine.

- Ce visați să mai realizați?

- Eu sunt mai pragmatic, las visele pentru alții. Eu, dacă doresc să fac ceva, fac. Voi realiza tot ce mi-am propus și tot ceea ce am promis. Am spus că voi face case pentru tineri, asta am făcut. Sunt un om de cuvânt și mă lupt acum să duc până la capăt toate proiectele pe care le-am început.

- Ce locuri ați vrea să mai vedeți?

- Îmi place să văd cât mai multe locuri, însă sunt puține care îmi rămân în suflet. M-am atașat foarte tare de Delta și cred că mi-ar plăcea să mă retrag la pensie acolo.

- Nu v-ați săturat de politică și de funcții?

- Am încă puterea și dorința de a face ceva. Când am ales să intru în sindicate și mai târziu în viața politică am știut ce mă așteaptă, mi-a plăcut și am luptat pentru tot, așa că nu mă plâng.

Andreea Marin: Eu nu sunt o imagine, sunt un om

Publicul a numit-o *Zâna bună a Surprizelor*, bărbații au văzut-o drept cea mai sexy femeie iar sondajele o proclamă regina audienței. Sâmbătă de sâmbătă seara intră în casele noastre. Succesul ei a iscat invidii și antipatii. A ajuns să fie chiar victima popularității de care se bucură. Dar a reușit să treacă peste toate.

„Romanul vieții mele ar f

▼ Cine este și cine vrea să fie Andreea Marin?

– Sunt un om de bun simț, care-și vede de treabă fără intenția de a-i deranja pe cei din jur prin ceea ce face, care încearcă să înțeleagă lucrurile în profunzime, evitând capcana aparențelor. Am bucurii și tristeți, momente de vârf și pierderi care-mi rănesc uneori sufletul pentru o viață, din acest punct de vedere sunt un om normal, dar trăiesc altele întâmplări care-mi fac destinul diferit de cel al semenilor mei și mă îmbogățesc pe dinăuntru, dându-mi forța de a schimba în bine soarta celor din jurul meu. Romanul vieții mele ar fi unul

uimitor și singular, dacă îl privesc din această perspectivă.

– Ce diferențe există între Andreea din fața camerelor de luat vederi și cea din viața de toate zilele?

– Eu nu sunt o imagine, eu sunt un om. Asta spon de fiecare dată când mi se pune întrebarea. Nu am două fețe, am una singură cu multiple valențe. Știu să fiu și o gazdă primitoare atunci când e vorba de emisiunea de la televizor, știu să fiu și o fire sportivă, nu doar femeia de sâmbătă seara îmbrăcată elegant și cu bijuterii scumpe. Știu să fiu om cu

prieteni și cu persoanele publice cu care mă întâlnesc zilnic. Nu sunt două fețe complet divergente ale aceleiași persoane. Nu joc teatru, ci trăiesc o viață cu momente diferite care cer o conduită diferită.

– Este moderatoarea emisiunii un personaj?

– Nu, nu sunt un personaj, dar trebuie să mă cunoști ca să realizezi asta. O părere „de departe” este ori pripită, ori lipsită de interes real, ori pur și simplu o bărfă căreia nu merită să-i dau prea mare importanță. Cine mă cunoaște, știe că tocmai asta e valoarea mea ca om: firescul. Fac ceea ce fac pentru că asta simt, nu mă chinui să joc un rol ce nu mi se potrivește. Dar dincolo de omul care dialoghează atât cu țărânul român, cât și cu eruditul sâmbătă seara, în lumina reflectoarelor, poți afla și femeia care știe să schimbe tocurele pe rucsacul pregătit pentru o expediție neașteptată.

– Unde se termină ceea ce se întâmplă în platou din punctul de vedere al scenariului, al regiei și unde începe spontaneitatea Andreei?

– Munca este enormă. Am avut un caz pentru care s-a muncit chiar un an și jumătate. Efortul pornește de la scrisorile oamenilor. Există colegi care triază aceste scrisori după niște criterii bine stabilite. Surpriza trebuie să fie meritată, este foarte important. Apoi redactorii încep o muncă de anchetă, o cercetare foarte atentă și bine documentată. Când stau de vorbă cu invitatul în platou, eu practic am citit o carte înainte, știu aproape totul, cât poți ști despre un om din ceea ce află de la oamenii care îl înconjoară. În rare situații ne întâlnim cu omul respectiv, dar cu o identitate falsă. Sunt cazuri în care trebuie să te întâlnești cu persoana respectivă pentru a te convinge că este așa cum spun complicii. După ce avem un portret care seamănă cu o fișă de la securitate, dar în sens bun de data aceasta, începe munca mea mână în mână cu scenariștii. Alegem cazurile, le cunoaștem conținutul și începem să visăm pentru omul respectiv cum am putea face pentru a-i pregăti o bucurie cât mai mare. Surpriza este una pentru o viață, omul își va aduce aminte de ea toată viața și trebuie pur și simplu să schimbi ceva în existența lui. Noi visăm și construim pas cu pas pornind de la informațiile pe care le avem. Apoi căutăm banii necesari pentru a împlini aceste vise, fiindcă nu noi avem resursele necesare, noi suntem doar intermediari între cei care au nevoie de ajutor și cei care îl pot oferi.

– Cum e în culise?

– E superb! Este curios că, de cele mai multe ori, reacția cea mai frumoasă este după, în culise. Nu mai sunt lumini, nu mai e nimic și oamenii se descătușează și reacționează

i unul uimitor și singular"

absolut firesc. E minunat, am făcut chiar o ediție specială cu aspectele acestea. Oamenii redevin ei înșiși, lasă totul deoparte și se bucură de clipă.

- Prezinti o emisiune în direct care durează câteva ore. Cum e înainte de intrarea în emisie?

- Întotdeauna am emoții. Înainte de a intra în platou îmi spun rugăciunea, mă gândesc la mama, îngerul meu păzitor. Sunt foarte implicată în poveștile celor de acolo, le citesc și le recitesc în ziua spectacolului. Eu asta fac sâmbăta de dimineață până cu jumătate de oră înainte de show. Am un ritual în care nu există nimeni în jurul meu. Ai mei știu să nu mă deranjeze, să nu mă întrebe nimic, să măergă tiptil prin casă. Încerc să intru în pielea invitaților, să simt ce au simțit ei, să îi înțeleg profund, pentru că nu poți arăta interes față de un om pe care nu îl înțelegi. Nu poți să joci teatru în fața atâtor oameni. Sau poți să o faci, dar minți o dată, de două ori și cineva te va demasca până la urmă și nu asta e intenția.

- Este o muncă de psiholog.

- Exact. Cred că aș fi un bun psiholog.

- Vi s-a întâmplat să nu respectați scenariul?

- Da, scenariul este orientativ. Este o schemă cu niște puncte concrete pe care noi le vedem și acelea sunt surprizele în sine. Adică noi discutăm, cursul discuției este firesc, nu poți să-l pui pe om să-ți răspundă cum vrei tu. De aici încolo este vorba de abilitatea mea de a conduce dialogul, apoi punctul culminant este surpriza. Scenariul trebuie să existe, trebuie să fie o concordanță perfectă între muzică, intrările în platou, oamenii care

se află acolo, decorul, sunetele speciale, lumini. Nimic nu trebuie să dea greș.

- De câte ori repetați?

- Nu repetăm cu aceste lucruri. Facem o repetiție pur tehnică vinerea pentru camere. Asta înseamnă că noi știm în ce locuri vor sta oamenii în sală, punem niște foi pe scaune în loc de oameni și repetăm. Camerele trebuie să aibă timp să se miște în jurul meu în funcție de mișcările mele și atunci trebuie să știe, în mare, traseul pe care îl parcurg. E o coordonare între 150 de oameni care nu se văd.

- Ce faci în timpul pauzelor publicitare?

- Stau cu oamenii, vorbesc cu ei, dansez cu echipa. E foarte haios. Nu e prea mult timp, sunt numai zece minute. Porțiunea de o oră în care nu ai pauză e foarte solicitantă. Practic nu ai timp decât să-ți pui ordine în ideile despre ceea ce urmează. Atâta tot. Pentru noi nu e o pauză. Publicul nu pleacă, e acolo în continuare. Musafirlor e în casa ta, nu ai voie să ai pauză față de el, ai pauză față de cel de acasă.

- Cum e la sfârșitul emisiei?

- E foarte frumos, e un ritual deja. Sunt peste două sute de oameni care vin, cer autografe, povestim. Mai stăm cu ei încă o jumătate de oră după. Se fac fotografii, așa ne-am obișnuit.

- De ce crezi că te iubesc oamenii atât de mult?

- Ar fi o utopie să cred că toată lumea mă iubeste, chiar nu este așa. Deranjez uneori pur și simplu pentru că exist, dar nici nu e acesta scopul meu, de a mă face „iubită în unanimitate”. Vreau să fiu apreciată de oamenii sen-

sibili și profunzi, cei care simt cum viața le curge prin vine, și nu trec prin ea ca gășca prin apă. Superficialitatea îmi repugnă, cei care o adoptă nu mă interesează și opinia lor nu mă afectează. Acesta este, poate, secretul rezistenței mele în fața atâtor atacuri care inundă presa zi de zi. Combat cu o armă solidă: replica mea este mereu o nouă realizare, eu construiesc în timp ce alții doar vorbesc. E o opțiune, vom vedea în timp dacă greșesc sau nu.

- Ești o femeie tânără și frumoasă care vorbește mai mult despre lucruri triste. Nu este o misiune prea grea pentru tine?

- De când sunt directorul acestui program am căutat să existe un echilibru. În acest moment nu mai există disproporția cazurilor triste cazuri vesele, ci există un echilibru perfect. Am avut grijă în mod special de acest lucru, pentru că eu sunt o fire optimistă și pentru că mi-am dorit să dau programului o notă de optimism. În final noi rezolvăm tot ceea ce ne propunem, e foarte important. Noi nu vorbim doar, noi și rezolvăm. Am trecut prin experiențe grele, unele tragice și atunci nu pot să mă prefac că viața este doar frumoasă, pentru că viața e dulce-amară și trebuie să o acceptăm așa cum este ea, nu să ignorăm părțile care nu ne plac.

- În emisiune vin oameni cu tot felul de probleme. Cât de mult te afectează cazurile pe care le prezinti?

- Probabil prea mult, dar n-aș fi om, ci stâncă, dacă nu m-ar afecta. Echilibrul este, însă, cheia.

- Ți s-a întâmplat să fii asaltată de cazuri pe care nu le puteai rezolva?

– Din păcate, da, uneori și noi am întâlnit limite de nedepășit. N-am putut salva vieți, aceasta este o tristețe foarte greu de depășit.

– Pe ce criterii selectați cazurile ce urmează a fi rezolvate?

– Există criterii bine stabilite, este bucuria emisiunii noastre pe care nu aș vrea să o dezvăluu, dar criteriul numărul unu este că omul trebuie să-și merite surpriza, să se lupte pentru visele sale. Noi suntem doar cei care ajută atunci când el nu mai poate face mai mult.

– Prezintiți emisiunea de cinci ani. Nu te-ai plictisit? Vrei să ieși la pensie de aici?

– Te poți plictisi să salvezi vieți, să aduci bucurii de neuitat, să râzi, să cânti, să dansezi, să ai oaspeți de seamă? Trebuie să fii un om foarte gol și trist în cazul acesta. Nu, nu voi ieși la pensie de aici, ci pur și simplu voi face asta atâta vreme cât va fi nevoie de mine acolo. Eu, însă, fac o mulțime de lucruri în paralel, am și alte afaceri, și o familie, prieteni, cărți dragi la capul patului, un pian care m-așteaptă mereu... nici o șansă să mă plictisesc.

– Cât de importantă este audiența?

– Faci asta pentru oameni care te vor sau nu. De altfel, dacă programul nu are o audiență pe măsură, oamenii cu forță financiară care ar putea să ajute, își pierd interesul pentru acest program. Este o chestiune legată, o treabă complexă. Oamenii te urmăresc, ceilalți au interesul să ajute într-un astfel de program urmărit de public, ei vor să știe ce se întâmplă cu banul lor.

– Ai avut oferte de la alte televiziuni?

– Da, tot timpul, dar nu am motive să plec, pentru că îmi e bine aici.

– Prezintiți o emisiune cu o largă audiență, ai o afacere prosperă, ești imaginea unor mărci de renume. Te consideri împlinită sau îți mai lipsește ceva?

– Nu. Voi fi împlinită când voi fi mamă.

– Când se va întâmpla?

– Nu știu. Cred că Dumnezeu va avea grijă. Vreau să am doi sau trei copii, dar nu consider că e nevoie să-mi programez lucrul ăsta.

– Ai pe cineva care te sfătuiește în privința imaginii tale?

– Eu nu am avut în spate oameni de marketing care să creeze o strategie de imagine pentru mine. De altfel, eu insist să vă reamintesc un lucru: sunt un om, nu sunt o imagine. Traseul parcurs de mine în cei zece ani de televiziune a avut la bază intuiția mea la început și regulile bunului simț, apoi experiența acumulată la specializarea în domeniu făcută în Statele Unite. Nu cred în schimbările de imagine superficiale, false, care să nu aibă un substrat profund, o modificare reală de atitudine. În ceea ce realizezi cu adevărat, nu schimbându-ți coafura și machiajul. În privința modificării mentalității publicului în ceea ce mă privește, un astfel de moment decisiv a fost ascensiunea pe Kilimanjaro, când o latură mai puțin vizibilă pe ecran a devenit cunoscută: forța, firea mea sportivă, temperamentul de luptător, ca alternativă a aparenței mele fragilități. Aceasta a subliniat un singur lucru: poți fi și puternic și sensibil în același timp. Există echilibru.

– A fost aventura pe Kilimanjaro o tentativă de îmbogățire a imaginii?

– A fost o tentativă de a depăși o mare durere, nu am reușit prin acel voiaj să fac asta, dar am reușit să mă descopăr și a fost un mare câștig. Și am reușit să învăț ce înseamnă răbdarea, ce înseamnă omenia și ce se vede dincolo de vârf. Când ajungi în vârf privești de partea cealaltă a muntelui. Dacă ești în stare să vezi de sus în jos, vei observa lumea cu meschinăriile ei mult mai ușor de integrat în lumea ta. De acolo, de sus, lucrurile arată mult mai clar. Acesta a fost un pas foarte mare pentru mine. De aceea îmi propun să fac o nouă expediție cât de curând într-un

alt loc important al lumii.

– Te-ai gândit vreodată cum ar fi arătat viața ta dacă nu lucrui în televiziune?

– Da, ar fi putut arăta foarte bine, pentru că m-aș fi ocupat cu siguranță de copii și mi-aș fi dedicat timpul formării lor. Aceasta ar fi fost a doua opțiune, deși am terminat informatica. Să îți pui amprenta pe destinele unor tineri la început de drum, acest demers îți poate aduce o imensă împlinire și bucurie.

– Oamenii vor să te cunoască, să știe cât mai multe despre tine. Cum te împaci cu asta?

– Nu mă deranjează că ochii oamenilor sunt pe mine. Oamenii normali, de bun simț, nu m-au deranjat niciodată. Norocul meu este că majoritatea sunt una de bun simț. Nu mă deranjează oamenii în general, îmi place să trăiesc printre ei, nu sunt o singuratică. Nu e un efort de a accepta acest statut, ci o bucurie. Extremele însă mă deranjează, cei care nu mai sunt oameni. Aici e punctul nevralgic pe care învăț să-l educ și să-l asimilez cumva fără însă a-mi încălca propriile principii.

– Scandalul legat de revista Star a durat ceva timp...

– Nu vreau să discut despre asta, nu vreau să le fac reclamă.

– Ți-a adus beneficii de imagine?

– În nici un caz! Pentru mine a fost o mizerie. Care ar fi beneficiul de imagine?

– Scandalul a fost mult timp mediatizat și alături de numele revistei a fost menționat și numele tău.

– Numele meu trebuie spus într-o circumstanță pozitivă. Nu aveam nevoie de un astfel de mod de a mă populariza. Eu știu să o fac prin propriile realizări, nu prin mizerii și scenarii ascunse.

– Vei merge cu procesul până la capăt?

– Da, voi merge până în pânzele albe.

Interviu de Răluca Șeinoiu
Foto: Octavian Tîbăr și arhivă personală

A photograph of four young women posing on a dark brown velvet couch against a plain white background. One woman stands in the back center, while the other three are seated or kneeling in front of her. They are all smiling and looking towards the camera.

Ingrid I.
Braşov

Ingrid A.
Bucureşti

Ingrid B.
Iaşi

Ingrid V.
Cluj

**Ingrid Bergman revine
la România 1, în "Fascinație".
Filme care schimbă destinele oamenilor.
La România 1.**

NE PRIVESC OAMENII

Din nou, de 3 X HI-Q

După despărțirea de Dana Nălbăru, au apărut tot felul de speculații în legătură cu soarta HI-Q. S-a spus că trupa se va destrăma, că îi vor coopta fie pe Marius Moga, fie pe Alexandra Ungureanu. Însă prietenii apropiați ai băieților știau că ei își doresc o nouă colegă. Au fost multe candidate care au venit și au dat probe la studio, dar nu se puteau hotărî asupra uneia. „Noi vroiam să fim o gașcă de prieteni care fac totul din plăcere, pentru că așa simțim și în final iese bine”, spune Florin. După care Mihai (Mită) completează: „Nu am făcut un casting, pentru că nu este vorba de ceva mercantil. Nu am vrut neapărat să ieșim în față, să scoatem casete sau să facem concerte ca să avem bani”. De fapt, acum jură că nu au căutat pe cineva, ci așteptau să pice din cer.

Recunosc că au avut noroc, că acolo sus Cineva îi iubește și a făcut în așa fel ca, într-o zi, în timp ce stăteau la masă cu niște prieteni, să le fie sugerată Nicoleta pentru a reînregri formația. Pentru ei, era idolul de ne-atinș. Dansa în discotecă de se uita toată lumea la ea, făcea plajă topless și toți băieții își găseau drum pe acolo, dar nu știau că are talent la muzică. Se cunoșteau de ceva timp, ea era producător la Prima TV și în acea perioadă se pregătea să plece definitiv în Statele Unite. Își dăduse toate lucrurile din casă, demisionase și părea că nimic nu o mai poate face să se răzgândească. Tocmai din acest motiv nici nu se gândeau că ar putea fi aceea. Și totuși au încercat. I-au spus că ar putea ieși ceva extraordinar, iar în caz contrar, se poate întoarce oricând la planurile sale. Cu numai cinci zile înainte de plecarea în America a mers și a dat o probă de voce sub supravegherea lui Florin. Mihai nu era cu ei, dar colegul lui i-a dat un SMS prin care îi spunea: „Ea e!” A avut de pus în balanță două hotărâri mari, una de a termina cu tot ceea ce era aici și cealaltă de a rămâne și de a începe o nouă viață. În cele din urmă, Nico n-a mai avut ce să zică și a acceptat. Problema ei era că își dăduse totul din casă și nu mai avea nimic. Așa că și-a luat lucrurile înapoi. Au vrut ca alegerea lor să rămână secretă și trei săptămâni chiar au reușit, cu excepția părinților care s-au bucurat că fiica lor va fi în continuare în țară. Inventă tot

După ce au scos patru albume, soarta HI-Q părea incertă. Dar spre sfârșitul lunii septembrie cei doi au fost norocoși, au găsit colega pe care o doreau alături. Cu vocea ei plăcută, Nicoleta a înregistrat deja alături de băieți o melodie care a intrat imediat în topuri.

spus că este contabilă. Și Andreea Bălan s-a interesat cine este Nico, dar i s-a răspuns că este iubita unuia dintre băieți. Toți prietenii au aflat de la televizor. După ce a apărut prima oară, i s-a blocat telefonul, a fost un șoc pentru toată lumea. Prima dată când i s-a propus a fost luată prin surprindere, apoi s-a obișnuit cu ideea și a început să lucreze. Spune că munca în studio îi fost „un greu plăcut”, dar îi place, este foarte entuziasmată, face totul cu mult drag. Râde când vorbește despre ceea ce a fost și spune că nu regretă decizia luată. De fapt, pentru ea nu a fost o noutate totală. În calitate de producător a avut ocazia să lucreze cu artiști și cu persoane publice iar televiziunea era un domeniu cunoscut. Trecerea din spatele camerelor în fața lor a fost ceva „natural, de parcă venea de la sine”. A acceptat, pentru că sunt prieteni buni și se știu foarte bine și apoi pentru că era vorba de HI-Q. Dacă

oferta ar fi venit din partea altei trupe, nu ar fi fost de acord. A fost dintotdeauna o admiratoare a lor, le știa melodiile și a atras-o ideea. În felul acesta și-a împlinit un vis mai vechi, acela de a deveni artistă. A debutat la Școala Vedetelor, unde a învățat ce înseamnă să faci muzică și să lucrezi cu imaginea, după care a intrat în producție. Tot în acest domeniu dorea să continue și în Statele Unite unde o aștepta sora ei, care, acum, citește pe Internet articole despre ea. S-a obișnuit

felul de motive pentru a-și justifica prezența la studio. La un moment dat, a venit un artist pe la ei și i-a întrebat cine este iar el i-au

repede cu faptul că oamenii o cunosc. Când a urcat prima dată pe scenă și a văzut sala plină, a avut mari emoții, îi ținea de mână pe amândoi. „A fost copleșitor, după care n-am mai vrut să mai cobor de pe scenă. M-au pierdut. Eu am rămas acolo cu prietenii. Mi-a plăcut”, mărturisește acum râzând.

Au scos deja o piesă împreună, intitulată *Mai dulce*, pentru care au filmat un videoclip în liftul de la Teatrul Național din București. Va urma un single iar în primăvară speră să scoată un album. Se consideră o familie. Petrec mult timp împreună, merg la cumpărături, la petreceri. Nicoleta este din Sighișoara iar când se duc acasă, trec mai întâi prin Brașov, îi lasă pe băieți, apoi ea merge mai departe. La întoarcere, trece, îi ia pe ei și vin toți trei înapoi. Este prietenoasă, deschisă, are o siluetă de invidiat, un look asemănător cu cel al artistelor din anii '80 și, după părerea mea, mai mult IQ decât fosta componentă a trupe. Calitățile ei alături de experiența lui Florin și Mihai vor asigura trupei un viitor mai dulce.

text **Raluca Șeinoiu**

foto **Doru Amăriucăi**

BONTON DĂ TONUL

APA TONICĂ DE LA BUCOVINA

*BonTon dă tonul bunei dispoziții. BonTon este mai mult decât o apă tonică; e o stare de spirit efervescentă. E o băutură care, în proporțiile potrivite, dă tonul amar-dulce-acrișor al cocktailurilor. Se combină și te combină cu tot ceea ce este de bun gust. E de bonton să bei BonTon!

Producător: Bucovina Mineral Water SRL, distribuitor: Rio Bucovina Distribution SRL, tel./fax: (021) 667 42 87

Cumpărături pe Internet

Apeși pe un buton și alegi produsul. Mai apeși pe unul și citești detalii. Ultima apăsare și ai confirmat comanda. Gata. Nu rămâne decât să aștepti telefonul care te va anunța că produsul dorit este în drum spre tine. La asta se reduc cumpărăturile pe Internet. Ești scutit de drumuri, de înghesuială și de vânzătorii fără răbdare.

Magazinele on-line sunt o parte integrantă din Internet. Au apărut odată cu dezvoltarea rețelei mondiale și sunt responsabile pentru îmbogățirea rapidă a multor patroni. Produsele sunt întotdeauna mai ieftine decât în magazinele clasice, iar oferta poate fi extrem de bogată. De altfel, este un lucru normal în

În Occident cărțile de credit sunt nelipsite. Tranzacția se face imediat și odată cu ea se confirmă identitatea și seriozitatea cumpărătorului. În cazul țării noastre, nivelul de penetrare al cărților de credit este foarte scăzut. În plus, anii în care la noi se făcea carding (furt electronic de cărți de credit) au lăsat urme adânci. Așa se face că și atunci când ai o carte de credit magazinele on-line românești nu o acceptă. Mai mult, sunt magazine unde se poate plăti cu carte de credit doar dacă nu ești din România.

Plata produselor comandate se face în funcție de modalitatea de livrare. Dacă ai ales ca produsul să-ți vină prin curier special la ușă, atunci momentul livrării corespunde cu momentul plății. Dacă produsul vine la poștă, atunci în momentul când ridici coletul plătești suma convenită. Nu este foarte complicat, dar presupune o doză de încredere atât pentru vânzător cât și pentru cumpărător.

La adresa www.emania.ro se găsește unul dintre magazinele cele mai vechi din domeniu. Are o ofertă bogată care cuprinde: electronice, electrocasnice, ceasuri, jucării, cărți, muzică, turism ș.a. Produsele sunt organizate în funcție de caracteristicile definitorii. De exemplu, dacă doriți un televizor, pentru a nu pierde prea mult timp aveți la dispoziție: diagonala până la 50 cm; între 51 cm și 54 cm; peste 55 cm; home cinema și TV speciale; standuri și accesorii. Fiecare produs are o descriere destul de amplă a caracteristicilor principale și poate fi comparat cu produsele similare. Dacă sunteți fanii unei singure mărci puteți face în așa fel încât să vizualizați doar ceea ce vă interesează.

La www.magazinultau.ro se găsește un alt site cu o ofertă foarte bogată. De această dată există un sistem de plată și prin carte de credit pe care l-am putea numi hibrid. Tranzacția se face pe loc, în momentul în care curierul ajunge la dumneavoastră cu produsul. În acest fel problemele legate de încredere sunt eliminate.

Un alt avantaj interesant este acela că puteți face un comentariu în legătură cu produsul cumpărat și puteți citi comentariile altor clienți.

Produsele de la www.magazinultau.ro cuprind și o gamă foarte variată de calculatoare. Secretul este legătura care se face cu site-ul dedicat www.bestcomputers.ro.

www.okazii.ro este un magazin mai special. De fapt este o casă de licitații. Vânzătorul face un anunț despre un obiect de vânzare și dă un preț minim. Cumpărătorii intră pe site, citesc anunțul și fac o ofertă de preț. La finalul licitației (care poate dura maximum 30 de zile) cea mai bună ofertă este câștigătoare. Organizatorii site-ului trimit informațiile legate de datele de contact iar vânzătorul și cumpărătorul se înțeleg în legătură cu schimbul. Avantajul este că puteți face niște afaceri foarte profitabile. Dezavantajul ține de durata destul de mare a tranzacției.

La final am păstrat un magazin dedicat exclusiv persoanelor peste 18 ani. www.erotic-shop.ro propune o ofertă de produse cu tentă sexuală. După confirmarea comenzii la telefon, pachetul este livrat prin poștă în câteva zile. Pe colet nu o să scrie nimic care ar putea să dea de bănuț despre conținutul său, iar anonimatul clienților este garantat.

În cazul în care sunteți hotărât să încercați o alternativă la cumpărăturile clasice, vă sfătuim ca în momentul în care primiți telefonul de confirmare a comenzii să vă asigurați că prețul de pe site este cel real. Obiceiul de a stabili prețurile în euro sau în dolari face ca prețul final al produsului să fluctueze în funcție de cursul valutar. Acest curs este stabilit subiectiv de către un vânzător și este mai bine să nu aveți surprize.

text Mugurel Mărgărit

condițiile în care nu plătești chirie pentru un magazin în buricul târgului și nici nu ai prea mulți angajați.

În România magazinele on-line s-au dezvoltat destul de lent. Încă nu avem nici unul care măcar să se compare cu faimoasele Amazon sau Outpost din SUA. Prima cauză este numărul încă mic al oamenilor care accesează Internetul. A doua este lipsa de încredere în magazinele „care nu au un sediu”. Iar a treia cauză și poate cea mai importantă este modalitatea de plată.

Căștigătorul concursului organizat de
Editura Niculescu, din Facultatea 1/2000 este
Ion Tudorache, Câmpina

CONCURS

Premiu:
Cărți în valoare de:

500.000 lei

Decupați talonul și trimiteți-l pe adresa redacției:
București, Piața Presei nr. 1, cod 71341, sectorul 1
Căștigătorul va fi desemnat prin tragere la sorți. Data limită de trimitere
a scrisorilor dumneavoastră este **15 Ianuarie 2004**, data poștei

Concurs sponsorizat de EDITURA NICULESCU

GALA

cu **Mihaela Rădulescu**

O EMISIUNE CU APROAPE ORICINE,
DESPRE APROAPE ORICE!

în **DIRECT**
de **LUNI**
până **JOI**
ora **20:30**

Românii s-au învățat să considere caloriferul un „aliat” sau „dușman” imediat ce frigul năvălește. Acum se încălzesc la aragaz. Alții se mai bucură încă de căldura sistemului centralizat de te... sunt cei care au investit într-o centrală termică de apartament.

Plătim cât consumăm sau...con

Să mai spună cineva că românul nu e „norocos”. A suferit de cald o vară întreagă. S-a văicărit că nu mai poate respira și că +40°C sunt prea multe pentru puțină sa. Tot ceea ce și-a dorit a fost puțină răcoare, fie și de la un aparat de aer condiționat. Dumnezeu l-a ascultat și i-a dat ceea ce i-a cerut, dar nu un aparat de aer condiționat ci multă răcoare. Atât de multă încât acum e înghețat bocnă. Și nu e pentru prima dată. Istoria se repetă și se va mai repeta.

Existența postdecembristă a compatrioților noștri a fost extrem de dinamică. Cu toate acestea au existat cel puțin două constante în viața lor. Vara se sufocă de cald iar iarna dau bani din greu pe căldură sau mor de frig. „Oricât de nevoiaș ai fi trebuie să faci unele sacrificii. Mai bine renunți la un mobilier modern sau la unele îmbunătățiri prin apartament, cum ar fi gresia sau o ușă bine securizată și îți achiziționezi un aparat de aer condiționat pentru anotimpul cald și o centrală termică pentru iarnă. În ultima vreme avem cam două anotimpuri, cu temperaturi extreme, așa că e bine să te adaptezi noii realități”, spune Brândușa Mihalache, aflată într-un magazin de electrocasnice.

Sărăcia este la loc de cinste în România. La un salariu minim pe economie de nici trei milioane de lei, o valoare estimată pentru factura lunară de întreținere pentru această iarnă, de cel puțin un milion de lei doar pentru o garsonieră, îi sperie pe cei mai mulți români. Cei care se bucură de mai multe camere au temerile pe măsură. Factura poate ajunge până la patru milioane de lei. Românii au aflat din timp, așa că debranșările au fost la mare modă în ultima vreme.

Se pare că zilele serviciilor publice de alimentare cu energie termică produsă centralizat sunt numărate. Debranșările masive din ultimii trei ani fac total ineficientă funcționarea acestora. Potrivit unui raport al *Autorității Naționale de Reglementare pentru Servicii Publice de Gospodărie Comunală* (ANRSC), ponderea debranșărilor la nivelul județelor din România este de peste 30% din totalul

Statisticile ANRSC arată că 640.000 de familii au renunțat la căldura furnizată de sistemul centralizat de încălzire. Aproape jumătate dintre acestea au ales să se încălzească la flacăra aragazului. În Capitală, peste 30.000 de amărăți s-au debranșat de la RADET fără a avea posibilitatea de a-și instala o centrală termică de apartament.

numărului de apartamente conectate inițial la serviciile energetice de interes local. În multe orașe această pondere depășește 50 de procente. Bucureștiul a rămas cu mult în urma provinciei, din acest punct de vedere. Aici doar 4,5% dintre gospodări au renunțat la serviciile RADET.

Pentru a stopa flagelul debranșărilor, Guvernul a aruncat în joc aproape patru mii de miliarde de lei sub forma ajutoarelor sociale necesare trecerii cu bine a anotimpului friguros. Cei mai mulți bani merg către consumatorii de energie termică, în jur de 65%. Aproape un sfert din cuantumul acestor ajutoare este alocat celor ce se încălzesc cu gaze naturale iar restul – nevoiașilor care folosesc lemnele, combustibilul petrolier și cărbunii pentru a ridica puțin numărul gradelor Celsius din locuințe. Ordonanța 5/2003 stabilește că beneficiarii ajutoarelor, racordați la sistemul centralizat de energie termică pot opta între plata lunară a facturilor de încălzire a locuinței la valoarea lor reală sau achitarea eșalonată a acestora pe parcursul întregului an. Ajutoarele sunt acordate în funcție de opțiunea solicitantului.

Feedback-ul așteptat de Guvern nu a fost pe măsură. În Capitală, de exemplu, nu s-au rebranșat mai mult de 600 de gospodării la sistemul de alimentare cu energie termică produsă centralizat. Nu taxa de 240.000 lei ce trebuia achitată pentru rebranșare i-a speriat pe bucureșteni ci faptul că aju-

toarele acoperă doar o mică parte din valoarea estimată a facturii de încălzire pentru această iarnă. Nici în țară lucrurile nu au fost mai roz.

Cu sau fără ajutoarele de la Guvern, românii care au rămas și în această iarnă sclavii serviciilor publice de energie termică produsă centralizat trebuie să plătească milioane bune pentru căldură. O Hotărâre de Guvern, din aprilie anul acesta, stipula că, pentru încălzirea locuințelor, cheltuielile se repartizează proporțional cu suprafața echivalentă termică, adică în funcție de numărul elementelor de la calorifere. Un lucru bun, ar spune cei mai mulți români. „Vecinul are în sufragiu un calorifer cu foarte mulți elemente. E atât de cald la el că nici nu poți respira. Este normal să plătească mai mult decât mine”, spune „satisfăcută” doamna Luci, locatară a unui bloc din București. Nu credem că intenția Guvernului a fost cea de a da satisfacție compatrioților dornici de moartea caprelor vecinilor însă a creat ceva scandaluri prin cartierele de blocuri.

Ulterior Guvernul a revenit. Căldura se plătește tot la metru pătrat. Și-au

este prin casele lor. Unii își amintesc cu nostalgie că au avut cândva în cameră un calorifer, noficare. Prețul plătit pentru această mică „extravaganță” îi întristează însă. Cei mai fericiți lăștia plătesc cât consumă sau... consumă cât își pot permite.

sumăm cât ne putem permite

dat seama că proprietarii apartamentelor de la extremitățile blocului ar fi defavorizați. Caloriferele din astfel de apartamente au, în mod firesc, mai mulți elemente pentru a putea asigura o căldură interioară comparabilă cu cea din apartamentele din mijlocul blocului. Acești proprietari ar fi trebuit să plătească mai mult chiar dacă nu s-ar fi bucurat de vreun grad Celsius în plus față de vecinii lor mai norocoși. Așa că administratorii de bloc care au numărat mil de elemente prin casele proprietarilor au cam făcut-o degeaba. Se muncește în România cu stoicism, de cele mai multe ori fără vreun sens.

Oamenii de rând au în fiecare iarnă cam aceeași problemă. Ce este mai important, să mănânce, să se îmbrace sau să-și plătească întreținerea? Specialiștii aruncă în discuție tot felul de propuneri. Nu a sugerat nici unul până acum vreo celebră rețetă de alimentare rațională pe timp de iarnă cu costuri zero. Propun doar modalități de eficientizare a sistemului de alimentare

La Distrigaz, pe lângă cererea specifică adresată acestei instituții este necesar acordul (ștampila) asociației de locatari sau proprietari, cu precizarea că sunt de acord cu instalarea centralei termice de apartament. Taxa este de 85.000 lei iar pentru serviciul oferit de un referent tehnic se plătesc alte 160.000 lei.

cu energie termică produsă centralizat. Câteva dintre acestea se referă la eliminarea pierderilor pe rețele, înlocuirea instalațiilor vechi cu consumuri mari sau reducerea pierderilor de căldură din interiorul locuințelor. Toate propunerile rămân însă la nivel teoretic așa că deocamdată centralele termice de apartament rămân soluția care se dovedește a fi cea mai viabilă pentru un confort firesc la un preț accesibil.

Căldura furnizată de sistemul centralizat costă lunar o familie de patru persoane a cărei locuință este formată din patru camere cam 2.400.000 lei. Cei care și-au instalat centrale termice de apartament simt cum buzunarul se golește mai puțin. Ei economisesc cel puțin un milion de lei lunar și asta în condițiile în care căldura din propriile locuințe este exact pe placul lor.

Centralele termice de apartament se găsesc din abundență pe piața românească, în ultima vreme. Mărci dintre cele mai diverse sunt distribuite de un număr însemnat de comercianți. Prețurile nu sunt prea mari comparativ cu beneficiile imense ce sunt aduse utilizatorilor. Se găsesc astfel de centrale și la 16 milioane de lei. Însă pentru o performanță sporită e bine să vă achiziționați una la 23 de milioane. Sistemul de rate se practică și pentru centralele termice. Fără a achita nici un avans puteți fi proprietarul unei centrale termice de apartament dacă timp de trei ani vă lepădați de 900.000 lei lunar. Chiar și angajații cu salariul minim pe economie pot fi beneficiarii unui astfel de credit. Oricum, pe perioada anotimpului friguros, banii îi câștigați din diferența de valoare a facturilor, în plus puteți face și economii. Rata la centrala termică achiziționată cu avans zero și factura la gaze au o valoare apropiată de cea a facturii de încălzire prin sistemul centralizat dacă ați opta achitarea eșalonată a acesteia pe parcursul întregului an.

La achiziționarea unei centrale termice de apartament trebuie să solicitați comerciantului avizul *Inspecției de Stat pentru Controlul Cazanelor, Recipientelor sub Presiune și Instalațiilor de Ridicat (ISCIR)*, pentru marca de centrală vândută precum și autorizația de bună funcționare a aparatului. După doi ani de zile aceasta din urmă trebuie reînnoită pe baza unei verificări tehnice a stării centralei. Proprietarii centralelor care omit reînnoirea avizului vor fi amendați cu sume usturătoare. În plus, vor rămâne și fără gaz.

Pentru a nu avea probleme mai târziu, e bine să verificați încă de la achiziționarea centralei termice o serie de elemente. În primul rând, firma care comercializează și montează centrala trebuie să fie autorizată de ISCIR. Apoi, pe etichetă și pe instrucțiunile de montare și utilizare trebuie să fie înscrise denumirea și adresa importatorului, țara de origine, caracteristicile tehnice și restricțiile privind utilizarea. Nu în ultimul rând, trebuie să vă asigurați asupra garanției și serviciilor postvânzare. Este obligatorie specificarea denumirii și adresei unității cu care producătorul sau distribuitorul are încheiat contractul de service. Pe întreaga durată a perioadei de garanție service-ul este gratuit.

Centralele termice de apartament par a fi pentru moment cea mai bună soluție. Apare însă o problemă. Incapacitatea sistemului de alimentare cu energie termică produsă centralizat se poate transfera asupra celui de transport și distribuție a gazelor naturale. Încălzirea locuințelor, la nivel generalizat, cu ajutorul gazelor naturale va crea o dependență a țării de importul de gaze naturale și sporește costurile suplimentare pentru redimensionarea sistemelor de transport și distribuție a gazelor naturale. Viitorul ar putea dovedi nerentabilă și această alternativă, atât din punctul de vedere al costurilor (prețul gazelor va crește până la nivelul celui din Uniunea Europeană) cât și al condițiilor de mediu.

text: **Giani Grădinaru**

foto: **Robert Hanciar**

Dumitru Mănoiu: „Nici în cercetare nu tot ce zboară se mănâncă“

Dumitru Mănoiu, responsabilul nou-creatului *Departament de Cercetare & Dezvoltare (C&D)* din *Rompetrol Group* este un cercetător care a simțit din plin gustul tranziției la economia de piață. După ce a aprofundat studiul Ingineriei Chimice la Tokyo, unde de altfel a rămas mai mulți ani pentru a preda ca profesor asociat la *Tokyo Institute of Technology*, Mănoiu, 56 de ani, a renunțat la cercetare pentru a prelua *Rafinăria Vega* din Ploiești pe care a condus-o într-o perioadă neagră din existența ei: intrarea în lichidare judiciară. După mai mulți ani de manageriat, Mănoiu s-a întors în laborator și la masa de calcul. *Rompetrol* i-a încredințat una dintre cele mai importante poziții în cadrul grupului. Responsabilitatea sa este de a elabora noi produse și tehnologii cu care compania petrolieră speră să devanseze concurența.

„Când vorbim de revigorarea petroc

▼ **Domnule Dumitru Mănoiu, ați condus Rafinăria Vega prin cele mai dificile momente ale ei, când a fost în proces de lichidare fiind trecută pe Lista lui Ciorbea. Cum a reușit o companie aproape de faliment să supraviețuiască și să devină înfloritoare?**

– Decizia Guvernului Ciorbea a fost absolut fără nici un fundament economic. Rafinăria Vega avea o situație financiară extraordinară: nici o datorie la furnizori, stat, angajați și în plus un profit de 23 de miliarde (peste 3 milioane de dolari). Pentru mine a fost un șoc fenomenal când am auzit la radio că Rafinăria este pe Lista lui Ciorbea.

– Privind în urmă, cum explicați acele decizii greșite?

– Greu de explicat. Dar probabil pentru că nimeni nu producea catalizatori în Europa de Est, interesul era foarte mare să ne pună cu botul pe labe. Am răspuns de programul de investiții de la Vega și aici am avut proiectele mele cele mai dragi. Cunoșteam Vega ca pe buzunarele mele și știam că n-are nici o logică economică acea decizie. Era o hotărâre politică. Vega a fost și rămâne un producător monopolist de catalizatori, solvenți, bitumuri speciale.

– Ce impact a avut această lipsă de activitate asupra rafinăriei?

– După repornire, în circa șase luni de zile ne-am recuperat piața total la solvenți, am recăpătat parțial – circa 70% – din piața bitumului, am recuperat integral piața la hexan,

dar am pierdut total piața catalizatorilor.

– Ați lucrat personal la proiectarea catalizatorilor?

– Da. Sunt principalul autor al tehnologiilor care s-au folosit în România. Sunt, cred, 9 tehnologii din 23 la care n-am avut nici o contribuție, dar am avut contribuție la punerea lor în practică, adică la folosirea lor industrială.

– Ce impact a avut privatizarea asupra Rafinăriei Vega?

– Bucuria a fost mare, pentru că, după perioade întregi în care băncile ne întorceau spatele, când nu mai aveam acces la capital de lucru, Rompetrol a venit cu o infuzie de lichidități care ne-a dat aripi. În iulie 1999 a avut loc privatizarea, iar în septembrie s-a făcut o injecție cu bani din capitalul Rompetrol. În numai șase luni am crescut cifra de afaceri de zece ori, am ajuns la aproape 5-6 milioane dolari pe lună, iar producția a crescut de la sub 4 mil de tone produse petroliere pe lună, la 40.000 tone.

– Ce producție are Vega acum?

– Acum Vega lucrează la circa 80% din capacitate. Prelucrăm 20.000 tone de țiței pe lună și producem 12.000 de alte materii prime și semifabricate. Am reușit să diversificăm produsele și să câștigăm bani. Astfel am putut subvenționa oarecum și secția de catalizatori, cu gândul că vom putea recupera piața.

– Ce s-a întâmplat cu secția de catalizatori?

– La această oră am pus în conservare secția

de catalizatori. Am avut negocieri cu două firme străine producătoare de catalizatori. Dar utilizarea redusă a capacităților de producție în ultimul timp s-a datorat și faptului că există o hotărâre a board-ului Rompetrol de a nu produce decât carburanți, solvenți, combustibili și bitum de standard european. Din acest motiv, în 2002 și parțial în 2003 noi nu am produs bitum rutier întrucât nu aveam tehnologie pentru a produce la standard european. În schimb, am achiziționat o licență din SUA și acum avem propriul patent pentru a obține bitum modificat de standard european, producem din luna iunie numai carburanți de standard european, și solvenți de standard european în baza unei instalații care va intra în funcțiune de anul viitor, sper cel mai târziu în mai.

– Care sunt cele mai profitabile produse ale Vega?

– Solvenții. Vega poate să producă întreaga gamă de solvenți care se utilizează în industriile alimentară, de vopseluri, a cauciucului, farmaceutică etc.

– Care este situația financiară a Vega acum?

– Vă pot spune că Vega e pe profit. Există o cerere mare de bitum, inclusiv afară. Am comandat proiectarea tehnologică la o firmă din SUA. Avem tot proiectul în stare de execuție, iar la finalizarea acestuia rafinăria Vega va dispune pe toate domeniile de activitate de instalații noi. Hexan-ul e modernizat, instalația pentru producția solvenților este

himiei, folosim încă mulți de «dacă»"

aproape finalizată, ceea ce ne va permite să obținem toată gama de solvenți netoxici, la standarde europene.

– **Care va fi cifra de afaceri pe acest an?**

– Circa 60 milioane dolari.

– **Raportată la cifra de afaceri a Petromidia este destul de mică. După ce a cumpărat Petromidia n-a scăzut interesul Rompetrol pentru sora mai mică?**

– Nu, din contră. În fapt, programul asumat în contractul de privatizare a fost depășit atât la investițiile în instalațiile tehnologice, cât și la programul de ecologizare. Al doilea câștig, în momentul în care Petromidia a devenit membră a grupului Rompetrol, a fost acela că între cele două rafinării a intervenit o relație de transfer de produse. De exemplu, noi livrăm către Petromidia întreaga cantitate de păcură, dar primim întreaga cantitate de materie primă pentru hexan. Există un sinergism mare între cele două rafinării.

– **De curând, ați fost numit pe poziția de Vicepreședinte pe Departamentul de Cercetare & Dezvoltare al Rompetrol. Care sunt responsabilitățile dumneavoastră?**

– De la întâi iunie eu sunt responsabil de domeniul cercetării și dezvoltării de noi tehnologii și produse. E o poziție din care mă pot dedica întregului grup pe cele două domenii. Și în cadrul Rafinăriei Vega am avut produse noi an de an, iar modernizările și tehnologizările le-am făcut tot eu. Dar acum pot să coordonez toate proiectele pentru tehnologii și produse noi care vor apărea în cele două rafinării. Până acum am reușit să rezolvăm o problemă grea, respectiv elaborarea tehnologiei de tratare gudroane acide, am creionat programul de investiții tehnologice pe termen scurt și mediu. La Vega lucrurile sunt puțin mai în față: vom avea brevet al Rompetrol pe producție bitum și hexan, brevet de tehnologie nouă pentru producerea de solvenți, toate datorate cercetărilor făcute în cadrul Vega. Într-o etapă următoare, printr-o colaborare între Petromidia și Vega vom avea brevet și tehnologie pentru valorificarea de reziduuri petroliere, a cocsului petrolier, licențe noi pentru desulfurări de benzine, toate instalațiile de producere carburanți pentru perioada de după 2005.

– **Produsele și tehnologiile pe care le-ați dezvoltat deja se văd în rezultatele financiare?**

– Multe produse se produc deja pe baza noilor tehnologii. La anul vom vinde bitum pe piață produs după patentul nostru.

– **Cât de important este domeniul de C&D pentru Rompetrol? Ce resurse a alocat compania pentru asta?**

– Noi suntem încă la început, departamentul este nou înființat. Este totuși un semn că la nivelul grupului este înțeleasă necesitatea

C&D. În privința sumelor alocate suntem mult în urma multor companii internaționale și chiar regionale. Mobil, de exemplu, alocă 10% din cifra de afaceri, adică miliarde de dolari anual, pentru C&D. OMV, care este acționarul nostru, alocă și ei aproape 10% din cifra de afaceri pentru C&D, au un departament foarte important dedicat acestui domeniu. C&D înseamnă nu numai descoperirea de produse noi. Elaborarea unui produs nou înseamnă cercetare în laborator, ceea ce implică mai multă gândire și mai puțini bani, după care trebuie elaborată tehnologia de producție și pentru

asta trebuie din nou multă gândire, dar și foarte, foarte mulți bani.

– **Ce procent din CA este alocat la Rompetrol pentru R&D?**

– Anul acesta Rompetrol va obține probabil o cifră de afaceri de circa 1,3 miliarde de dolari și, cu siguranță, un procent însemnat din această cifră se va întoarce în C&D, nu numai în departamentul nostru. Noi doar facem proiectele pe care le înmănam responsabilului de Business Development și el este cel care gestionează întreg bugetul. Noi n-am cerut un anumit procent din cifra de afaceri, ci

am depus un proiect de buget pentru 2004 ținând cont ce tehnologii sperăm să dezvoltăm în anul următor și ce tehnologie cumpărăm.

- Cum funcționează implementarea acestor tehnologii?

- Compania Rominserv, care este contractul general pe Rompetrol, este cel care preia proiectele din departamentul Business Development, le execută și le predă beneficiarului. Problemele de basic engineering, care înseamnă altceva decât detail engineering, sunt în responsabilitatea departamentului nostru.

- Care sunt domeniile pe care Rompetrol și-ar putea crea pe baza tehnologiei avantaje competiționale pe piață?

- Rompetrol deja este dominant în piață pe segmentele de combustibil de calitate: din lunie noi producem numai carburanți Euro 3.

- Aceasta este strategia Rompetrol de a cucerii piața?

- Da. Dorim să ne constituim un avantaj prin faptul că vom lansa primii produse și servicii de care concurența nu dispune, sau pentru care concurența și-a manifestat interesul de a le produce în viitor. Pe lângă calitatea carburanților, calitatea solvenților este o competiție în care practic alergăm fără concurenți. Urmează o concurență privind noile standarde pentru bitum și în mod sigur vom câștiga, la fel ca pentru hexan. De anul trecut Rompetrol a lansat noul tip de combustibil din clasa heating oil, destinat populației și cererea a crescut atât de mult încât nu mai putem face față comenzilor. A trebuit să înființăm o nouă firmă care se va ocupa doar de heating oil.

- Aveți un rol și în dezvoltarea sectorului petrochimic pe Grup?

- La sectorul petrochimic există un departament special de C&D. Etapa de elaborare a tehnologiei sau a soluției tehnice pentru implementare este în sectorul meu. Aplicarea ca atare este în rolul departamentului Business Development care îl predă mai departe către Rominserv. Dar noi colaborăm, sunt echipe comune, în toate etapele proiectului.

- Ați făcut angajări de noi cercetători?

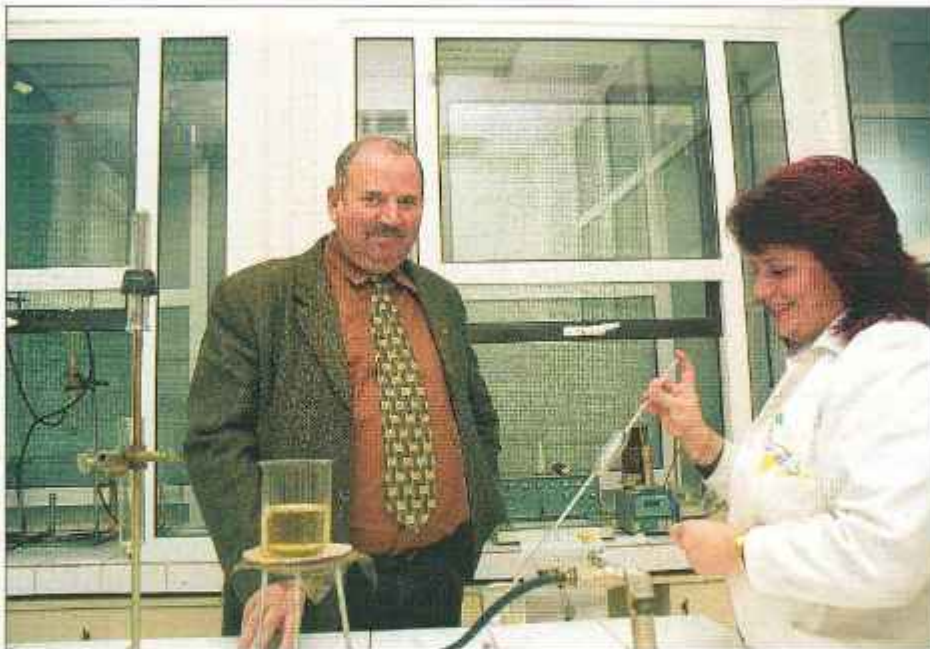
- Deocamdată suntem în căutare. Eu personal am trecut în revistă 12 persoane. Ne vom dezvolta în mod cert personalul în anul următor.

- De la o perioadă în care chimia și petrochimia au fost obiecte de propagandă și după o decădere se întrevide un interes crescut și o revigorare a acestor industrii.

- Ca om care lucrez în domeniu am avut o mare dezamăgire când industria chimică a fost catalogată drept ceașistă. Până astăzi această industrie n-a reușit să se debaraseze complet de această imagine asociată cu cea a Elenei Ceaușescu. În 1992, prin crearea Companiei Române de Petrol, industria petrochimică a fost aproape ucisă.

- Și-a revenit acum această industrie?

- Când vorbim de revigorarea industriei petrochimice românești folosim încă o serie de dacă: dacă se va moderniza Arpechim, dacă Oltchim va primi produsele care-i trebuie de la Arpechim, dacă se vor normaliza relațiile politice cu Serbia să primim de la Pancevo ceea ce trebuie pentru a reporni Solventul.

Dacă, dacă, dacă... Nu te poți menține în piață cu o asemenea industrie fragmentată care nu poate face schimburi între unitățile sale. În Germania sunt capacități de cinci ori mai mari. În Kuwait, în Irak sunt capacități extraordinare și se vor construi altele.

La această oră, în România se prelucurează aproximativ 11-12 milioane de tone de țiței. Necesarul țării este între 14 și 16 milioane de tone de țiței. Din aceste tone, circa 6 milioane se realizează în SNP, între 3,5 și 4,3 milioane, la Rompetrol Rafinare Petromidia, între 400 și 600 mii tone Astra și Steaua, 400 la Vega, iar Rafo lucrează cât poate și când are bani. Deci piața nu este încă asigurată.

- Teoria că există o supracapacitate de producție în rafinarea țițeiului este atunci falsă?

- Dacă ne referim la vehiculata capacitate instalată de 33 milioane tone pe an - 27 milioane reală - este o exagerare. Când s-au emis aceste cifre s-au luat în considerare și acele utilaje și echipamente din anii '60, practic fiare moarte. Capacitatea reală, luând în considerare instalațiile noi sau cele care pot fi modernizate, este de 12 milioane tone de țiței pe an.

- Pentru o companie petrolieră, ce e mai important: să cumpere sau să dezvolte tehnologii?

- Ar fi o mare greșală să spunem că toate tehnologiile care ne trebuie în următoarele luni sau ani, trebuie dezvoltate în cadrul Rompetrol. Suntem deschiși: dacă există o licență de la o firmă străină care ne asigură un profit și o întoarcere a investiției într-un termen rezonabil, între 2 și 5 ani de zile, nu ezităm și o luăm.

- E parcă neobișnuit pentru un cercetător să gândească în termeni atât de economici. O faceți și în perioada în care lucrați la institutul de stat?

- Eu am avut un avantaj. Am lucrat în anii '70-'80 ca profesor la Institutul Tehnologic din Tokyo, deci într-un mediu capitalist. Menirea institutului era de a elabora tehnologii, dar nu doar de dragul de a le elabora. Acestea trebuiau fundamentate atât tehnic cât și economic, iar eu trebuia să gândesc că și în cercetare nu tot ce zboară se mănâncă (și asta m-a ajutat foarte mult și în Vega). Sunt cercetări fundamentale care ajută la progresul științei, cercetări cu caracter tehnologic care permit îmbunătățiri de procese, dar sunt destul de puține cercetările care pot fi puse imediat pe piață și care aduc bani.

- Care este domeniul care v-a plăcut cel mai mult?

- Mi-au plăcut, și rămân la convingerea că tehnologiile care vizează procese catalitice sunt tehnologiile viitorului. De altfel, toate progresele și rezolvările noilor cerințe, fie ele de calitate, fie de protecția mediului, fie de supraviețuire în piață s-au făcut fie pe bază de promovare a unor catalizatori noi, fie procese noi bazate pe catalizatori noi. Firmele care vin acum și oferă tehnologii pentru 2005-2010, prezintă în totalitate tehnologii catalitice.

- Rămâne C&D doar apanajul marilor companii petroliere internaționale?

- Cu siguranță. Dacă vrei să ai succes în acest domeniu trebuie să asiguri nu numai resursa financiară, salariul care este important, ci și o dotare ca lumea în care să existe timp pentru documentare, analiză, obținere și prelucrare date.

- Sunteți mai liber acum decât atunci când conduceți Rafinaria Vega?

- Din fericire, lucrez la fel de mult. Eu fac multă documentare. Sunt abonat la multe reviste de specialitate, primesc programe. Avem o dotare excepțională, de neegalat pe partea de tehnică de calcul. Sunt posibilități enorme.

Din nou în sus. Vechile neazuri
par uitate pe platforma din
Ploiești a *Rafinăriei Vega*.
După cumpărarea ei de către
Rompetrol, societatea și-a
recăpătat o mare parte
din piața pierdută în trecut și a
re devenit profitabilă.

Tudor Călin Zorojanu

Pe marginea unui top

Se mai termină un an... S-au adunat deja 14 de la istoricul 1989. Are rost să vorbim acum despre ceea ce s-a întâmplat și mai ales despre ceea ce nu s-a întâmplat în acest timp? Are rost să pomenim, fie și în trecut, evenimentele bizare și ilare ale ultimelor săptămâni, în care, nu întâmplător, au reînflorit talk-show-urile extrem de agitate? N-aș vrea ca, în prag de sărbători, să vă întristez ori să vă enervez suplimentar. De aceea, am ales ca în ultima ediție din acest an a *Spectacolului politic* să spun câteva cuvinte despre deja prea-mult-analizatul *Top 300*, al celor presupuși a fi cei mai bogați oameni din România.

Mai întâi, trebuie să subliniez și eu **relativitatea cifrelor** invocate, căci grosul averilor nu este constituit din depuneri bancare (oricum secrete), ci din active și proprietăți ale căror valori pot varia dramatic de la o zi la alta. Dar să nu fim chițibușari, asta se întâmplă oriunde în lume, iar munca ziariștilor de la *Capital* este de aplaudat și ne oferă, dacă nu informații bătute în cuie, în orice caz **repere și ordine de mărime** asupra cărora merită meditat.

Apoi, este evident că din listă lipsesc nume (mai exact averi) pe care le cunoaștem fiecare dintre noi, fie personal, fie pe cale publică. E imposibil de acceptat, de pildă, că Victor Athanasie Stănculescu, de două ori ministru și ulterior mare om de afaceri, n-a reușit să pună deoparte cinci amărâte de milioane de dolari.

În cam aceeași ordine de idei, va mai curge multă cerneală tipografică pe marginea indivizilor care se spune că ar fi dat bani ca să intre în top, în schimb nu se vorbește aproape deloc despre cei care ar fi avut motive să plătească pentru a **nu** fi pomeniți... Până la proba contrarie, prefer să cred că topul este imperfect, dar onest alcătuit, pe baza datelor

care au putut fi obținute.

În fine, nu putem trece cu vederea că din averea estimată ar trebui scăzute, măcar generic, **creanțele și datorile**, deși nici bunul Dumnezeu nu știe dacă și când vor fi plătite acestea.

Dar nu asupra acestor lucruri vroiam să atrag atenția. Mult mai interesantă decât **dimensiunea averilor** mi se pare **sursa acestora**. În această privință, instructivă este o paralelă între „ai noștri” și „ai lor”. Iată, cei mai bogați zece români se ocupă cu: *petrol, editeri, transport; industrie alimentară, hoteluri, mass-media* (oriunde este menționată aceasta din urmă, trebuie luată sub beneficiu de inventar, căci în România nu prea se **fac** bani din presă, ci se **cheltuiesc** cei obținuți altfel); *sport, bănci, asigurări, comerț; investiții financiare; turism, mass-media, imobiliare, industrie; asigurări, agricultură, comerț exterior; petrol; mass-media, comerț, agricultură, industrie; industrie; construcții*.

Cum arată lista similară a celor mai bogați oameni din lume? *Informatică; investiții; comerț; informatică; investiții; informatică; comerț; cosmetice; editeri; informatică*.

Așadar, industria care manipulează cea mai importantă valoare a societății moderne, informația, domină, logic, clasamentul mondial. În topul românesc, ea apare prima oară la poziția 40 și de încă 11 ori de la 67 încolo. Procentual, patru la sută dintre primii 300 de bogați ai României au legătură (și) cu tehnologia informației.

Pe de altă parte, în segmentul superior al clasamentului autohton apar de câte trei ori *mass-media* (cu mențiunea de mai sus) și *comerțul*, de câte două ori *petrolul*, *agricultura*, *asigurările*, *turismul*, *industria*, iar restul

sunt unicat. Exceptând comerțul, nici unul dintre domeniile care se repetă la noi nu apare în **top 10 mondial**. **Nu cumva noi ne ocupăm cu altceva decât se caută dincolo?**

Două vorbe merită vârstele. În anul de grație 1989, prototipul viitorului om de afaceri român avea 36 de ani, o vârstă ideală pentru a se lansa. Cu ce?

Iată o întrebare săcâitoare. Firește, cu idei, inteligență, curaj, efort, relații, fonduri. Pentru primele patru calități susțin cu mâna pe inimă că am cunoștință directă de câteva zeci de persoane care n-au ajuns milionari în dolari. Relații, la nivelul lui decembrie 1989, nu puteau să însemne decât **relații cu oamenii și structurile existente atunci** (un caz aparte este al acelor care lucrau cu „exteriorul”; ar fi multe de comentat aici). Cât despre fonduri, am aflat deja din numeroasele declarații făcute pe marginea topului. „N-o să mă credeți, dar am pornit cu doar zece mii de dolari” – cam așa sună explicațiile. De crezut putem să credem. Problema e alta. La cursul oficial al momentului, trucat de regimul comunist, zece mii de dolari însemnau aproximativ **un salariu mediu pe șapte ani** – la cursul real, mult mai mult. Cu o admirație necenzurată, nu poți să nu te întrebi: Cum naiba a pus omul ăla atâtia bani deoparte, așteptând cuminte capitalismul?

Iertare. Promisesem să nu vă necăjesc. Lăsați, că se poate trăi și mai modest, mai vine un Crăciun, mai tragem de un cozonac, ceva sarmale, chiar o sticlă de vin, nu murim așa ușor, mai ales că, nu?, peste 300 de milioane în dolari înseamnă o groază de locuri de muncă bine plătite.

La anul și la mulți ani!

Bush și anti-Bush

Prezența lui George W. Bush la Londra (greu de crezut, dar este prima vizită a unui președinte american în capitala Marii Britanii, după 85 de ani!) n-a prea stârnit valuri de simpatie. Protestatarii (precum cei din imagine, drapați în steagul... palestinian) îi reproșează lui Bush, în primul rând, situația cel puțin confuză din Irak, dar și, în general, politica externă. De altfel, și premierul Tony Blair a cam căzut în sondajele de opinie din același motiv. Masive măsuri de siguranță, al căror cost sare de un miliard de lire sterline, au fost luate pentru prezența lui George și a Laurei Bush la Palatul Buckingham. Debutul acestui sejur a fost marcat însă de dezvăluirile unui reporter de la *Daily Mirror*, care izbutise să se angajeze ca majordom la palat și să pătrundă nestânjenit în toate zonele de securitate maximă.

Întoarcerea de-acasă

După aproape 30 de ani de la devastatorul război, ale cărui rațiuni și rezultate rămân încă învăluite în ceață, o navă militară americană intră în apele vietnameze! Sub ochii probabil îngrijați ai oficialilor locali de la serviciul de imigrări, *Vandergrift* pătrunde în portul Saigon, după ce a urcat pe râul cu același nume. Prezența de patru zile a navei SUA a fost prilejuită de faptul că americanii și vietnamezii au decis să construiască... legături militare, în noua eră a relațiilor dintre cei doi foști inamici. ■

Nr. 3

Militari israelieni trec pe lângă macheta unei rachete Arrow, realizată de *Israel Aircraft Industries* în colaborare cu americanii de la *Boeing*. Pe neobservate, Israelul a devenit unul dintre primii exportatori mondiali de arme, ocupând din anul 2002 poziția a treia, imediat după Statele Unite și Rusia. Vânzările de arme au depășit 7% din totalul exporturilor israeliene, care se ridică la circa 30 de miliarde de dolari, cel mai mare procent din lume în acest domeniu. ■

Bazil Ștefan

„Vulpea albă” și aurul negru

Tbilisi, noiembrie 2003, a avut multe în comun cu București, decembrie 1989, inclusiv persoana lui Eduard Șevardnadze – de astă dată, ironie a sorții, în postura de victimă a scenariului al cărui coautor fusese cu 14 ani în urmă ca ministru de externe al defunctei U.R.S.S. Printr-o altă ironie a sorții, Șevardnadze, care, după răsturnarea de la putere a lui Ceaușescu, a fost primul demnitar străin ce a vizitat noua Românie (firește, pentru a se asigura că aceasta va rămâne în sfera de influență a Moscovei), avea să primească și el, în ultima sa zi ca președinte al Georgiei, vizita ministrului de externe rus, Igor Ivanov. Acesta sosise, chipurile, în misiune de mediere; în realitate, pentru a salva interesele Rusiei în Georgia, amenințate de o eventuală înlăturare de la putere a lui Șevardnadze de către o opoziție mult mai pro-occidentală decât bătrâna „Vulpea albă a Caucazului”, cum era poreclit liderul gruzin. Partidele de opoziție, care de trei săptămâni se aflau în stradă cerând demisia lui Șevardnadze, acuzat „pe bune” de fraudarea alegerilor legislative, nu s-au lăsat intimidare de sosirea emisarului rus și au luat cu asalt, în chiar ziua următoare, centrele puterii de la Tbilisi. Nedorind să figureze în istorie alături de Ceaușescu,

Șevardnadze a ales calea mai rezonabilă și a demisionat fără a mai recurge la o baie de sânge, la care se gândise, însă, proclamând starea de urgență. Bătrâna vulpe Șevardnadze a abandonat puterea într-un moment când strugurii acesteia se acriseră de-a binelea. El lasă în urmă o țară pustiită de războaie civile, cu o economie în colaps și o corupție generalizată. Nimeni n-ar fi crezut, cu 12 ani în urmă, când și-a dobândit independența grație dizolvării fostei Uniuni Sovietice, că Georgia va ajunge așa de rău. Dar, ca mai peste tot în Estul Europei, tranziția s-a dovedit mult mai dificilă decât se bănuia. În plus, mica republică transcaucaziană a avut și ghinionul unei poziții geostrategice excepționale, din cauza căreia este strânsă ca într-o menghină de interese străine copleșitoare. La nord, dincolo de Caucaz, este Rusia, dornică tot timpul să-și refacă imperiul pierdut, fie și în limite mai restrânse și pe baze ceva mai liberale. La sud, dincolo de lanțul Caucazului Mic, este Turcia, cel mai puternic aliat, din această regiune ultraimportantă, al Statelor Unite. Iar la est se află Azerbaidjanul și Marea Caspică, la al cărei petrol dorește să aibă acces liber (a se citi: fără să traverseze teritoriile controlate de ruși) întregul Occident. ■

Traseul care corespunde cel mai bine acestei descrieri este prin Georgia și Turcia, iar oleoductul respectiv, Baku-Ceyhan, este deja în construcție, beneficiind de capital american. Rusia nu agreea deloc perspectiva ca Georgia să obțină, pomind de la interesul major al Occidentului în accesul la petrolul caspic, o independență reală. Pentru a-și menține controlul în zonă, Moscova și-a păstrat, în primul rând, două dintre vechile ei baze militare din Georgia. Iar când Șevardnadze a luat prea în serios ideea independenței, s-a trezit brusc cu „mișcări de independență” în toate cele trei regiuni autonome ale sale, Abhazia, Osetia de Sud și Adjaria. Și ca să nu se creadă cumva că sunt doar vorbe în vânt, Abhazia și Osetia au declanșat chiar războaie de secesiune în toată regula, prin care Georgia a fost pustiită, iar Vulpea Caucazului, pusă cu botul pe labe. Fie și numai din acest motiv, Șevardnadze trebuia să plece. La aproape 76 de ani, și cu imaginea unui om care vine din alt secol și din altă lume, el oricum nu mai putea fi privit drept garantul unei Georgiei cu adevărat democratice. Este de văzut însă cât timp vor rezista și noii lideri de la Tbilisi presiunii teribile a mamei Rusii. ■

interviu

Cozmin Gușă:

Damenii care au fost pros

Adrian Năstase nu a fost consecvent.

Am o problemă cu președintele Iliescu – nu cu el personal, ci cu o anumită atitudine care-i face rău și lui, și României.

Vadim Tudor este o poveste urâtă, care va dispărea. Și el, și Adrian Păunescu pot să fie foarte simpatici, însă sunt vârfurile de atac ale unei echipe care promovează restaurația totalitară.

▼ *Inițiativa 2003 va deveni partid?*

– Nu, cel puțin cât timp decizia va fi a mea și a colegilor de acum. Avem obiective care se referă la lupta pentru adevăr, la competiție liberă, la justiție și la revanșă. Oamenii care au fost prostiți în România au dreptul la o revanșă, care poate să vină prin pedepsirea și interzicerea accesului public al celor vinovați de ceea ce pățim astăzi. Asociația va continua să existe, ca organizație civică, indiferent dacă eu voi deveni sau nu membru al unui partid politic. Ea luptă împotriva atitudinii totalitare, care domină din păcate viața publică românească.

tiți au dreptul la revanșă

„Șoferii care au fost la volanul României

▼ Cine este Cozmin Gușă?

– Fericitul tată al unui băiat în clasa I, Andrei Cozmin, și al unei fetițe de două luni, Daria Gabriela! Gabriela o cheamă și pe soția mea, care este om de afaceri: consultantă pe contabilitate și audit financiar.

– De unde ați apărut?

– Am fost un copil singur la părinți, la Câmpia Turzii, taică-meu a fost primul maistru din combinatul metalurgic, mama era învățătoare. Am făcut Fizica, la Cluj, apoi, dintr-o dezamăgire personală, am renunțat la domeniu și am devenit *merchant* la o companie de gumă de mestecat, pentru că eram proaspăt însurat, eram foarte săraci și trebuia să-mi întrețin familia. Pe urmă, din disperarea mamei-mi, care s-a îmbolnăvit de inimă rea (copilul ei, fost șef de promoție, s-a ucis așa ceva), am luat decizia să plec de-acolo și m-am angajat ca manager al unui distribuitor de reviste internaționale. Ulterior, am înființat primul post de radio româno-maghiar din România, *Radio Sonic*, de unde am demisionat după ce, dintr-o dispoziție a administrației lui Funar, au fost dați afară toți colegii maghiari, apoi am condus un trust de presă scrisă. Am plecat și de-acolo, în 1997, în urma unor presiuni ale patronatului pentru niște interese politice, și am fost beneficiarul unei burse de management în presa scrisă, oferită de *Freedom House*, patru luni în Statele Unite. La întoarcere, am fost angajat la *Antena 1*, director de dezvoltare. Am format compania *Jurnalul*, în care am grupat mai multe publicații, am făcut ziarul *Capitala*, am cumpărat *Gazeta Sporturilor*... Experiența în presă s-a încheiat la începutul lui 2001, când am început să „desenez” cu Adrian Năstase proiectul de reformare a PDSR.

– Erați în „curtea” lui Dan Voiculescu, președintele PUR, nu comiteați o trădare?

– Nu, pentru că n-am fost niciodată membru PUR și chiar nu mă interesa politica. Dar proiectul propus de Adrian Năstase mi s-a părut unul pentru care merita să lupt.

– Când a început să nu se mai potrivească realitatea cu proiectul?

– Nu s-au potrivit de la început, dar eu credeam că vom reuși să formăm o masă critică de oameni care să dorească schimbul de generații, profesionalizarea structurilor, să avem parlamentari care vorbesc cel puțin două limbi străine, care pot comunica ușor cu adversarii politici... Planul putea să funcționeze dacă și Adrian Năstase ar fi dorit. Dar, deși a fost inițiatorul proiectului, n-a fost consecvent. Poate am avut și niște probleme de comunicare, suntem amândoi Raci, dominați de ambiții... Nu am ce să-i reproșez, chiar l-am mulțumit pentru că mi-a dat posibilitatea să fiu secretarul general al unui partid atât de important, dar am tras învățămintele necesare...

– Percepția generală a fost că v-ați supărat când v-ați trezit cu prea mulți șefi.

– Practic, nou era doar Octav Cozmâncă, președinte executiv, o funcție total nestatutară. Dar pentru mine era dovada că proiectul de întinerire nu mai era posibil. Octav Cozmâncă are originile în alte vremuri și este normal să stea mai mult cu fața spre trecut. Altfel, oricând ne întâlnim, putem să stăm de vorbă foarte relaxat. Eu nu m-am certat cu nimeni, le-am explicat că este vorba despre o diferență de viziune. Concepția mea este că, dacă o mașină ajunge pe ultimul loc, de vină este și șoferul. Șoferii care au fost la volanul României în ultimii 14 ani sunt neprofesioniști. Ei trebuie să fie înlocuiți de o clasă care are și

capacitatea și dorința să învețe. Șoferii de până acum au impresia că nu mai au nimic de învățat și se și află la o vârstă care-i împiedică să învețe.

– Ce-ați încercat dv. în PSD seamănă cu ceea ce se numea cândva „luptă din interior”. N-a fost o utopie, nu vă simțiți păcălit?

– În nici un caz! Sunt foarte satisfăcut că am avut această experiență, pentru că am învățat foarte multe lucruri. Îmi pare rău doar de anumiți colegi, de o relație personală ratată cu Adrian Năstase, și îmi pare rău că nu s-a reușit ca partidul cel mai puternic să se reformeze, să vedem niște figuri noi. Partidul Socialist Bulgar, moștenitorul celui comunist, are un președinte de 35 de ani... Desigur, tinerii nu trebuie promovați oricum, ci în funcție de valoare. Nu te înconjoară de oameni de valoare, vei sfârși în șanț.

– Ați mai putea regreta pierderea de imagine.

– Imaginea mea a avut de câștigat, dacă nu în calitate, oricum în vizibilitate și în concretețe. Nu consider o greșală faptul că am ales, pe un proiect pozitiv, să fiu secretarul general al unui partid care acum are o imagine proastă. A fost o experiență necesară, ușor dureroasă.

– Pe la noi, criticile față de o structură apar după ce ai părăsit-o. O fi normal?

– Nu e normal, dar nu mă recunosc în această descriere. I-am criticat public pe Adrian Păunescu, George Pruteanu sau Antonie Iorgovan, fără ca partidul să mă sprijine. La fel, am fost consecvent tot timpul cu atitudinea față de Corneliu Vadim Tudor. Dacă vă referiți la președintele Iliescu, cu care am într-adevăr o problemă – nu cu el personal, cu o anumită atitudine desuetă care-i face rău și lui, și României –, asta chiar nu puteam să fac, din poziția de secretar general, să minez relațiile dintre partidul de la guvernare și președintele țării!

– Nu vă amuză faptul că, înainte, presa vă critica, iar acum vă curtează, sperând să „dați” în PSD?

– Dați-mi voie să vă spun că, personal, am avut o relație excepțională cu presa. Problema era că poziția lor față de PSD era crâncenă, iar eu reușeam să apar foarte bine partidul. De aceea, revoltele lor, din când în când, la adresa mea, le consideram un compliment! Acum relația e diferită, pentru că nu se poate scrie liber despre Cozmin Gușă. Lipsa mea de pe posturile de radio și TV importante din România nu este urmare a dorinței mele...

– Deci PSD are mâna pe presă?

– Nu doar PSD. În pozițiile mele publice, eu m-am referit la lucruri din trecut, la complicități ascunse cu grijă de 14 ani, cărora eu le știu ecuația de dezintegrare, ceea ce deranjează pe foarte mulți.

în ultimii 14 ani sunt neprofesioniști"

– Foștii colegi se tem de dezvăluiri?

– N-aș avea ce dezvălui spectaculoase să fac, dar pericolul simțit de unii se axează pe două direcții: știu foarte bine mecanismele interne prin care se ajunge la decizii și, dacă trei ani m-a identificat lumea cu un partid, la bine și la rău, capitalul de simpatie acumulat poate fi mutat în altă parte.

– Ați deranjat și prin atitudinea dv. neconvențională.

– Sunt lucruri care țin de vârsta mea! Eu îi reprezint pe cei până în 40 de ani, care au fost într-adevăr pe stradă la Revoluție, n-am plecat niciodată dintre ei. De aici mersul pe motocicletă, prezența la fotbal sau la întâlnirile mondene. Probabil că foarte mulți au fost deranjați, deși nu mi-a spus-o nimeni direct.

– Ce faceați în 21 decembrie 1989?

– Eram la Câmpia Turzii, cu niște colegi, și, când am văzut ce se întâmplă, cred că am fost primul patru oameni care au ieșit acolo pe stradă. Aveam 19 ani... Ne-am pus în fruntea unui grup consistent și am intrat în sediul local al PCR, unde eu am distrus un tablou, că așa mi-a venit! Apoi, în fața unei mulțimi de câteva sute de oameni, am ținut discursuri! Dar seara, când am văzut că se popula locul cu oameni pe care-i știam din altă vreme, activiști sau lucrători în zone suspecte, am plecat acasă. Ne-am dus să sărbătorim la un pahar de vin, că acolo nu mai era de noi.

– Cum arată speranțele de-atunci față de realitatea de azi?

– Este o mare dezamăgire. Toți de acolo sperau că pot fi liberi și să aibă o bunăstare pe care abia dacă o visau. S-a întâmplat totul pe dos. Libertate există într-o oarecare măsură, dar extrem de limitată, nivelul de sărăcie a crescut foarte mult, oamenii sunt speriați, foarte mulți oameni activi și de valoare au plecat în altă parte... Dar dezamăgirea nu mă împiedică să gândesc pozitiv. Toată lumea îmi spune: „Ce dracu' vrei, ești celebru, poți să te apuci iar de presă, poți să te duci la alt partid, de ce faci lucrurile astea?” Pentru că au fost oameni de vârsta mea, pe care îi țin minte și care au murit în Decembrie. Am fost egoist în perioada în care am făcut carieră și am reușit să-mi asigur bunăstarea materială, cred că acum trebuie să mă gândesc și la alții.

– Ce partide nu v-au oferit funcții?

– PRM și UDMR...

– Unii ar zice că și dv. sunteți printre cei vino-vați.

– Nu au nici o dovadă. Am condus companii private care au avut succes, și-au plătit taxele și n-au făcut datorii la stat, iar implicarea mea în partidul de guvernământ a fost doar în sensul organizării interne. Nici un mesaj public al meu nu poate fi acuzat de atitudine retrogradă. Și n-am fost membru al

Guvernului, ca să fi avut inițiative economice în urma cărora țara ar fi pierdut bani.

– Dar dacă partidul dv. a făcut și lucruri rele, nu e o formă de complicitate?

– Da, este o formă de complicitate cu lucrurile rele, dar important este să le defalcăm. Eu sunt deschis pentru orice analiză a deciziilor la care am participat direct și care au avut un efect rău pentru populație sau pentru țară. Eu spun că nu există, dar stau pentru analiză în fața oricui.

– A făcut ceva concret până acum Inițiativa 2003?

– Să ne amintim că domnul Ureche nu mai este șeful SIPA, în urma campaniei noastre, că am inițiat un proces al comunismului (n-am ajuns încă în faza de formalizare), că am înaintat Curții Constituționale un dosar consistent pentru scoaterea PRM în afara legii – pe care, fără să fie foarte original, îl vom duce până la capăt. E foarte important ca oamenii care au de ascuns lucruri majore din istoria recentă a României să fie forțați să le spună. E singurul mod în care putem să ne recăstigăm respectul, simpatia și suportul internațional. Trebuie să ne cerem scuze public pentru că i-am mințit cu o revoluție care n-a fost revoluție. Că orânduirea a fost doar cosmetizată, probabil că așa și-au și propus cei care au participat la acel complot din 1989.

– O să vă scoată Vadim pe stadion, când vine la putere.

– Vadim Tudor este o poveste urâtă, care va dispărea.

– Are în spate un important procent electoral?

– Sunt oameni revoltați, fără alternativă, care pot să creadă în cineva – care nu există – și sunt destul de nostalgici. Și el, și Adrian Păunescu pot să fie foarte simpatici, însă sunt vârfurile de atac ale unei echipe care

promovează restaurația totalitară, orice om cu scaun la cap vede asta.

– Politica, oricât ar fi de inteligentă, modernă, europeană etc., n-are sorți de izbândă fără bază de masă. Ce șanse are în acest sens Inițiativa 2003?

– Păi, să ne lase măcar o lună să ieșim pe toate mijloacele de presă cu ideile și reprezentanții noștri și o să vedem dacă o să aibă sau nu bază de masă!

interviu de Tudor Călin Zarojanu

foto Robert Hanciores

Festivalul Național de Teatru

Festivalul Național „I.L.Caragiale” a ajuns la ediția a XIII-a consumată în luna noiembrie. Peste 30 de spectacole depășind adesea puterile echipei de (relativă) specialitate. Idealul care ar trebui atins este acela că spectatorii și teatrului, nefiind o simplă justificare pentru cheltuirea banilor publici. De altfel, știm tot din Caragiale că, la o s cu bine. Sigur, au lipsit unele trupe, altele au fost prezente în exces, teatrul de buzunar a primit numeric asupra remarcabile. Festivalul s-a încheiat, dar spectacolele au rămas în repertorii și este folositor ca publicul să afle c

Visul unei nopți de vară

de W.Shakespeare,
Teatrul Național București, regia
Felix Alexa, scenografia Diana
Ruxandra Ion. Cu Marius Bodochi,
Irina Movilă, Monica Davidescu,
Irina Olteanu și alții.

Neobositul Felix Alexa s-a avântat cu mână sigură în montarea celei mai frecventate comedii de Shakespeare cu o echipă relativ tânără. Spectacolul are descărcări de talent, vervă și haz, dar mai puține pretenții de rafinament. Echipa nu-și asumă riscuri și publicul se distrează bine. E un joc simplu, natural, vesel, inteligent. Vreo două alunecări în teatrul de revistă sunt imputabile actorilor. Notabil decorul, simplu și funcțional.

Pietonul și furia

după *Pietonul aerului* și *Furia* de Eugen Ionescu, Theatrum Mundi, regia Alexander Hausvater. Cu Marius Bodochi, Gabriela Butuc, Silvia Codreanu ș.a.

Un spectacol de mare îndrăzneală care merita mijloace tehnice superioare pentru anumite efecte speciale. Cei trei protagoniști, familia lui Béranger, se disting prin jocul lor subtil. O tânără echipă de actori îi însoțește, creionând atmosfera unui oraș în care totul merge perfect dar o muscă descoperită în supă duminicală aduce Apocalipsul. Hausvater este inovator și violent teatral ca de obicei. Mișcarea este lucrată atent, cu finețe, alternează candoarea cu demența. O notă bună și pentru muzica lui Mircea Kiraly.

Țara lui Abuliu

după D.Solomon, Teatrul de Comedie, regia Horațiu Mălăele. Cu Marian Rălea, Valentin Teodosiu ș.a.

Horațiu Mălăele a transformat destul de mult piesa regretatului Dumitru Solomon *Cele două privilegii*, adaptare la rândul ei după un basm, pentru a realiza o comedie spumoasă despre un tiran năuc (abulic) cu supuși la fel de prinși în confuzie. Marian Rălea (regele) și Valentin Teodosiu (primul său sfetnic) au evoluții care înveselesc spectatorii în fiecare moment. Un loc aparte are parodia „școlilor de regie” de la noi. Spectacolul este bogat în nuanțe și profesionist.

Memoria celor care au trecut

spectacol itinerant după textul *Evangheliei lui Ioan*, regia Anca Berlogea și Dragoș Galgoțiu. Cu Marian Rălea, Cristian Iacob ș.a.

Spectacolul este conceput pentru a fi jucat în biserici. La cea italiană, în festival, a început cu întârziere din cauza unor defecțiuni tehnice. Publicul a îndurat cu stoicism amânarea, dar, după o jumătate de oră a început să plece. Teza este că virtuțile creștine biruie teroarea. Botezătorul este torturat de Securitate. Soluțiile regizorale sunt puține, tonul excesiv patetic și previzibil elimină emoția. Fiind vorba și despre un text sacru, situația e destul de stânjenitoare.

Legenda ultimului împărat

de Valentin Nicolau, Teatrul Național București, regia Alice Barb. Cu George Ivașcu, Claudiu Bleonț, Ilina Goia, Mircea Albulescu, Ion Lucian ș.a.

Din palmaresul festivalului nu putea lipsi textul lui Valentin Nicolau, partener media de nădejde. De atfel, este un spectacol bogat, aproape somptuos. Cu ce-a scris dramaturgul, cu ce-a mai lăsat Alice Barb, o specialistă a înscenărilor născătoare de emoție și tensiune, cu ce-a mai venit fiecare actor de la el s-au adunat, iată, elementele unui succes de public și chiar (prietenii știu de cel) de critică. Nu-i de neglijat faptul că astfel dramaturgia

românească este prezentă la Teatrul Național și în sfârșit capătă pondere în Festival.

Claudiu Bleonț și George Ivașcu

tru sau primatul cantității

u populat numeroase secțiuni și sălile au fost pline, ca de obicei. Efortul organizatoric și logistic a fost mare, tori și invitații, majoritatea ziariști, cronicari teatrali, sunt participanți și oaspeți. Ei au dreptul la plăcerea și emoțiaitoare, din 40 de steaguri plătite, la noi nu se pot pune mai mult de 14-15. Dar până la urmă totul s-a terminat elui de repertoriu și, în compensație, a fost împins către miezul nopții. Totuși n-au lipsit unele spectacole cel puțin mai multe despre ele. Cum totdeauna e loc de mai bine, nota maximă, cinci degete mari, a rămas pentru altă dată.

Ultima oră

de Mihail Sebastian, Teatrul Național București, regia Anca Ovanetz Doroscenco. Cu Mircea Albulescu, Claudiu Bleonț, Ilina Goia, Marin Moraru, Gh. Dinică ș.a.

O montare ca la carte, cuminte, așezată. Actorii se pun în valoare singuri, fiind profesioniști cu experiență. Decorurile și costumele au caracter luxos pentru că publicul cere. Vorba aceea: ne-am săturat de mizerie, măcar pe scenă să fie elegantă. Pentru elevii care n-au văzut teatru de Sebastian aceea e punerea în scenă ideală: replicile se aud bine, personajele sunt conturate clar, actorii – numai capete de afiș. Un spectacol „făcut să dureze”.

Experimentul lov

după texte biblice, Teatrul Radu Stanca, Sibiu, regia Mihai Măniuțiu

Doar 56 de spectatori privesc prin ferestre de batiscaf un acvariu-scenă în care evoluează un scafandru. Atât am văzut. A urmat intervenția bodyguardilor.

Nota zero (la purtare).

Dramaturgia română spre Europa

Teatrul Național Timișoara față cu Atelierul European de Traduceri

La Timișoara au avut loc recent **Zilele Teatrului Românesc în Traduceri**. Acest proiect susținut de UE prin programul *Cultura 2000* a găsit în Teatrul Național Timișoara piata tur-nantă și gazda ideală. Domnul Jacques Le Ny, coordonatorul proiectului, acum a prezidat lucrările alături de doamna Lucia Nicoară. Doamna Nicoară este directoarea explozivului TNT. Ea a fost distinsa amfitrioană a reuniunii și autoarea unor misterioase surprize cum ar fi parteneriatul cu ilustra companie (relativ) teatrală Jidvei care a dat faimă întâlnirii. Unirea Scriitorilor din România a fost consilierul pentru texte prin secretarul său, criti-

cul Mircea Ghițulescu, cărui i-au revenit misiuni dificile în prezentările confratilor. Secția de dramaturgie a Asociației Scriitorilor București a avut și ea reprezentanți: Olga Delia Mateescu, Radu Macrinici și subsemnatul. De la Iași a venit Mircea Radu Iacoban. Considerații asupra dramaturgiei noastre și șanselor ei în lume au prezentat Florica Ichim, Marian Popescu și Nicolae Măndea, ultimii doi propunând atenției traducătorilor și alți autori dramatici. Aceștia, puțin derutați de bombardamentul informațional, vor da prioritate selecției inițiale de zece autori, dar nu-i vor exclude pe ceilalți. Traducătorii aleși au avanta-

jul de a vorbi perfect limba țărilor de adopție fiind totuși români. Ei vor căuta să facă mai cunoscute piesele noastre în Franța, Italia, Spania, Grecia. Discuțiile în plen, dar mai ales cele informale în centrul orașului sau pe malul încă însoțit al Begăi, au fost utile și destinate. Am avut în fine un colocvlu important pentru traducerea pieselor românești și pentru o „idee europeană”. Totul s-a completat cu vizionarea a două spectacole interesante de Felix Alexa (a se vedea cronică mai jos) și Victor Ioan Frunză cu un fastuos și ingenios *Hamlet* în maghiară.

pagini realizate de **Horia Gârbea**

Ucigași de ocazie

Crima din Strada Lourcine de E. Labiche, Teatrul Național Timișoara, regia Felix Alexa. Cu Zoltan Lovas, Claudia Ieremia, Cristian Szekeres, Romeo Ioan, Ion Rizea

Un umor negru de calitate degajă comedia lui Labiche, iar montarea o transformă într-un veritabil horror. Personajele sunt apăsate de un destin crâncen. Crima stă scrisă pe figuri de tip Lombroso. Regizorul și-a conceput personajele și situațiile în stilul grotesco-macabru. Deși crima presupusă nu a avut loc, nu înseamnă că protagoniștii n-ar fi oricând în stare s-o făptuiască. Muzica sumbră a Adel Milea a pus și ea câteva accente sinistre. Strigoii pe toată linia.

GEORGE ARION

Anchetele unui
detectiv singur

-5%

în rețeaua **diverta**

Anchetele unui detectiv singur, de George Arion

480 pagini. 99 crime elucidate de un detectiv singuratic și fără nume în 99 de schițe datorate unui maestru al suspansului.

O performanță greu de egalat!

Vino cu acest talon la oricare magazin **diverta** din toată țara și primești o reducere de din prețul de vânzare al celei mai noi cărți polițiste semnată George Arion.

Trei filme românești în premieră

La începutul lunii noiembrie, timp de câteva seri, la cinematograful *Patria* din Capitală au avut loc – într-un mod absolut **hei-rup-ist!** – premierele **de gală** ale ultimelor filme românești realizate în anul ce se apropie de sfârșit; în rândurile de mai jos, ne vom ocupa de trei dintre acestea și care beneficiază de părerea publicului, fiind intrate pe ecrane unul după altul, precum număratoarea oilor la strungă...!

Ceea ce mi se pare **ciudat** însă (**ca să nu spun altfel! – n.a.**) este faptul că imediat după „**GALĂ**” – deci **înaintea** contactului cu publicul

respectiv! – în anumite organe de presă și parcă printr-un „consens” de tristă amintire, au apărut niște suspecțe „clasamente” valorice, semnate pesemne de niște critici născuți peste noapte, și prin care **se insinuează** – pertinent și din capul locului! – că: „e un film construit pe aceleași teme, cu sărăcie, cu securiști, cu mafioți... film **mediocru: pe cine mai interesează așa ceva...?!**” (este vorba de filmul lui Danieliuc); „Un film despre mizerie, decădere umană, sărăcie... publicul românesc ar putea veni, **măcar din curiozitate**, să vadă un film românesc foarte premiat” (regia: P. C. Netzer); „Filmul ca-

Horia Pătrașcu

pătă, printr-o coincidență fericită, **aerul** unui adevărat film de absolvire: regizorul și-a trecut examenul cu brio!” (este vorba de Titus Muntean). Repet: aceste comentarii, chiar și subiective!, au apărut **ÎNAINTE** de difuzarea celor trei pelicule pe piață. Mărturisesc că o astfel de atitudine – având intenții obscure – mi se pare cu totul și cu totul **INADMISIBILĂ...**!

Ambasadori, căutăm patrie

Allegra Allarmato – România, 2003 – 116 minute
Distribuit de: ROMÂNIA FILM

Vă mai amintiți de sloganurile, auzite prin târg și pronunțate cu voce tare, de genul: „**Români, vi se pregătește ceva!**”, sau „**Fire-ați ai dracu’, cu melcii voștri!**” – ?!

MIRCEA DANIELIUC (regizor, scenarist, actor și scriitor – căci despre el este vorba!), revine, după cinci ani de pauză, cu acest film provocator și pe alocuri antologic – de o actualitate stupefiantă! – de data asta părăsind „strada” mult lui dragă și rezumându-se a privi realitatea românească contemporană „din interiorul” unei... **foste ambasade!** (Subiectul l-a fost dat de un **caz real**: când dictatura din Zair s-a prăbușit, ambasadorii acestei țări au fost pur și simplu abandonați, devenind muritori de foame: însuși fostul ambasador la București al țării, a dat chiar „probe de filmare”, **pentru a câștiga un ban**, la preselecția filmului lui Danieliuc; din nefericire – sau din fericire! – nu a trecut proba, în locul „ambasadorului” **Republicii Endola**, desigur, o țară fictivă, fiind distribuit un **muncitor necalificat de culoare: RAFAEL MALONGA** (care este, de altfel, **REVELAȚIA filmului** – alături de Cecilia Bărbora, Marius Stănescu, Mircea Rusu, Florina Cercel ș.a. – dar și cu precizarea că, tot în acest film, „uriașul” actor nativ numit **HORAȚIU MĂLĂELE** face un rol absolut copleșitor – trimițându-te cu ușurință la un OSCAR (pe care, din nefericire și mai ales teribil de nătâng fiind, nu-l vom obține niciodată!).

Faptul că filmările au fost sfârșite acum cinci ani – umând o lungă perioadă de obstrucții financiare, sau acuze, cu care Danieliuc se pare că s-a obișnuit încă de pe vremea lui Ceaușescu) – nu împiedică, ba dimpotrivă,

filmul său **de astăzi** să pară a fi realizat ieri...! Este o comedie (!?) cel puțin crâncenă, admirabil condus – deși, uneori, întrerupt de un soi de blitz-uri inexplicabile (și mai ales marcate sonor), ce pot provoca o anumită derută în logica desfășurării acțiunii...! Asta neîmpiedică însă senzația de „bălăcăreală” socială în care ne complacem de ani și ani de zile, fără a înțelege o dată că, bălăcăritii suntem doar noi...!

Sfidându-vă „pudoarea” aparentă cu care v-a înecat mass media, vă sfătuiesc să rețineți, pe cât posibil!, acest ultim și foarte lung cadru fix al filmului în care Mălăele – aflat la volan și plin de sânge – repetă la nesfârșit (și cum numai el știe s-o facă!), acea replică, replică de o furie și neputință **înfrorătoare**:

„Tu-ți gății mătii... **gății mă-tii!**”

(**N.a.** – Îmi cer scuze, firește, pentru limba-jul mult prea „abscons” și „doct” cu care am încheiat această cronică!).

Maria

România, Germania, Franța,
2003, 97 minute

Distribuit de: ROMÂNIA FILM

„Premiul Special al Juriului; interpretare feminină: Diana Dumbravă; masculină: Șerban Ionescu – LOCARNO 2003. Marele premiu „Tübingen” – STUTTGART 2003. Premiul pentru debut – COTTBUS 2003. Nominalizare la Premiile Academiei Europene de Film „Cea mai bună actriță” – Diana Dumbravă

Încă un film inspirat **dintr-un caz real** (s-a dat la TV acum câțiva ani: soția unui om devenit șomer și abrutizat de băutură și mizerie – având șapte copii, care practic mor de foame – după ce refuză oferta propusă de o călugăriță spre a-și vinde ultimul născut unui străin – devine prostituată; aflând din emisiune, primăria îi oferă o locuință și un posibil serviciu – dar e prea târziu!) – **vi-l mai amintiți?**

Debutant în lung-metraj și câștigător a numeroase premii, tânărul regizor **PETER CĂLIN NETZER** (co-scenarist, alături de **Gordan Mihic**, scenaristul lui **Emir Kusturica**!), ne propune, iată, un fel de melodramă cu (binevenite!) accente comice și cu un final tragic, dar plin de poezie... (de remarcat, dintru început,

admirabila imagine realizată de către debutantul operator în lung-metraj **MIHAIL SĂRBUȘCĂ!**).

Ca să aduci – iar – pe ecran mizeria în care se zbate o bună parte din populația noastră nu e ceva nou și nu știu încă dacă această dramatică realitate va aduce în săli publicul larg; cert este însă faptul că tânărul regizor o face cu un surprinzător profesionalism, fără pic de ostentație și aproape cvasi-documentar; este o primă calitate! A doua, e că **știe deja** să lucreze impecabil cu actorii (Șerban Ionescu, Horațiu Mălăele, Florin Zamfirescu, Magda Catone, Cristian Iacob, Luminița Gheorghiu

ș.a. – mulți dintre aceștia în roluri secundare!), și că a descoperit o mare-viitoare interpretă: **DIANA DUMBRĂVĂ** (aici, într-un rol de compoziție extrem de dificil – dar finalizat impecabil!).

Filmul este realizat fără pic de „ostentație” (precum preferă mulți alți tineri regizori aflați la început de drum!) și, mai ales: îți dă, rară senzație, ocazia să te întrebi: „Dom’le, **ăsta nu-l debut...** ce naiba a mai făcut băiatul ăsta?!”

Sunt convins că vom vedea: nu ce a făcut, ci **ceea ce va face** ...

Examen

România, 2002 – 87 minute

Distribuit de: RO IMAGE 2000

Încă un debut – promițător, dar atât – al unui tânăr regizor-scenarist în lung-metraj: **TITUS MUNTEAN**; și încă un film, inspirat „dintr-un fapt real”! (nu cumva – folosind maniera publicitară a filmelor americane, mai mult sau mai puțin de duzină – această modă a început a fi folosită și pe genericele filmelor autohtone?!).

Nici nu se stinsese bine panica publică provocată de **Cazul Râmăru**, când, în același deceniu blestemat ‘80, a apărut cazul **taximetristului condamnat pe nedrept pentru o crimă oribilă** (n.a. – L-am cunoscut personal pe acest om, vindea țigări lângă Moșilor, după eliberare, era puternic marcat de nedreptatea făcută și de faptul că părinții lui se sinucisese în timpul înscenării făcute – la ordin! – de Cabinetele 1 și 2!)

Bun: **T.M.**, preia acest caz, umblă în

arhivele tribunalului, descoperă povestea terifiantă a acestui biet om nevinovat... Începe să filmeze... apoi, banii epuizându-se, apelează la o nouă variantă de scenariu, mai lefină: introduce doi studenți de la FILM, care fac o **anchetă în acest caz** (Mar! sunt „găselnițele” românilor, enorme sunt disponibilitățile financiare ale CNC în **privința debutanților** – nu în cea a „mamuților” ce produc, în serie, filme cu plattfuss intelectual? – adică, dă-le primilor să clugulească și lasă-i pe ultimii să-și umple gusa!), astfel încât ceea ce a rezultat din pelucula lui Muntean (care, altfel, putea deveni un cel puțin șocant thriller autohton!), este doar un film **onorabil**, copleșit de **flash-back-uri** nu neapărat necesare... dar nicidecum cutremurătoare, așa cum s-ar fi dorit de la un asemenea subiect...!

Inteligente replicile celor doi studenți din final: „Pe cine crezi tu că mai interesează trecutul?!” sau „Lumea e alta acum...!” **Chiar.** ■

Dragostea costă

Intolerable Cruelty - SUA, 2003

103 minute

Distribuit de: RO IMAGE 2000

Luată la bani mărunți, „povestea” filmului – chiar dacă se petrece în **înalta societate**, sau poate **cu atât mai mult!** – este banală, ba chiar stupidă: un super-avocat specializat în divorțuri, se confruntă în carieră cu o super-soție de magnați imbecili de care – fără a-i uide! – divorțează, pe rând, moștenindu-le averea...!

Acest subiect însă, intrat pe mâna **fraților COEN** (scenariști, regizori și producători), capătă dintr-o dată nemaipomenite valențe comice – uneori frizând umorul negru – devenind o peliculă amuzantă la culme, desfășurată într-un ambient elegant și beneficiind de replici inteligente (ba chiar și groțesti, dacă ținem seama de acel maestru-boșorog-al-baroului, care-și șuieră și piule cuvintele de super-astmatic, contactat la o sofisticată instalație multi-tubulară de supraviețuire...! Și care e de un haz nebun!).

Firește că, în cele din urmă – și cu orice risc! – cei doi eroi ai noștri **se cupleză**: adică – ZBANG! – **The End**. Atâta doar că ei sunt interpretați de **GEORGE CLOONEY** (*Spitalul de urgență, Furtuna perfectă* etc.) și de **CATHERINE ZETA-JONES** (*Trafic, Masca lui Zorro* – sau, altfel spus, superba soție a celebrului actor **Michael Douglas!**).

(Divorțați, sau nu: mergeți la acest film pentru a uita de coșmarul ambelor variante...!) ■

Eroul

Hero - China, 2002 - 96 minute

Distribuit de: NEW FILMS ROMANIA

film nominalizat la OSCAR și GLOBUL DE AUR, pentru Cel mai bun film străin - China

O extrem de interesantă combinație între superproducțiile istorice și genul „Kung Fu”, a cărei acțiune se petrece acum cca 2.000 de ani – mai exact în secolul III î.Hr. – într-un timp ce cunoaște o dezvoltare fără precedent a gândirii chineze clasice: *Confucianismul, Taoismul* etc. Este vorba depre acea perioadă de lupte crâncene dintre șapte regate, lupte ce au dus la crearea primului Imperiu chinez (și în care a fost concepută celebra *Artă a războiului* semnată de Sun Tzu – consultată până în zilele noastre!). Cunoscutul regizor **ZHANG YIMOU** a realizat nu doar un film de arte marțiale (în rolul principal fiind distribuit celebrul **JET LI!**), ci și un fel de super-legendă clasic-istorică, de mare amploare, în care intriga și asasinatelor politice aparent se pierd... în favoarea unei stilizări vizuale **aproape ostentative!** (îndrăznesc a spune: chiar mai ceva ca în *Ultimul Împărat*, al lui Bertolucci!). Construit pe trei versiuni cromatice – roșu, alb și albastru, fiecare reprezentând o altă perspectivă asupra aceluiași subiect – și finalizat printr-o succesiune de cadre de o plastică și duritate rar întâlnite – *Eroul* este un film oarecum straniu, dar care îți provoacă satisfacții estetice nebănuite. ■

Cursa secolului

Seabiscuit - SUA, 2003 - 140 minute

Distribuit de: GLOB COM MEDIA

Seabiscuit este numele unui cal de curse real, care a înnebunit pur și simplu America anilor '20-'30. Filmul – bazat pe romanul **LAUREI HILLENBRAND** (scris abia în anul 2000 și considerat cea mai bună carte din ultimii 20 de ani!) – pornește de la „cazul” de excepție al superbului animal: de fapt, o reconstituire a perioadei „Fordului cu mustăți” și a președinției lui Roosevelt (care, la acea vreme, a și pariat pe acest cal!), având drept pretext prietenia ce se leagă între trei bărbați care, în urma unor eșecuri, își leagă speranțele de acest animal...

Este, dacă vreți, un soi de remake după *Vis de glorie* (celebru film din anii '40, avându-l pe Liz Taylor și Mickey Rooney în rolurile principale) – de astă dată povestea fiind cu mult mai complicată și având pronunțate trimiteri sociale. Un film **FRUMOS**, beneficiind de o imagine excepțională (**John Schwartzman**) și de o distribuție pe măsură: **JEFF BRIDGES** (*Marele Lebowski*), tânărul **TOBEY MAGUIRE** (*Spider Man*) și **CHRIS COOPER** (absolut surprinzător, întrucât l-am cunoscut mai ales în roluri negative – vezi *American Beauty* de pildă.)

Un film **cald** – cu tot ceea ce implică această noțiune, aproape uitată... ■

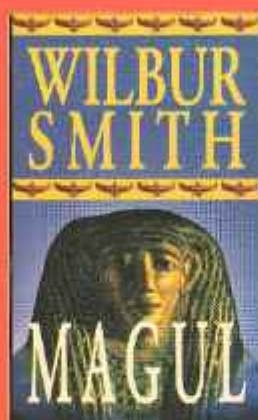
Ștefan Bănică Jr Zori de zi

Unul dintre al interpretului Ștefan Bănică Jr. "ZORI DE ZI" se va lansa la sfârșitul lunii noiembrie și va conține hit-ul "Am s-o aștept mereu". Albumul conține 12 piese la a căror compoziție Ștefan Bănică Jr. a lucrat un an de zile, lunile imediat următoare artistul petrecându-le în studiourile de înregistrare. Așa cum nu o obișnuim, alături de el cântă trupele The Fittes și Rock and Roll Band, în formula completă, la înregistrări participând și Virgil Iepu.

Preț casetă 54.900 lei,
Preț CD: 89.900 lei
Producător: Media Services

Wilbur Smith Magul

După moartea iubitei lui regine Lostris, învățatul scrib Talta s-a retras în pustiu unde a meditat și s-a perfecționat în vechile arte ale magie, devenind un adevărat mag care poate ghici voința zeilor și poate schimba realitatea. Toate talentele sale sunt puse acum în slujba tânărului Nefer, pentru a-l ajuta în lupta sa împotriva uzurpatorilor care l-au răpit moștenirea legitimă - dubla coroană a Egiptului.

O poveste despre sex, moarte și intrigi în Valea regilor.

0 poveste despre sex, moarte și intrigi în Valea regilor.

Editura: Rao
Preț 190.000 lei

Toma Caragiu Momente de Aur - vol.2

Cea de a doua casetă video "Momente de Aur" vol. 2 îi are ca interpreți, alături de maestrul Toma Caragiu pe: Constantin Bălărețu, Maria Bondar, Niculescu Cadet, Elena Caragiu, Octavian Cotescu, Dan Damian, Mircea Diaconu, Marieta Luca, Gelu Manolache, Marius Pepino, Stela Popescu, Adina Popescu, Dem Rădulescu, Paula Rădulescu, Paul Sava, Mihai Stănescu, Anca Tănase. Alături de aceștia îi puteți asculta pe Ande Călugăreanu.

Mihaela Mihai, Margareta Păslaru și Marina Voica

Casetă conține:

- Sceneta „Căsătorie Periculoasă” de Eduardo D. Filippov
- Momentele „Toma și șopărla”, „Telecinemateca”, „Icoane pe sticlă”, „Șnobul” și „Toamna romantică”
- Parodia „Siamo la copia”
- Melodia „Soldătețul”

Materialele seriei Maestri Comediei Toma Caragiu au fost reproduse din arhiva Televiziunii Române.
Producător: TVR MEDIA 2003
Preț: 399.900

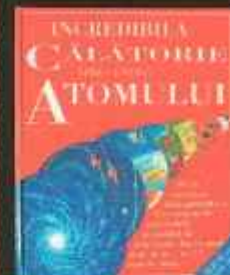
- 1 ALCHIMISTUL • P Coelho, HUMANITAS
- 2 LA RĂUL PIEDRA • P Coelho, HUMANITAS
- 3 AL CINCILEA MUNTE • P Coelho, HUMANITAS
- 4 VERONICA SE HOTĂRĂȘTE SĂ MOARĂ • P Coelho, HUMANITAS
- 5 MANUALUL RAZBOINICULUI LUMINII • P Coelho, HUMANITAS
- 6 DIAVOLUL ȘI DOMNISCARA PRYM, HUMANITAS
- 7 DEVEGHE ÎN LANUL DE SECARĂ - J.D.Salinger, POLIROM
- 8 MAESTRUL • J. Grisham, RAO
- 9 HARRY POTTER - Prizonier în Azkaban - J.K.Rowling, EGMONT
- 10 HARRY POTTER ȘI CAMERA SECRETELOR - J.K.Rowling, EGMONT

- 1 COMPILAȚIE CUTIUTA MUZICALĂ 3
- 2 COMPILAȚIE POPCORN
- 3 O-ZONE DISCO-ZONE
- 4 ROBBIE WILLIAMS LIVE AT KNEB WORTH
- 5 BOSQUITO COCKTAIL MOLOTOV
- 6 VARIOUS HOUSE OR DIE VOL.3
- 7 ALEXANDRU ANDRIEȘ BLUES EXPERT
- 8 VARIOUS HOUSE PARTY VOL.14
- 9 NICOLA BEST OF
- 10 AMADEUS MERIDIAN

Căștigătorul concursului organizat de DIVERTA din Flacăra nr. 11/2003 este:
Ioan Bărbos, jud. Timiș

Concurs

Premiu
Incredibila
Călătorie spre
centrul Atomului

EDITURA Rao

Decupați talonul și trimiteți-l pe adresa redacției:
București, Piața Presei nr. 1, cod 71341, sectorul 1
Căștigătorul va fi desemnat prin tragere la sorti.
Data limită de trimitere a scrisorilor dumneavoastră este
15 Ianuarie 2004, data poștei

Cinismul bine temperat

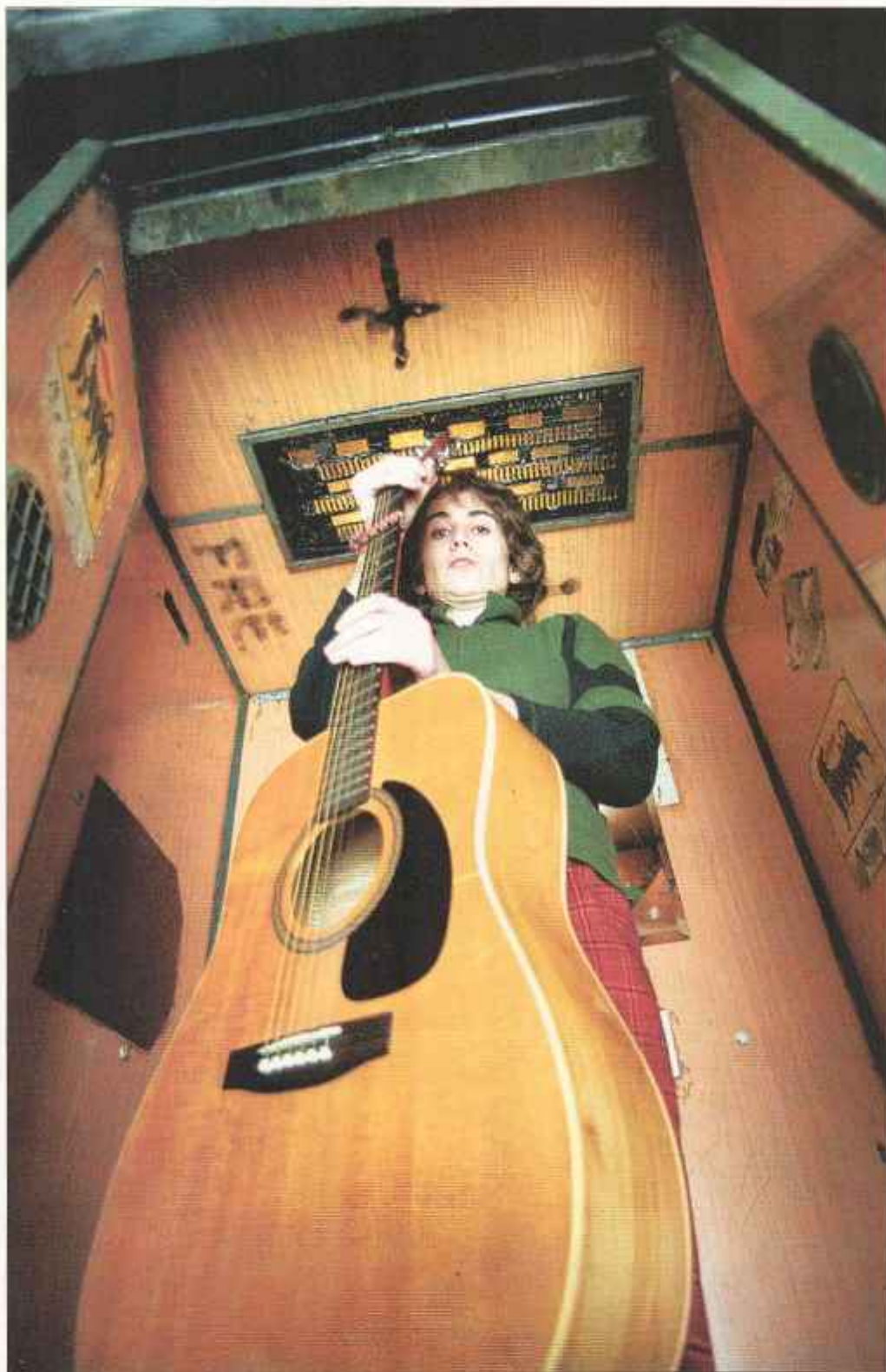

A photograph of a bathroom sink with a guitar and shoes. The sink is white and set into a wall of large, light-brown tiles. A yellow sponge sits on the edge of the sink. A silver faucet with a flexible hose is on the right. A brown acoustic guitar lies on its side in the sink, with a white cable plugged into its output jack. A pair of black sneakers with white laces is also in the sink. A green and white patterned cloth is draped over the right side of the sink. The word "interview" is written in a bold, black, sans-serif font, preceded by a red triangle pointing to the left.

interview

Ada Milea nu mai mușcă. Nu mai e rea, nu mai e cinică, nu se mai la de piang cu nimeni. Micile picături de sadism scurse din Rana cea mâncată de scleroză s-au șters cu timpul, cu experiența. Pe moment, Ada scoate album nou, despre Apolodor. Acum se dă, muzical și trist, în hamacele din Africa, încercând să-l ducă, nevătămat, pe Apolodor în Labrador. Pinguinul plânge pe versurile lui Gellu Naum, în căutarea vestiților colegi de cor. Altă pinguină, Ada, stă cu fior într-un fiord și suferă în forul ei interior. Ar vrea și ea în Labrador?

„Acum, la concerte, nu mai

Cum s-a născut Apolodorul tău?

– Mie mi-e foarte, foarte drag textul lui Naum. Eu am făcut numai prima carte, pentru că-mi place ideea de a face o hartă muzicală a traseului lui Apolodor pe glob și de a trece prin toate zonele muzicale: în Africa e ca-n Africa, în Statele Unite e ca-n Statele Unite, săracu' e prins de Ku-Klux-Klan, pe-acolo se întâmplă tot felul de blues-uri...

Sunt și maimuțici?

– Și maimuțici, sigur că da. Când ajunge Apolodor în Antarctica, în varianta mea, l se face dor de cor. Și a plecat Apolodor. Așa se termină discul meu. Nu mai ajunge la București. Ar fi fost veselie prea mare pentru personajul ăsta trist pe care l-am găsit. Și umorul pe care-l speculez eu acolo cu nesimțire e unul trist.

– Plăcerea de a exploata sentimente cenușii.

– Da, așa l-am perceput eu pe Apolodor. Personajul ăsta singur și mereu căutător al fericirii în altă parte mi se pare extrem de trist.

– Cum l-ai făcut să semene a pinguin?

– Pinguini suntem cu toții, firar să fie! Cu frați în Antarctica sau nu, toți suntem pinguini.

– Câtă gheață trebuie să spargem ca să supraviețuim?

– Gheața Antarcticele noastre de toate zilele... Eh, să revenim. M-am bucurat că doamna Naum a fost de acord cu proiectul meu și că Dan Stancu mi-a desenat coperta. Se mai făcuse o operă pe versurile lui Gellu Naum. Eu am vrut să fiu cât mai aproape de spiritul lui Naum, să nu stric ceva, dar nici să nu mă îndepărt de mine. Să găsesc o cale comună. Discul apare în varianta în care eu cânt cu mine și cu mine și cu mine, cu chitara și cu tot felul de instrumente pe care le-am găsit la îndemână: tobe, tobițe, crăciți. Am căutat să prind sunetul care să fie cât mai aproape de locul în care se afla Apolodor. Este o înregistrare rudimentară, făcută de mine. Ne-am gândit, împreună cu producătorul (A&A Records), că înregistrarea în studio ar distruge farmecul acestei povești. Dar înregistrarea mea se aude foarte bine.

– În Absurdistan erai mult cinică. Te-ai schimbat?

– M-am schimbat rău, rău de tot. Am suferit cutremure profunde. Eu, care eram o occidentalizatoare convinsă, m-am liniștit. Toți visăm că în altă parte e mai bine. Între timp am fost în altă parte, convinsă că plec pentru foarte mult timp. Am lucrat în Canada, cu *Cirque du Soleil*. O companie mare, am lucrat în domeniul meu. Nu știu ce mi-o fi venit să mă-ntorc! Dar după ce-am trăit experiența asta, zic eu că peste tot e bine dacă te-mpaci cu tine. Acolo, în Canada, trebuia să mă-ndepărt de mine mult ca să joc personajul ăla. Tot timpul. Eram muza într-un spectacol după *Moartea lui Icar*. Mie continuă să-mi rămână dragi, tare dragi, cei din circ. Îmi venea greu să fiu executant acolo și cred că și domnului Adrian Berinde îi venea greu, din câte-am povestit noi.

– Acolo se execută, nu se joacă?

– Da, se execută, nu se discută! Acolo totu-i clar, e industrie. E fabrică de artiști.

– Tocmai de-aia e funcțional, e productiv.

– Da, da. Dar tot de-aia am fugit. Trebuind să mă îndepărt de mine m-am simțit destul de prost. În același timp îmi plăcea destul de tare spectacolul. Îmi plăcea totul, dar nu puteam să stau acolo. Ce paradox! Mi-era frică să renunț la mine așa de ușor. Eram o piuliță într-un angrenaj în care piulița aia putea fi foarte bine altcineva. Mulți ar fi cîntat mult mai bine chestiile alea decât mine.

cred nimic din ce cânt!"

- Ei bine, piulița asta, Ada, unde se potrivește cel mai bine?

- E o piuliță aruncată, așa, de colo colo.

- Asta până o să-ți găsești șurubul.

- Ha, ha, tot trăiesc cu iluzia șurubului, dar nu mi se mai arată odată! Bine, chiar și căutarea asta poate să aibă un farmec. De fapt, eu încerc să mă potrivesc cu un elefant, nu cu un șurub.

- Aha, te împotrivesți șurubului! E mai creativă împotrivirea, lupta?

- Până acum eram foarte creativă împotrivindu-mă. Mă împotriveam sistemului, luptam, mă credeau oamenii, eram conștientă și eu. Acum, la concert, nu mai cred nimic din ceea ce cânt. Pentru că eu cântăm despre o lume bolnavă, pe care o condamnăm. Acum văd că lumea, în general, e bolnavă. De ce să mai condamn o lume bolnavă și să-mi doresc înlocuirea ei cu altă lume bolnavă?

- Te-ai liniștit doar pentru că cinismul tău a atins apogeul?

- Pentru că am văzut că cinismul era penibil până la urmă, totul fiind relativ. Acum mă simt ridicolă în cinismul meu.

- Vrei să spui că ai practicat blazarea până și în cinism?

- Ha, ha, ha! Asta ar fi o soluție: un album cu muzică străbătută de un cinism blazat. Asta chiar nu s-a mai făcut.

- Sau blazant. Dar poate că s-a petrecut altceva cu tine. Te văd vorbind despre tristețe, despre singurătatea lui Apolodor... Ușor, apare un sentiment...

- E ciudat că de când m-am întors de la circ tot ceea ce mă înconjoară e tot circ. Joc în *De ce fierbe copilul în mămăligă* la Odeon, care e o piesă despre culisele circuitului. Mama atîmă de păr de cupola circuitului... Acum Apolodor, care cînta în corul circuitului, a plecat, a străbătut tot globul și i s-a făcut dor de foștii lui colegi de la circ.

- Crezi că sunt legături ale destinului?

- Nu pot să nu văd că mă urmărește stafia circuitului de când m-am întors de acolo. Dar sper să am un destin mai variat. Mi-e frică de ideea de destin.

- Încă un sentiment: tristețe și frică.

- Cineva mă întreba ce fac eu, muzică sau teatru? Mi-am dat seama cât e de adevărat în timp ce vorbeam. Am spus așa: eu mă ascund de muzică în teatru și mă ascund de teatru în muzică. Mă întălesc cu oameni de teatru și le spun, hei, nu mă condamnați, că eu fac muzică! Mă întălesc cu muzicieni: nu mă condamnați, că eu fac, de fapt, teatru!

- Tot o jonglerie și asta. Tot circ. Vorbind de sentimente: iubești?

- Iubesc, fir-ar a dracului de dragoste! Cine m-o fi pus! Numai de cine nu trebuie mă cuprinde sentimentul ăsta. E tare greu. Eu am

o teorie, verificată de câteva ori în experiența mea: Un om care iubește pe altul nu poate fi iubit chiar de acela. Nu pot doi să fie prinși simultan în chestia asta. Unul minte.

- Acum tu ești cea care iubește.

- Din păcate, da. Și mint pe de altă parte.

- Și suferi.

- Vai, ca o proastă! E frumos sentimentul, dar ricoșeul sentimentului e cumplit. De ce vorbim noi despre asta?

De-o săptămână, Ada are cuiușor. Totu-i nou și-mbie la o viață nouă. După ce s-a-ntors din Canada (unde lucrase la *Cirque du Soleil*) și și-a petrecut rănilor provocate de dezamăgirea Occidentului, Ada și-a garnisit cu gust garsoniera. Muncind până peste cap la *De ce fierbe copilul în mămăligă* și pregătind alte feluri de muzici peste tot pe unde e cerută, Ada abia are timp să se bucure de spațiul personal. Ascunzând ochilor spectatorilor camera (am nevoie de intimitate!), Ada n-a consimțit să facă fotografii decât în lift („strivită în ușa liftului”, ce bine-ar suna de-un text și-o muzică) și-n baie. Că aici nu mai poate fi vorba de intimitate.

- Nu poți să jonglezi în continuare? Să te ascunzi de dragoste făcând teatru și muzică?

- Joc atât de prost teatru, că ar fi total inefficient. Asta n-o pot rezolva. Oricum, nu pot merge bine toate deodată. Există un echilibru pe lumea asta!

- Unde-ți merge foarte bine acum?

- Din păcate, profesional vorbind stau foarte bine. Transformarea de fond venea de la zdruncinătura din Canada. Toate crezurile mele occidentale s-au dărâmat.

- Ai 28 de ani. La vârsta asta e normal să apară o criză existențială.

- Am văzut oameni care mor bătrâni fără

criză! Lasă-mă! Visam să mor bătrână, fără criză. Tot am mai avut câte una, până acum. Dar asta a fost cea mai puternică. Eu fug cu sentimentele acum din fața reportofonului. Am senzația că destinul ăsta își bate joc de mine.

- E vital pentru un om de teatru să treacă prin tot felul de experiențe.

- Sigur, experiențe triste, ca să scoată personaje lacrimogene. Mi-a fost frică de Apolodor pentru că mă gândeam că eu singură nu sunt de-ajuns. Ar mai fi trebuit să lucrez cu cineva la personajul ăsta trist. Cu *Absurdistan-ul* a fost altceva. L-am terminat înainte să plec în Canada. Când a ieșit, eu eram deja departe de problemele *Absurdistanului*. Văzusem deja că *Absurdistan* se întinde pe tot globul.

- E universal absurdul. E de trăit chiar zi de zi? Tu ce faci toată ziua?

- Acum chiar am zile pline. Mi se aglomerează zilele de muncă. Acum mă strădun să fac un fel de muzică la Odeon pentru încă o piesă. În Târgu-Mureș mă cheamă unii să fac ceva, nu i-aș zice muzică, pentru că eu fac altceva, nici nu știu ce.

- Știi, fugi de muzică în teatru și invers. Cred că muzica ta se numește fugă.

- Perfect. Fac o fugă la Odeon în regia lui Felix Alexa. Mai trebuie să pregătesc o variantă live a acestui album, *Apolodor*, ca să-l pot prezenta. Deocamdată repetăm cu Mihaela Rădescu, cu Dorina Chiriac și Radu Brânzaru. Să vedem ce scoatem, că dacă ne e rușine cu ce iese, mai bine nu scoatem.

- Ți-a fost rușine vreodată ?!

- Când am făcut prostii mi-a fost rușine și nu le-am cântat... Nu le-ai auzit, deci nu există nici o dovadă că am făcut prostii. Din păcate, când joc teatru, nu-mi e deloc rușine. Sau mă rușinez, dar continui să joc. Probabil, încășând rușinile, mă hrănesc din asta și pot iarăși să joc.

- Sunt unii nemulțumiți în jurul tău? Cum îi tratezi?

- Sunt, sunt. Îi respect. Pentru că știu că au dreptate.

- Învieți ceva din nemulțumirile celorlalți?

- Învăț că adevărul nu se poate ignora. Dacă n-ar fi ei, poate, cine știe, aș uita chestia cu adevărul...

- Nu pot să cred! Nu le dai cu tifa?

- Dimpotrivă, le susțin tifa și îmi dau singură cu tifa lor și cu a mea, laolaltă.

- Cum te trezești? Singură?

- În ultima vreme mă trezesc foarte devreme. Mă trezesc singură, da, fără ceas. Îmi pregătesc micul dejun, ciugulesc câte ceva...

- Nu-mparți felia de pâine cu nimeni?

- De ce ești indiscretă?

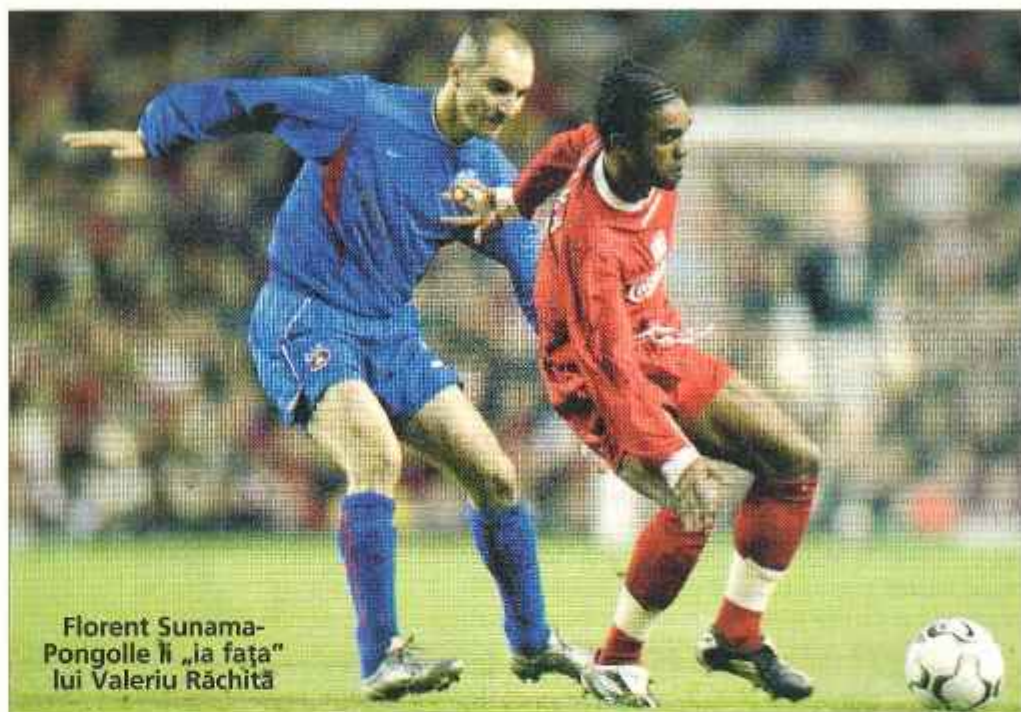
- Tot pentru o felie de pâine...

text: **Gia Iova**

foto: **Robert Hanciarac**

Toamna primăverii noastre europene

După cea de-a doua rată consecutivă a prezenței naționalei la un turneu final de anvergură, speranțele tuturor s-au legat de o comportare cât mai bună a reprezentantelor noastre în Cupa UEFA. Aceasta și în condițiile în care aventura Rapidului în drumul spre Liga Campionilor s-a întrerupt încă din al doilea tur preliminar. Într-adevăr, Steaua și Dinamo promiteau să facă pasul către primăvara europeană, deși condițiile în care au abordat manșa secundă din turul II al respectivei competiții erau diferite. În timp ce liderul la zi din Divizia A pornea cu ascendentul eliminării unei alte formații (Southampton) din Premier League, „câinii roșii” aveau de suportat efectele aceluși neverosimil dărapaj (0-4) de la Moscova. Confruntându-se cu mult mai titrată F.C. Liverpool, formația din Ghencea realizase o remiză pe propriul teren (1-1), iar pentru obținerea calificării era obligată să înscrie cu un gol mai mult decât gazdele din orașul Beatles-ilor sau măcar o dată spre a fi condus meciul în prelungiri. Ei, bine, chiar în minutul 3 al partidei, Claudiu Răducanu (cel care înscriesese câte un gol în precedentele trei întâlniri) a avut ocazia de a deschide scorul, în situația de singur cu portarul advers, însă lobul său a trecut „peste”. În continuare, trebuie remarcat faptul că Steaua a demonstrat – ca și în alte dăți – că are clasă europeană, evoluând fără complexe și nefiind cu nimic inferioară în fața conglomeratului multinațional al „cormoranilor”. Deși la plecarea spre Albion antrenorul Victor Pițurcă declarase că va miza pe cartea atacului, s-a ținut parțial de cuvânt, introducându-i pe Pitu și Diniță abia în minutul 80. Până atunci însă ocaziile alternaseră la o poartă și la cealaltă (excelent portarul stelist, bielorusul Vasili Hamutovskii; păcat că nu mai poate fi naturalizat), dar cel mai neplăcut lucru se produsese la puțin timp după începerea celui de-al doilea mitan: golul înscris de australianul Harry Kewell dintr-o acțiune specific britanică. Mai mult, aceasta ca umare a unui contraatac survenit după ce arbitrul german Floryan Meyer nu acordase penalty la o fază în care Răducanu fusese obstructionat de croatul Igor Biscan. (Fair-play, coach-ul Gerard Houllier recunoștea după meci că se impunea lovitură de pedeapsă...) Și totuși, Diniță putea egala în final, dar a tras alături... Dacă menționăm și că s-a acordat un singur minut de prelungire pentru o repriză în care s-au efectuat toate cele șase schimbări, ajungem la acele frecvente probleme de arbitraj care ne urmăresc începând de la dubla din barajul naționalei cu Slovenia și culminând cu drama de la Copenhaga. În fine, FC Liverpool – care ar fi pierdut mari sume de bani dacă nu obținea calificarea – își trece în palmares cea de-a cincea eliminare a unei echipe românești:

Florent Sunamapongolle îi „la față” lui Valeriu Răchită

Petrolul (în 1966), Dinamo – de două ori (1970, 1984) și Rapid (2000).

În abordarea revanșei cu Spartak, jucătorii dinamoviști au primit un puternic imbold printr-un rezultat înregistrat în Liga Campionilor: inter – Arsenal 1-5, după ce „tunarii” pierduseră la Londra cu 3-0! Propunându-și, așadar, să fie „Arsenalul României”, echipa din Șos. Ștefan cel Mare a fost la un pas de a realiza miracolul: în min. 74 conducea cu 3-0! Prea relaxați până atunci, oaspeții au ieșit la joc, spulberându-ne orice iluzii, în urma transformării unui penalty aproape de încheierea meciului. Antrenorul Ioan Anăcine își asumă de unul singur vinovăția înfrângerii la scor din deplasare, reproșându-și sistemul tactic

folosit, deși noi-am adăuga că transferul interpestiv al lui Flavius Stoican la Donetk și anumite disensiuni la nivelul conducerii clubului au avut de asemenea un rol negativ. Rămâne de văzut dacă nu vom fi retrogradați în categoria echipelor obligate să dispute și primul tur preliminar în L. C. întrucât, făcând bilanțul românesc, Dinamo a acumulat 7,5 puncte, Steaua 5, iar Rapid... 0,5 – ceea ce înseamnă 4,3 la coeficienții de țară. Primăvara noastră europeană s-a încheiat în toamna aceasta un pic mai bine decât în alte dăți, dar marea neîmplinire rămâne eșecul la nivelul naționalei, absență de la turneu final al Euro 2004.

Texte: **Pompiliu L. Dumitrescu**

File dintr-un jurnal de redacție

În continuare la *Dona Quijota joacă samba*, Mircea M. Ionescu reunește în ultimul său volum, *Hamlet a murit degeaba* (Editura Play), unele dintre tabletele din perioada 16 noiembrie 2002 – 31 octombrie 2003 apărute în cotidianul la care lucrează. A fost un interval pe care îl caracterizează drept „o eclipsă totală de Soare” în sportul românesc, referindu-se la gimnastică, atletism, box, rugby, handbal și, bineînțeles, la fotbal. Ca o explicație a titlului deloc optimist, autorul arată că a fost determinat de cascada de eșecuri din ultimul an sportiv, iar „realitatea românească argumentează că moartea sim-

bolicului personaj shakespearian a fost inutilă”. Nu același lucru putem spune despre demersul scriitoricesc, prilej de noi insomnii pentru cititorii ahtiați după un comentariu acid și la obiect. M.M.I. ne strecoară și o ipoteză tulburătoare (sperăm totuși că nu i se va împlini premoniția): vom rata și Mondialul 2006 (de fotbal)! ■

Banii Noștri

Un borcan
de 20 litri
plin cu bani*.
Poate fi
al tău!

Ghicește câți
bani sunt aici
și ai scăpat
de grijele
Crăciunului!

Câți bani sunt în borcan?

lei

și borcanul cu bani poate fi al tău.

Nume _____ Prenume _____

Adresa _____

_____ Oraș _____

Cod poștal _____ Tel. _____

Cel care va evalua cel mai bine suma va câștiga borcanul cu bani.
Citește Banii Noștri din 22 decembrie ca să afli dacă ești fericitul câștigător!
Completează talonul și trimite-l la: MEDIA ON S.A.
OP 30 - CP 30, București, până cel mai târziu 16 decembrie 2003, data poștei.

Vrei să îl vezi de aproape?
Îl găsești în vitrina librăriei NOI
de pe Bd. Nicolae Bălcescu nr. 18
din București

Regulamentul concursului se află în revista Banii Noștri

* Borcanul este plin cu monede de 5.000 lei

Fratele cel mic

Atunci când a introdus pe piață modelul X5, BMW nu s-a mulțumit să facă doar o mașină de teren. Constructorul german dorea performanțe de top, similare cu ale mașinilor sale pregătite pentru șosea. Vânzările bune l-au confirmat reușita și X5 este deja un model consacrat. Începând cu anul 2004 bavarezii continuă rețeta de succes și lansează un model cu dimensiuni mai reduse, dar performanțe la fel de înalte, X3.

În câțiva ani, formele dure, pătrătoase care caracterizează un M3 s-ar putea să fie considerate depășite. Noul design BMW etalează curbe naturale și suprafețe ascuțite. Șeful departamentului de design, Chris Bangle, a fost destul de criticat din cauza îndepărtării bruște de la formele clasice ale mărcii. A debutat în acest sens cu seria șapte, a învățat din greșeli cu seria 5 și și-a dat măsura talentului cu coupé-ul seria șase. X3 este deja un produs matur de nouă generație.

Așa cum îi spune și numele, X3 este bazat pe seria trei, cea mai populară gamă de mașini din istoria mărcii. Seria trei oferă performanțe de top la un preț bun și totodată experiența unui producător de renume mondial. În timp ce alți producători au lansat pe piață SUV-uri de dimensiuni mai mari, nu este un lucru surprinzător că BMW a vrut să meargă pe un alt drum. Din punct de vedere al dimensiunilor X3 se încadrează între modelul break seria trei și X5. Asemănarea cu X5 este evidentă mai ales la partea frontală, dar spatele a fost desenat într-o manieră originală și per ansamblu este mai agresiv decât fratele mai mare.

Tracțiunea este integrală permanentă și folosește un sistem nou numit xDrive, care va fi folosit și pe modelul 2004 al lui X5. În centrul acestui sistem se găsește un ambreiaj multidisc controlat electronic care permite transmisiei să varieze forța între roțile din față și cele din spate în funcție de necesități. BMW susține că sistemul răspunde foarte rapid, de obicei chiar înainte ca roata implicată să fi pierdut aderența. La plecarea de pe loc, sistemul împarte forța între cele două punți în mod egal. Între 20 km/h și 180 km/h, tracțiunea este variabilă în funcție de condițiile de drum. După 180 km/h toată forța este transmisă punții spate. Ambitia lui BMW este aceea de a face din X3 o mașină cu aceeași agilitate ca și seria trei. O sarcină dificilă pentru inginerii germani, dar nu imposibilă dacă este să ne gândim la experiența câpătată odată cu modelul X5.

BMW X3 vine în versiunea standard și cu DSC, adică programul de stabilitate dinamică și HDC care înseamnă un sistem ce permite

coborârea pantelor abrupte în deplină siguranță. Pentru cei care-și doresc să simtă forța greu de confundat a unui BMW, DSC-ul poate fi decuplat printr-o simplă apăsare de buton.

Motoarele cu care va fi lansat în primăvara anului 2004 sunt preluate de la seria trei. Este vorba de două versiuni cu șase cilindri în linie de 2,5 și 3,0 litri. Prima motorizare pune la dispoziția șoferului 192 de cai putere, iar a doua 231 de cai putere. Viteza maximă este limitată electronic la 210 km/h. Timpul de accelerație de la 0 la 100 km/h este de 8,6 s și respectiv 7,6 s. Amândouă modelele sunt echipate cu o cutie de viteze manuală cu șase trepte. Cutia de viteze automată Steptronic este oferită ca echipament opțional.

Interiorul este caracteristic unui BMW, dar se distinge față de modelele sedan prin caracterul înclinat mai mult către utilitate. Pasagerii sunt întâmpinați de gajeturile deja clasice, dar și de un sistem de navigație opțional cu monitor color de dimensiuni generoase. Instalația de sunet integrează zece difuzoare poziționate atent în toată mașina: de la uși și până la scaunele pasagerilor din față. Bineînțeles că nu lipsesc spațiile de depozitare împărțite cu generozitate și discreție în tot habitacul.

În pachetul de optionale, modelul X3 are și un acoperiș panoramic format din două bucăți care acoperă aproape tot plafonul. Acoperișul poate fi deschis complet, lucru care permite pasagerilor să se simtă un pic ca într-un cabriolet. Un alt sistem modern, dar deja probat pe

modelele BMW, este cel al farurilor adaptabile. Problema lipsei de vizibilitate la abordarea unei curbe pe timp de noapte este rezolvată prin modificarea poziției farurilor. Acestea se mișcă cu câteva grade la dreapta sau la stânga urmărind traiectoria impusă de șofer.

Deocamdată nu s-a auzit nimic despre disponibilitatea direcției variabile introdusă anul acesta pentru prima dată pe modelele din seria cinci. Dar dacă sistemul se va dovedi viabil, atunci X3 va beneficia de el într-o versiune ulterioară.

Pentru siguranța pasagerilor există un sistem de protecție a capului (HPS) care integrează și airbag-urile laterale. Airbag-urile frontale se deschid în două trepte, în funcție de duritatea impactului. Suplimentar, mașina a fost dotată cu senzori care previn deschiderea în situații în care nu este necesar.

Datorită dimensiunilor, X3 pare o mașină mai practică decât X5. Este proiectat la studioul Designworks din California, dar va fi produs în Austria, nu în SUA. De aceea BMW speră că va avea vânzări mai bune în Europa decât a avut fratele mai mare. Normal, mașina se adresează și pieței americane, dar acolo tendința se îndreaptă către mașini de dimensiuni generoase. Mașinile mai mici nu l-au încântat niciodată pe yankei. Nemții au în față o provocare, dar dacă cineva este capabil să schimbe o mentalitate, atunci acela este BMW.

text Mugurel Mărgărit

TOBACCO TRADING INTERNATIONAL ROMÂNIA S.R.L.

Tel.: 0256 30 60 33 • Fax: 0259 44 71 52 • Mobil: 0722 76 67 53

Magazinul Victoria, Parter, Calea Victoriei nr. 17 S3, București

Tel.: 0744.640.325 • Fax: 021.242.66.65

www.tobaccoshop.ro e-mail: tobacco.ro@newmail.net

Importator: țigări de foi, trabucuri de pipă, tutunuri de țigarete înfășurate, pipe (lulele),
perii și filtre pentru pipe, bătucel de pipă (lutac), dispozitive de înfășurat și încărcat țigarete,
foițe și huse pentru țigarete, snuff (tutun de prizat), alte accesorii pentru fumători

Directiva Consiliului CE 89/622/CEE: «TUTUNUL DĂUNEAZĂ GRAV SĂNĂTĂȚII»

Interior modest, împânzit de piramide mici și flori. Așezate ordonat în păhărele de plastic: cactuși bătoși, plante ale viitorului făcând trecerea între vegetal și mineral. Pe o măsuță numai pentru ea, multiplicată de zeci de ori, Regina mamă, o floare ce prinde rădăcini din frunza personală, semn că viață se naște oriunde, numai să știi cum să ieși și ce să folosești.

Propunere de **tinerețe fără bătrânețe**

Printre plântuțe, fremătând expresiv, un puiut vesel, o mână de om, fetița gazdelor de astăzi. Crina are doi ani și frământă bucuroasă în mână o sticlăuță de parfum. Tot o floare și ea, cu aromă proaspătă. Mămica, o fetiță de 22 de ani, cu surâs delicat, l-a cunoscut pe Octavian după ce făcuse cursurile unei școli de radiestezie. Interesul pentru înțelesul profund al lumii l-a apropiat. Octav. începuse să se „trezească” pe la 30 de ani. După ce făcuse un liceu de arte plastice și muncise să obțină cinci brevete de invenție. „Târziu am înțeles că la baza întregii creații stă iubirea, totală, firească, luminoasă. Din acel moment am avut foarte mult de recuperat.” Descoperirea piramidelor a fost esențială pentru evoluția lui Octav. Principiul conservării energiei în structura piramidală l-a fascinat și l-a îndemnat să caute mai mult. A reușit să trateze cu ajutorul piramidei la o policlinică din Sibiu: reumatisme poliarticulare, artroze, diverse alte afecțiuni. Apoi, treptat, s-au cristalizat gânduri de viață nouă: „Tot ceea ce trăim în plan fizic este o iluzie: percepția conform căreia noi suntem numai corpul nostru. Apoi, căutând să obținem efecte vizibile în acest plan dens și neînțelegând că, pentru a se manifesta aici, o intenție are nevoie de timp, din nerăbdarea necunoașterii producem foarte multe dizarmonii care se vor răsfrânge în principal asupra noastră. Este o iluzie că Dumnezeu ne pedepsește, o legendă ca oricare alta. Pedepsa este conținută în chiar gestul nostru, ca manifestare dizarmonică generatoare a unui lanț întreg de dizarmonii.” O experiență revelatorie a întărit, acum câțiva ani, acest tip de cunoaștere: „O mamă, biolog, a venit la mine cu băiețelul ei de opt ani, temându-se ca nu cumva, prin placenta, să fi transmis fătului virusul hepatitei de care ea suferea. În timp ce vorbeam cu mama, copilul s-a ridicat din fotoliul său și a pomit să exploreze cu palmuțele structurile minipiramidale aflate în număr mare pe biroul meu. După ce le-a măsurat pe toate de la o distanță de expert, s-a retras și ne-a întrerupt hotărât,

Nimic nu e întâmplător. Nici faptul că suntem ființe vii, limitate de necunoaștere, nici faptul că învățăm greu să iubim. Nici chiar vizita noastră la familia Tîgănuș nu scapă scenariului universal, așa încât bucuria de a cunoaște oameni noi se înscrie în șirul de experiențe folositoare. Octavian Tîgănuș își dorește să ne învețe cum să înțelegem lumea. Și chiar să dobândim tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte.

decretând: *Aceasta lucrează cel mai puternic!* Desigur, a indicat corect, o ministructură de cuarț brazilian. Vă puteți imagina chipul mamei, care nu știa nimic despre piramide și care știa bine că nici copilul n-avea de unde ști de ele. Pentru acel copil iluziile nu mai pot fi aceleași, el chiar nu s-ar mai putea îmbolnăvi, pentru că în viețile anterioare a fost un inițiat și gradul de transparență a minții este destul de ridicat acum pentru a-i mai permite astfel de experiențe.”

Așezat sub o piramidă suspendată, având un craniu de plastic drept contragreutate, Octav vorbește despre armonie, dragoste, frici obișnuite, boli, neînțelegeri. Treptat, povestea lui e presărată de mici întrebări: cum înțeleg lumea, ce simt mai des, ce vreau mai des. Pe negândite, confesiunea la locul interviului. Un mecanism de neoprit îmi dă imboldul de a vorbi cu patos despre mine. Octav surâde: mai întâi, nimic nu e întâmplător. Apoi, e clar că interesul pentru interviu venea, de fapt, din nevoia mea subconștientă de a evolua. Fusese scris să ne întâlnim. Îmi arată pe un dulap un recipient pentru făcut cubulețe de gheață. Sertărașele

sunt pline cu apă. În spate sunt legate două sârme. E vorba, de fapt, despre un generator de energie care preia din energia universală. Ideea este că totul este energie, așa că nu trebuie decât să știm să o preluăm, inutil să o și producem. Lucrarea a fost prezentată la simpozionul *Apa, un miracol*. Apa energizată sub piramidă are zeci de proprietăți benefice: fantastic ce efect depurativ poate avea și cum sfărâmă calculii pe care îi întâlnește, ajutând totodată la eliminarea lor.

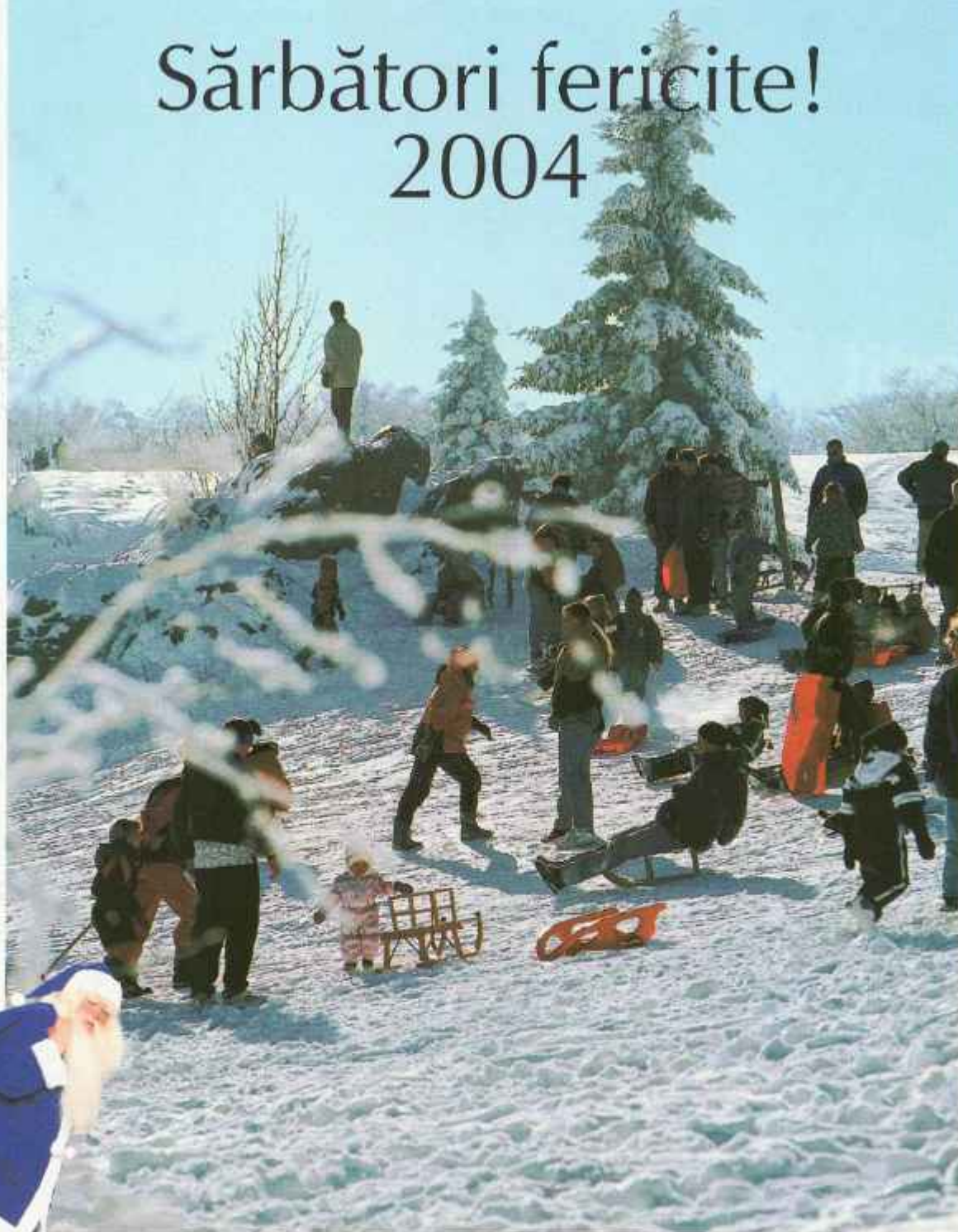
Treptat, sunt convinsă că nu există în Univers nedreptate dacă noi nu o creăm, nu există nici un aspect care să semene a dizarmonie, dacă noi nu o generăm. „Cred că fiecare terapeut trebuie să înțeleagă în final că un bolnav se însănătoșește numai și numai dacă vrea, indiferent de medicul, medicamentul sau acțiunea terapeutică. Iar dacă vrea cu adevărat, apoi chiar nu mai contează ce i se prescrie că el tot se va vindeca. Fricile noastre întotdeauna vor usca tot ceea ce vor atinge, indiferent că este o floare, un om sau o inițiativă oarecare, a noastră sau a vecinului. Puteți chiar experimenta conștient acest aspect, deși nu ar fi în acord cu Armonia Universală și ca atare nu vă sfătuiesc. Dar, dacă în două ghivece identice veți avea două plante identice și le veți ține împreună, dar zilnic la una vă veți îndrepta privirea doar cu iubire iar la cealaltă veți mai adăuga și teama incertă că ar putea să nu-i meargă tocmai bine, aveți toate șansele să vedeți că într-o săptămână gândul vostru a ucis-o. Poate atunci veți înțelege că așa procedați cu ficatul vostru la prima senzație de greutate, tot așa la o durere de mijloc cu rinichiul vostru și puteți continua fiecare după fantezia sa...”

E ora mesei pentru Crina, care încearcă un plâns semnificativ. Cum hrana fetiței, veritabilă energie universală, nu trebuie tulburată, e timpul să ne retragem. Prima lecție a luat sfârșit. Pășim știind că tinerețe fără bătrânețe vom dobândi dacă ne păstrăm gândul tânăr și frumos. Și neînfricat.

text **Gia Iova**

foto **Octavian Tîgănuș**

Sărbători fericite! 2004

Cât de mare poate fi o imagine?
Sună și vei afla!

NOU

PRINT OUTDOOR SOLVENT
Banner, Blueback, Mesh, etc.

Plotare afișe polichromie 1200dpi, lățime maximă 1,5M, diferite tipuri de media; Plotare AutoCAD laser alb/negru, 300dpi, lățime maximă 0,88M; Plotare AutoCAD inject color, 600dpi, lățime maximă 1,5M; Printare laser color și alb/negru, 600dpi, format maxim A3; Copiere alb/negru, lățime maximă 0,88M; Copiere color, format maxim A3; Laminare, încapsulare orice format, lățime maximă 1,5M; Servicii de finisare: bindare, capsare, pliere, tăiere; Concepție grafică, machetare și design; Cărți de vizită alb/negru și color; Bancă de imagini; etc.

 **Blue Ridge
Art & Graphics**

Șos. Ștefan cel Mare 50 București 2; Tel.: 210 68 28, Fax: 211 96 98; e-mail: plotare@blueridge.ro, www.blueridge.ro

Mumia la tomograf

Costică este mort de peste 80 de ani. Profesorul Mina Minovici l-a mumificat. Nu se știe pe unde îi băntuie sufletul. Trupul, însă, este bine mersi. În Muzeul Institutului de Medicină Legală (IML) din București. Pe post de vedetă. Pentru că este singura mumie din România. Singurul corp conservat conform principiilor fizice naturale de deshidratare. Dar cu intervenția omului. Zilele trecute, mumia a ieșit în oraș. Nu a fost o plimbare de plăcere. Ci o programare la tomograf. Spre a se vedea dacă are înăuntru organele interne. Și, când colo, chiar așa. Ceea ce înseamnă că domn' Costică intră în zona de senzațional. Doar egiptenilor le-a mai ieșit așa ceva!

Costică a fost, la viața lui, un boschetar. Profesorul Mina Minovici l-a angajat portar la IML. S-a dovedit a fi extrem de serios și devotat acestei instituții. Care i-a dat un statut social, l-a făcut om. Un motiv suficient spre a se oferi mumi-ficării. Așa i-a spus profesorului. Că vrea să fie de folos științei. Și să rămână pe veci în institut.

Costică ne îngroapă pe toți

Pentru un mort de atâta amar de vreme, arată foarte bine. Are păr, mustață, barbă, unghii, dinți. Și gura deschisă. Pielea este, într-adevăr, stafidită. Într-un maron-roșcat cam nepământean. Și e cam slab Costică al nostru. După deshidratare, cântărește doar 35 de kilograme. Stă cuminte într-un dulap cu pereți din sticlă. Ceea ce ne cam încurcă la capitolul fotografiat. Doctorul Cristian Curcă se oferă să-l plimbe prin muzeu. Până găsim un unghi potrivit. Numai să așteptăm să-și caute mânuși chirurgicale. Și un coleg, pentru ajutor. „Doamne ferește, doar n-o să-l luăm în brațe!”, mă sperii și fac, automat, câțiva pași înapoi. Și tocmai așa se întâmplă. Când se deschid ușile din sticlă, ne izbește un miros înepător. De la glicerina, ni se explică, pentru că este uns uneori. Ca să nu se usuce pielea. În rest, e lăsat în voia sortii. Fără condiții controlate de umiditate și căldură. Despre aplicarea sau întreținerea unor metode de conservare, nici vorbă. Și totuși Costică este neschimbat de zeci de ani. Nu „îmbătrânește”, nu se degradează. Stă tanțos oriunde îl pui. Doar să-l sprijini un pic, de ceva. Un perete, un dulap, o vitrină. Că nu-și mai ține singur echilibrul.

Fascinat de această poveste, specialistul în medicină legală Cristian Curcă a hotărât, în

urmă cu șapte luni, să deschidă „dosarul mumia”. Cercetare de arhivă, examene de laborator, tomograf. Primele concluzii sunt încurajatoare: „Profesorul Mina Minovici a fost în Egipt, în 1920, pentru doi ani. Se pare că mumificarea a făcut-o după revenirea în țară, probabil că în baza unor tehnici secrete aflate de acolo. Nu am găsit detalii în legătură cu metoda folosită. Sigur, însă, este naturală, bazată pe curenți de aer și căldură, dar supravegheată de autor. Din câte știm, este singura mumie de acest tip din România. A mai existat una, la Spitalul de urgență Floreasca, dar s-a deteriorat după 40 de ani. Tomograful a confirmat și bănuiala că ar avea organele interne înăuntru. Or, asta este, într-adevăr, ceva deosebit. Pentru eficiența conservării, și egiptenii scoteau organele din corp. Apoi reintroduceau doar inima, din motive religioase.”

Cu tomograful a fost chiar amuzant. După aprobările de rigoare, Costică a fost cărat de brancardieri și urcat în mașina IML. Seara și învelit într-un cearceaf, ca să nu se holbeze lumea la el. Din aceleași motive, în spitalul cutare s-a intrat prin spate. Nu se spune unde, ar fi antireclama. Vă dați seama că nimeni nu-și dorește să se așeze în locul unde a stat o mumie.

Care a fost „scanată cap-coadă”. Din cinci în cinci milimetri. Incredibil dar adevărat, toate organele interne sunt la locul lor. Situație care îl obligă pe inițiatorul proiectului să meargă mai departe. Sunt necesare un examen radiologic, pentru stabilirea vârstei, și un examen toxicologic, pentru a aprecia metodele de conservare folosite. Apoi iar arhivă, Casa memorială *Mina Minovici*, poate știe custodele ceva în plus, poate se găsește vreo informație răcită. Părintele medicinei legale din România a declarat, de mai multe ori, că în Muzeul IML se află un corp mumificat, dar nu a suflat nici o vorbă despre procedeul folosit. Doctorul Cristian Curcă, însă, speră să-l decodifice. Numai că, din păcate, este cam singurul interesat de dezlegarea misterului. În mod normal, la un asemenea proiect lucrează o echipă. Oricâtă pasiune și curiozitate ar avea, un singur om și în afara serviciului, cum ar veni, nu poate lua mumia la bani mărunți. Și mai ales cât ai bate din palme. Din fericire pentru știința conservării corpurilor, Costică nu se grăbește nicăieri. Și nici nu își schimbă înfățișarea. Teoretic, ar trebui să ne îngroape pe toți. Mumia este condamnată la veșnicie.

text **Liliana Petruș**
foto **Octavian Tibăr**

Schelete de copii răpiți, cu fracturi produse de rapitori

Printre „vecinii” mumei se află tot felul de „celebrități”: masca mortuară a scriitorului Marin Preda, masca mortuară și diverse pieșe recolectate de la criminalul Râmăruș, crani de bandiți români. Nu le-am putut fotografia, din cauza peretilor de sticlă.

Medicul Cristian Curcă, inițiatorul „proiectului mumie”

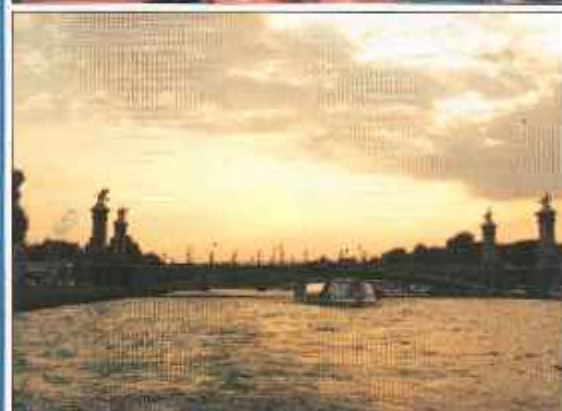

Craniul și penisul banditului Terente. Acesta din urmă este cel mai mare „organ de profil” cunoscut în România - 19 cm în repaus. Tatuajele spun totul despre „întrebuințarea” lui.

Parisul un vis po

Parisul este eterna atracție a Europei. În perioada sărbătorilor de iarnă, Orașul luminilor își merită renumele mai mult ca oricând, în sensul propriu al sintagmei...

Crăciunul și, mai ales, Revelionul parizian atrag de sărbători milioane de turiști. În nici un oraș al bătrânului continent oamenii nu sărbătoresc cu atâta entuziasm noaptea dintre ani. Rafinamentul, eleganța și spiritul latin al Franței se împletesc cu spontaneitatea și

dorința de distracție a străinilor sosiți din întreaga lume, pentru a vorbi o singură limbă. Limba sărbătorilor de iarnă. Atmosfera incredibilă poate fi descrisă în doar câteva cuvinte: șampanie, artificii, feerie, oameni fericiți.

Chiar dacă Parisul este la fel de fermecător în orice perioadă a anului, Crăciunul îl aduce acel decor de basm, împrumutat parcă din Disneyland-ul care acum arată cu totul altfel. Tot în această perioadă celebrele magazine

La Fayette și *Printemps* oferă apetisante reduceri de prețuri, la toate produsele.

Revelionul în capitala Franței oferă două alternative aflate la mare preț. Oamenii cu bani își pot rezerva din timp o cină de vis la cabaretul *Moulin Rouge*, dar majoritatea covârșitoare a turiștilor petrece cumpăna dintre ani pe Champs Elysées. Atenție! Masa festivă începe în după-amiaza zilei de treizeci și unu decembrie și se termină cu două-trei ore

ibil de Crăciun și Revelion

Înainte de miezul nopții, pentru ca toată lumea să poată ieși în stradă... După ora unu și jumătate noaptea, urmează, în alt loc, petrecerea de dimineață. Este o tradiție pe care mulți turiști o respectă cu sfîntenie.

Dar nimeni nu stă la Paris doar o noapte. Majoritatea circuitelor care au ca destinație finală capitala Franței debutează cu un tur *by night* al orașului. Pornim din Piața Bastiliei, trecem prin Ile de la Cité și, în final, ajungem în Place Pigalle. Acest prim contact cu orașul de pe Sena ne incită cu promisiunile arhitecturale făcute de Notre Dame de Paris, Muzeul Orsay, Place Concorde, Champs Elysées sau Turnul Eiffel. Dar în adevărată atmosferă pariziană intrăm după o binemeritată noapte de somn. Așadar, dimineața o dedicăm Muzeului Louvre. Aici, printre cele mai renumite opere de artă ale lumii, descoperim surșul plin de mister al Mona Lisei. În trecere intrăm la Catedrala Notre Dame și după-amiază ajungem în Montmartre. Iată-ne în locul cel mai contrastant al Parisului! Ne purtăm pașii pe bulevardele anonime sau pe străzile încărcate de istorie. Trecutul și prezentul se împletesc cu repeziciune, și nici nu băgăm de seamă când ajungem în fața treptelor ce duc spre bazilica Sacré Coeur. Pe platoul din fața catedralei, zeci de artiști ai străzii încântă turistul cu spectacole ad-hoc din diverse domenii: muzică, pantomimă, teatru, arte plastice etc. Turiștilor li se amintește aici îndemnul *If you want to live, don't forget you give!* (Când pleci, nu uita să dăruiești!) Seara urcăm în Turnul Eiffel, de

unde furăm cele mai frumoase priveliști oferite de celebrul oraș în sărbătoare. Ziua următoare o dedicăm Versailles-ului, Cartierului Latin, Domului Invalizilor sau facem o excursie la Disneyland. Putem continua așa la nesfârșit, dar toate visele au un final.

Geografic vorbind, Parisul rămâne în urmă, dar în sufletul nostru păstrăm mereu nostalgia sărbătorilor de iarnă pariziene.

text **Ciprian Eneo**

foto **Dan Borzan** - aparatură **IMATECH**

Infoagenții

Romantic Travel

(www.romantic.ro) 326.04.35 - 36

Vacanță de Crăciun la Paris

circuit 10 zile cu autocarul - 265 euro
Pachetul include transportul, 9 nopți cazare, ghid autorizat

Revelion pe Champs Elysées

circuit 10 zile cu autocarul - 295 euro
Pachetul include transportul, 9 nopți cazare, ghid autorizat

Parisul Clasic

sejur 4 zile cu avionul - 434 euro
Pachetul include transportul cu avionul, 3 nopți cazare la hotel 3-4*, mic dejun

J'info tours

(www.jinfotours.ro) 212.58.10

Revelion la Paris

sejur 5 zile cu avionul, de la 699 euro
Pachetul include: transportul cu avionul, 5 nopți cazare la hotel 3*, mic dejun

Paralela 45

(www.paralela45.ro) 311.19.58

Revelion la Paris

sejur 5 zile cu avionul
670 euro + 900.000 lei
Pachetul include transportul cu avionul, 5 nopți cazare la hotel de 3*, mic dejun

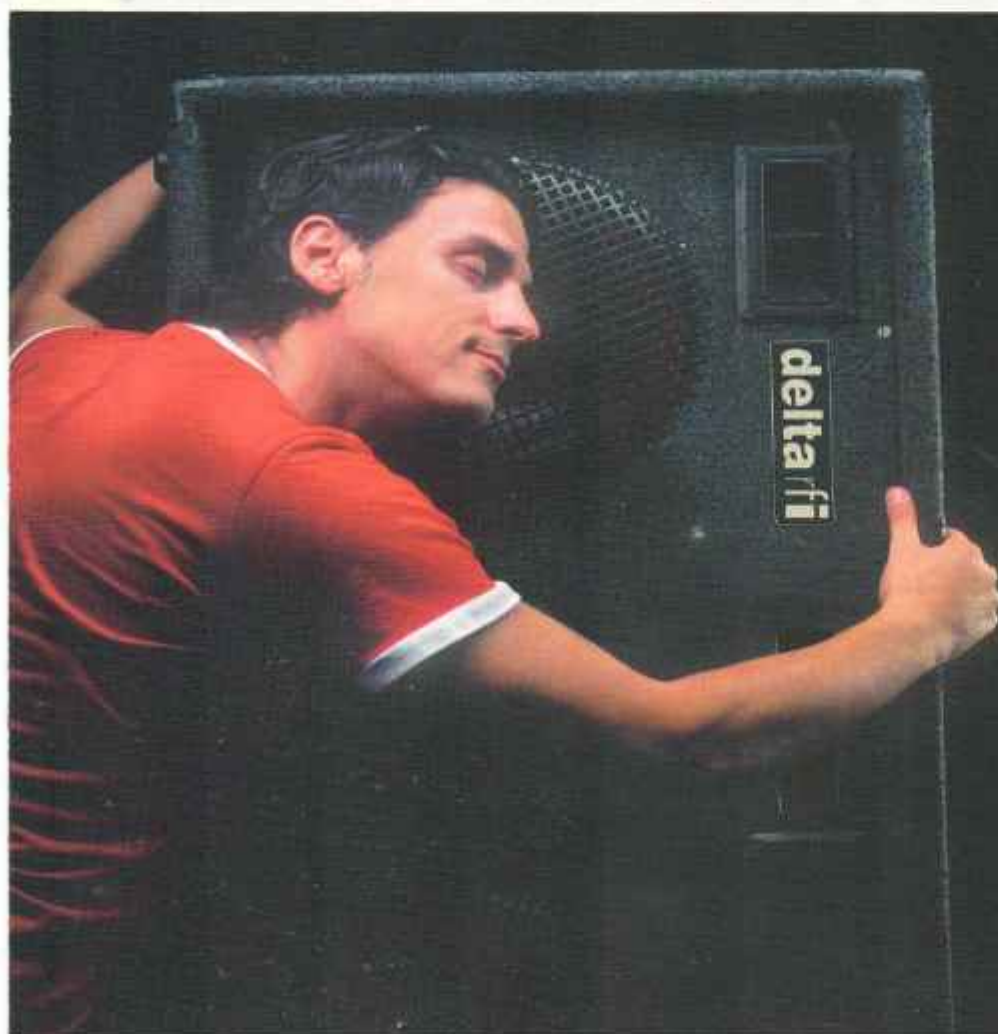
NK CABLES

2, Expoziției Blvd., WTC,
Entrance F, 1st Floor
783341 Bucharest, Romania
Telephone: +4021 202 3057
Telefax: +4021 202 3100
e-mail: vladimir@nkcables.ro
Website: www.nkcables.ro

Clienți NK CABLES

ROMÂNIA - Romtelecom, Transelectrica, Astral, RCS
MOLDOVA - Moldtelecom, Telemedia
SERBIA - Srbija Telecom

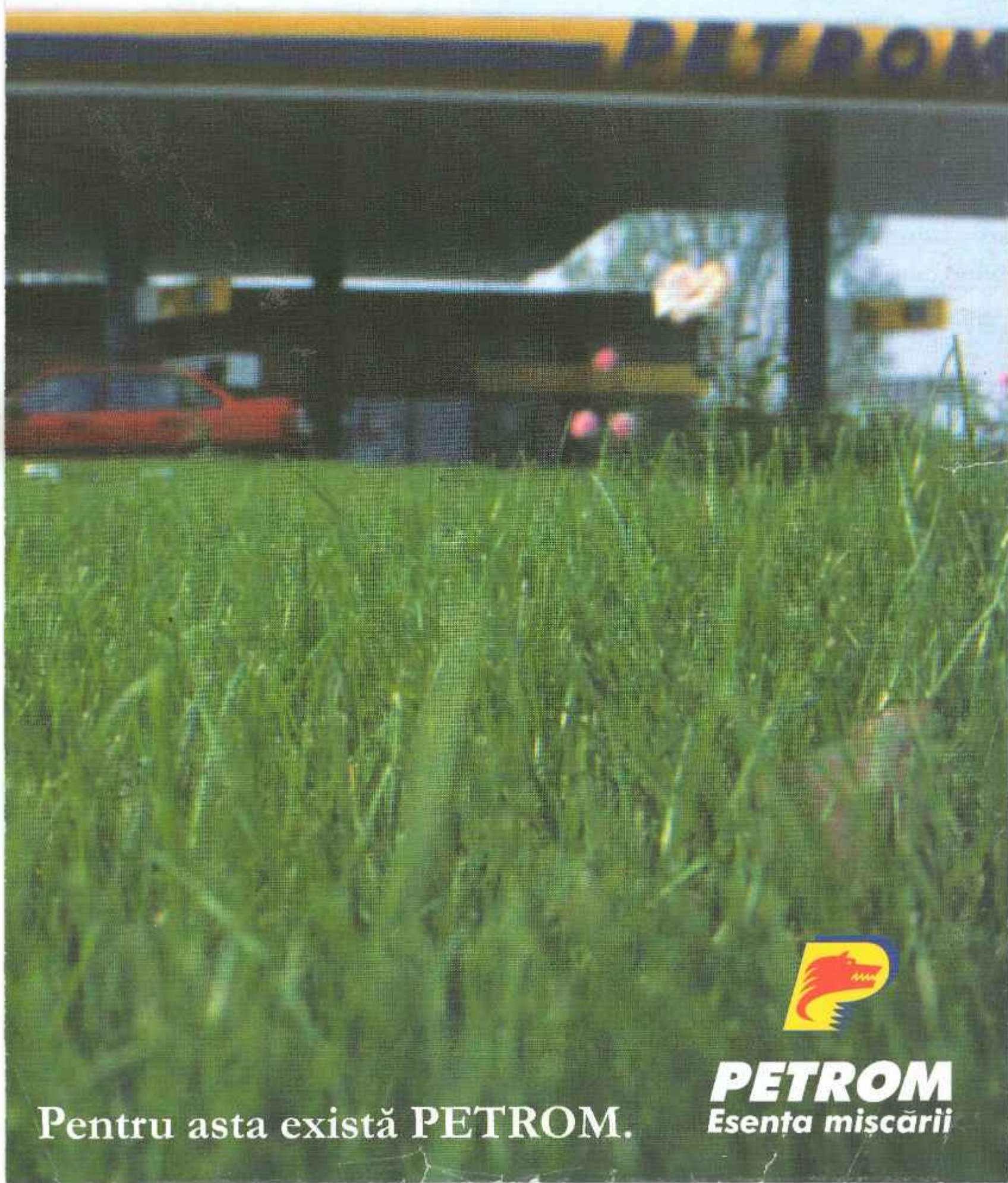

muz ica p ecare oiub ești

deltarfi
93.5fm

Benzina nu există în natură.

Pentru asta există PETROM.

PETROM
Esența mișcării

O bancă a tuturor

BANC POST

Pachetul de credit ipotecar

O casă pentru tine!

perfect adaptat ție ca termen și valoare de creditare

- Credit ipotecar
Pentru cumpărare, construire, consolidare, reabilitare locuință
- Asigurare de viață
- Asigurare de locuință
- Overdraft*
(*la cerere, asociat cardului Banc Post pe care este virat venitul)

Casa pe care o visezi poate fi a ta!
Te așteptăm chiar azi la BANC POST!

(021) 336.95.08, (021) 335.58.97

www.bancpost.ro